

GROOT ROTTERDAM PANORAMA

29 AUGUSTUS 1935 - No. 34

LOSSE NUMMERS 15 CEN

HOLLANDSCH LANDSCHAP, NIEUWVEEN

LEES VOORAL: CHANG EN ENG DE SIAMEESCHE TWEELING

Een prent uit een auto-wedstrijd bij Bologne in 1908. De banden van den wagen worden midden op de baan verwisseld. Zooals men ziet hebben ze sterk van het rijden te lijden gehad.

Mr. P. H. L. Lamberts Hurrelbrinck:

AUTORACES

in vroeger dagen

AAN de poorten van Brugge, op den weg naar Gent, staat een garage, en daar werkt een meesterknecht, een oude man, die in zijn jeugd de eerste autoraces meegereden heeft, als monteur op den wagen van den in die dagen zoo bekenden baron de Caters. Wanneer die oude man aan het vertellen gaat, dan trilt over zijne lippen een homerisch epos, een Odyssee vol avonturen over de heerbanen van Europa. Er bestaan ook nog tijdschriften uit dien tijd, maar hun inhoud klinkt naïef voor den automobilist van heden; er ontbreekt aan de poëzie van den verteller, die met oogen, welke de ontwikkeling van een periode in al haar fasen aanschouwd hebben, terugblijkt in het verleden en daar de ontroerende schoonheid van jeugderinnering vindt.

Op de renwagens uit het ijzeren tijdperk van de autosport zat naast den bestuurder steeds zijn monteur, die tijdens een wedstrijd heel wat arbeid te verrichten had. Bij iedere panne moest hij de oorzaak naspeuren en zoo mogelijk verhelpen, bij iederen lekken band moest hij een nieuwen omleggen en oppompen tot de adem hem begaf, en zelfs wanneer alles normaal verliep, had hij nog volstrekt geen rust. Dan moest hij, terwijl de slecht geveerde wagen op zijn smalle banden met een 100 K.M. vaart — zulke snelheden werden toen reeds gereden — over de bultige wegen slingerde en sprong, olie bijpompen en losgetrilde moeren en bouten vastzetten. De be-

Prins Borghese (aan het stuur) arriveert met z'n monteur Luigi Barzini te Parijs (1907) na z'n grooten tocht van Peking.

stuurder klemde zich met beide handen aan het stuur-wiel vast, maar de monteur was meestal met een breeden gordel om zijn middel aan den wagen vastgehaakt om er niet uitgeslingerd te worden. Obscure helden waren deze monteurs, die alle gevaren met den bestuurder deelden, maar voor wie geen blaadje uit de lauwerkransen afgeplukt werd. Zelfs hun

namen bleven in 't duister. Slechts van Barzini, den monteur van prins Borghese, is de naam bewaard gebleven, maar daarvoor heeft hij zijn meester dan ook moeten vergezellen op dien zwaren wedstrijd vol ontberingen van Peking naar Parijs. Dan spreekt de geschiedenis nog van Aristides, den monteur van Chevalier de Knyff, maar beiden waren dan ook fenomenen. Vond men Aristides niet eens na afloop van een wedstrijd Parijs-Nice, in slaap gevallen temidden van de brokstukken van een gedemonteerde oliepompe? Het was een geheel nieuw model, dat den weetgierigen jongen monteur reeds vanaf Parijs gepuzzeld had en ondanks de vermoeidheid na den zwaren rit had hij terstond na aankomst de pompe uit elkaar genomen om er de werking van na te gaan.

De winnaar Boillot met zijn Peugeot-wagen in een scherpe kromming op Mont Ventoux in 1912.

Zoo leefden deze onbekende soldaten van de autosport in den strijd hunner meesters mede.

De allereerste autowedstrijd werd gehouden in 1894 van Parijs naar Rouaan, in den vorm van een betrouwbaarheidsrit, waarbij de eerste prijs ex aequo werd toegekend aan een Panhard en een Peugeot, terwijl een De Dion den tweeden prijs kreeg. De wedstrijd had zulk een succes, de rijders en wagens waren overal op hun weg door de bevolking met zulk een stormachtige geestdrift begroet, dat twee pioniers van het automobilisme, graaf De Dion en baron van Zuylen van Nyevelt, terstond een plan ontwierpen voor een werkelijken snelheidswedstrijd, die dan ook het volgend jaar reeds verreden werd van Parijs naar Bordeaux en terug. Drie en twintig wagens verschenen te Versailles aan den start, van welke de saamgestroomde bevolking er twee dagen later 9 terug zag. Levasor won den wedstrijd in iets meer dan 48 uren — de wielrenners reden hun jaarlijksche Bordeaux-

Parijs-race in ongeveer 26 uur — bewezen was dus, dat een automobiel, die het uithield, sneller was dan een fiets. De kranten geraakten er van in opwindning en brachten hooggestemde artikelen over „het voertuig van de toekomst, dat eenmaal de wereld veroveren zou,” maar paardenkoopers en rijwielabrikanten, wien een oogenblik de schrik om het hart geslagen was, herwonnen hun gemoedsrust, nadat zij op informatie uitgetrokken waren naar het lot der veertien wagens, die nimmer Parijs terug zagen. De spoorwegmaatschappijen dachten heelemaal niet.

Immiddels was de automobiel ook tot andere landen doorgedrongen en in 1902 werd in Frankrijk het plan geopperd voor een snelheidswedstrijd Parijs-Berlijn. Het voorstel werd in Duitschland met bijval ontvangen en het reglement onmiddellijk vastgesteld. In drie étappen zou de wedstrijd verreden worden — met olielampen racede men 's nachts niet — den eersten dag naar Aken, den tweeden naar Hannover en den derden naar Berlijn. Toen kwamen de bezwaren. In Frankrijk waren de wegen goed, maar hoe zouden zij in Duitschland wezen — vroeg men zich in Parijs af. Wat wisten de toeristen uit die

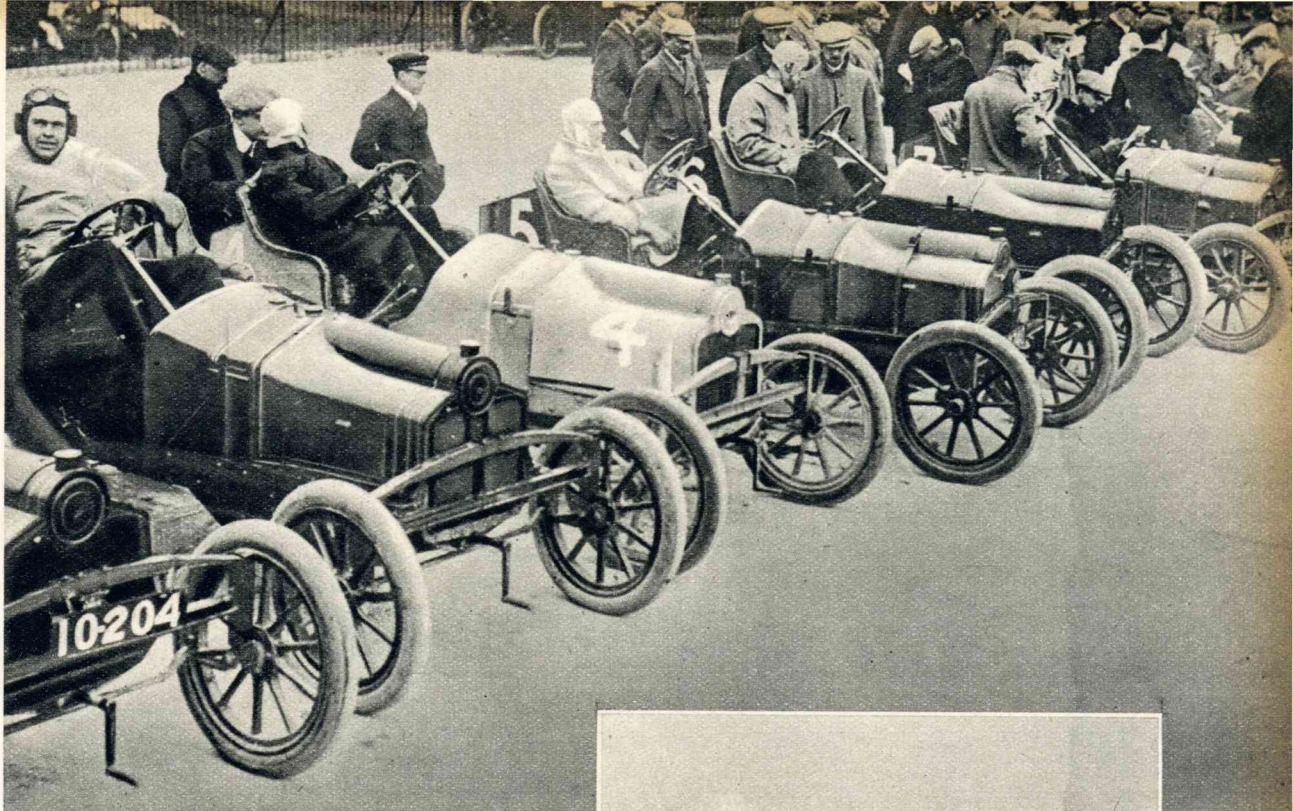
dagen van de toestanden in een buurland af? Zoo veel als thans de bewoners van het eene werelddeel van het andere. Men reisde in de vakantie per trein naar een badplaats, wandelde daar de Kurpromenade en den omtrek af en had daarmee zijn kennis van vreemde landen en volken verrijkt. Een voorzichtig man als de Engelsche coureur Jarrott nam voor Parijs-Berlijn een Franschen monteur mede — omdat deze de taal van het continent verstond.

Enfin, de race ging door, de Duitsche wegen bleken niet slechter dan de Fransche te wezen en de ontvangst te Berlijn was onbeschrijfelijk. De Brandenburgse poort, die alleen bij zeer bijzondere gelegenheden geopend werd, stond wagenwijd om aan den stoet van aangekomen renners toegang te verlenen tot het hart van de stad. Aan het hoofd reed fier de winnaar, de Franschman Fournier, maar na 200 meter brak zijn ketting en vervolgde hij zijn zegetocht in de achterhoede achter den staart van een paard.

Na Parijs-Berlijn volgde Parijs-Weenen en 24 Mei 1903 Parijs-Madrid. Nog altijd gewagen de annalen van de autosport met afgrijzen van dezen bloedigen wedstrijd, die voor immer den naam van „De doodenrit” heeft verkregen. Te Bordeaux werd de race door de Fransche regeering stopgezet en de wagens der overgebleven renners in beslag genomen. Op eigen kracht mochten zij niet meer verder, door paarden werden zij naar het station getrokken en vandaar per trein naar Parijs vervoerd. Onder de verongelukten behoorde ook Marcel Renault, wiens broeder Louis als eerste te Bordeaux aankwam. Welke wereldnamen van thans begonnen toen zich uit den schemer van de onbekendheid los te wikkelen!

Na Parijs-Madrid zijn geen autoraces van plaats tot plaats meer gehouden, tenzij op een afgesloten circuit. Totdat 24 jaren later, in 1927, de eerste Duizend-Mijlen-Rit verreden werd van Brescia naar Rome en terug, die sindsdien ieder jaar herhaald wordt. Verleden jaar werd voor het eerst de „Ronde van Italië” verreden, die om de twee jaar zal herhaald worden en vond ook de tweeduizend-kilometerrit door Duitschland plaats, allemaal zuivere snelheidswedstrijden op den openbaren weg, die stellig nog meerdere navolging zullen vinden. In de geschiedenis der menschheid, in het groot en in het klein, keert alles weer wat eenmaal was, omdat de mensch in zijne verlangens onveranderlijk is. Geen wedstrijd heeft voor autorenners meer bekoring dan die lange afstanden vol afwisseling van plaats tot plaats. Spreek eens met veteranen over Parijs-Berlijn of Parijs-Weenen en wend u daarna tot de jongste generatie over Duizend-Mijlen-Rit of Ronde van Italië. Weemoed en verlangen zijn de symptomen van geluk, dat in het verleden en in de toekomst ligt.

Na Parijs-Madrid begon een nieuwe phase van het wedstrijdwezen — de races op een afgesloten en bewaakt circuit. Het eerste wegcircuit, waarop autoraces georganiseerd werden, was het „Circuit des Ardennes” met Bastogne als start en finish. Dit

Kleine wagens, gereed voor den start op de Brooklandsbaan bij Londen in 1909.

circuit was niet minder dan 80 K.M. lang, een afstand waarvoor de renwagens uit die dagen ongeveer een uur noodig hadden. Zes malen moest dit circuit gereden worden en duizenden toeschouwers, gekomen per trein, per rijtuig of per fiets, krioelden door de dorpen langs het circuit om de renners eenmaal per uur in een wolk van stof te zien voorbijstormen. Ja, dat stofgordijn, waarmede iedere wagen het uitzicht op den weg voor zijne achtervolgers afsloot, was een der ergste plagen, waartegen de renners toen te kampen hadden en dat de oorzaak werd van heel veel ongelukken in te laat bemerkte bochten. De eerste proeven met stofvrije wegen zijn dan ook op wedstrijdcircuits genomen. Het publiek, dat thans zoo comfortabel in betrouwbare wagens over prachtige wegen door geheel Europa rolt, beseft en waardeert nooit genoeg, wat het aan het wedstrijdwezen te danken heeft en daaraan nog te danken zal hebben.

De eerste autoraces hadden tot doel de beteekenis van het nieuwe voertuig aan het publiek te demonstreeren en het bewijs te leveren, welke afstanden daarmee met groote snelheden afgelegd konden worden. Vandaar die suggestieve internationale raids. Inmiddels ontwikkelde zich de industrie en nam in de verschillende landen haar eigen karakteristieke vormen aan. Een polemiek over de superioriteit der Fransche of Amerikaansche wagens inspireerde een rijken Amerikaan, Mr. Gordon Bennett, in 1900 tot een race der nationale industrieën, waarvoor ieder autobouwend land met drie wagens inschrijven

Een merkwaardige outomobiël-race in 1911. De deelnemers op weg naar Beaulieu Abbey, den zetel van den hertog van Beaulieu.

kon. De eerste wedstrijd zou in Frankrijk verreden worden en vervolgens ieder jaar op het grondgebied van het winnende land. Zoo ontstonden de vermaarde Gordon-Bennett-races. Het Britsche team won den eersten wedstrijd, terwijl het volgende jaar, nadat een Duitse overwinning de Cup naar Duitschland had gebracht, de Keizer in eigen persoon den wedstrijd op het circuit van Homburg van het begin tot het einde bijwoonde.

De Gordon-Bennett-races zijn verdwenen. Zij zijn gestorven aan gebrek aan belangstelling der nationale industrieën. Een concurrentiestrijd tusschen de verschillende fabrieksmerken onderling is daarvoor in de plaats getreden, die in een overwinning een doeltreffende reclamepubliciteit zagen.

Maar zie — juist in de laatste jaren leeft weder op de idee, die aan de Gordon-Bennett-Cup het aanzijn gaf. Een formidabele tweestrijd wordt op het oogenblik op de Europeesche renbanen uitgevochten tusschen de Italiaansche en de Duitse industrie, die beide zwaar door hare regeeringen worden gesteund. En weldra zal ook de Fransche industrie zich in dien strijd mengen, daartoe in staat gesteld door een nationale inschrijving, waarvan de opbrengst bestemd is voor den bouw van een nationalen Franschen renwagen.

Zoo keert onvermijdelijk alles weer wat eenmaal was. De wedstrijden van plaats tot plaats herleven; de nationale trots streeft weer naar overwinningen van zijne inheemsche auto-industrie.

Als een slang, die zich bijt in den staart — zoo zagen de ouden den eeuwig zich herhalenden cirkelgang van het wereldgebeuren, waarvan iedere sociale levensuiting en dus ook de sport een afspiegeling is.

Een historische autotocht in Silezië — de deelnemers nemen een bocht van den bergweg.

DE ZWARTE PAREL

door John D. Claverten

DE Gerechtigheid bewandelt vaak kronkelige paden om haar doel te bereiken. Daar is bijvoorbeeld de geschiedenis van Abel Johnson, die Lagerhuis-candidaat was voor het Schotsche district Mayfield. Met de bedoeling de Gerechtigheid een rad voor oogen te draaien, stapte hij op een middag aan den oever van de Garn uit zijn auto en knoopte een praatje aan met een jongen parelvisscher. De man zat gehurkt bij een korf mosselen, die hij stuk voor stuk opende en na een vluchtig onderzoek teleurgesteld op een hoop wierp.

„Hoe gaat het met de vangst, vriend?” vroeg Abel Johnson.

„Slecht, meneer,” antwoordde de visscher. „Ik heb dit seizoen nog bijna niets gevonden. En het is spoedig weer tijd voor betaling van de pacht.”

„Aan wie hooren de pachtrechten op dit deel van de Garn?”

„Aan lady Bathcombe, meneer.”

„Lady Bathcombe uit Glasgow? Wel, zij heeft een medelijdend hart en het zal dus wel losloopen met die pacht.”

„Jawel, maar ik betaal liever op tijd,” mopperde de visscher. „Dat is 'n zeker teeken, dat ik ook iets verdiend heb.”

Met een blik vol verwachting brak hij een enorm groote, oude mossel open. En toen veerde hij plotseling overeind.

„Eindelijk!” lachte hij opgewonden. „Een zwarte en 'n mooie groote...”

Hij toonde Abel Johnson een zwarte parel, die half zoo groot was als een musscheneitje. Zij zat vol slijm en toen hij haar gereinigd had, onderzocht hij zijn vondst wat nauwkeuriger.

„Jammer,” liet hij zich teleurgesteld ontvallen. „Drie bruine vlekjes, die maken haar waardeloos voor een collier. Maar voor een dasspeld kan zij goed dienen. Dat scheelt me acht pond in de opbrengst.”

„Zóóveel?” vroeg Abel Johnson belangstellend. „Wat krijg je daar nu voor, vriend?”

„Twee pond, misschien twee en 'n half, meneer. Was zij vlekkeloos geweest, dan had ik er wel tien voor gekregen.”

„Jammer!” beaamde Abel Johnson. „Zoo, geeft de juwelier twee en 'n half pond? Ik wil je er drie voor geven, vriend; staat je dat aan?”

„Heel best, meneer,” lachte de visscher. „Als je blijft, zwarte parels brengen geluk aan, zegt men.”

Abel Johnson was een nuchter mensch en niet het minst bijgelovig. Hij ging dan ook niet op de opmerking in en haalde drie pond te voorschijn. De parel stak hij los in den zijzak van zijn colbert en eindelijk haalde hij een notitieboekje voor den dag.

„Ik ben een accuraat man, vriend,” hernam hij glimlachend. „Ik weet graag waar mijn geld blijft, zie je. Laat 'ns kijken, de hoeveelste is het vandaag? Vijf en twintig, geloof ik.”

„Jawel, meneer, vijf en twintig September,” beaamde de visscher.

Abel Johnson noteerde luid: „Vijf en twintig September, drie pond voor een zwarte parel betaald aan...”

„David Raine uit Lorchy, meneer,” vulde de visscher aan.

„In orde, vriend,” zei Abel Johnson, zijn boekje opbergend. „Kan je me nu ook nog zeggen, hoe ik rijden moet naar Perch?”

„De Garn volgen in zuidelijke richting, meneer. Bij de derde bocht linksaf slaan, dan komt u er vanzelf. Met den auto is het ongeveer een uur.”

„En het is nu half twee: dus om half drie kan ik er zijn, denk je?”

„Jawel, meneer, als u zich tenminste nergens ophoudt,” antwoordde de visscher.

Abel Johnson keerde met een tevreden gezicht naar zijn auto terug. Als het ooit eens noodig mocht zijn, kon David Raine uit Lorchy onder eede bevestigen, dat hij zich op dezen dag om half twee 's middags zes kilometer ten zuiden van Furness had bevonden, en door was gereden naar Perch. Dat was het eenige doel geweest van zijn kort oponthoud: hij had zich een vrij aardig alibi verschaft...

Met groote snelheid reed hij den weg af. Voorbij de eerste bocht in de rivier nam hij een zijweg,

verwisselde van nummerbord en sloeg nog eens linksaf. Toen reed hij in noordelijke richting tot in de nabijheid van een oude steenen spoorbrug over de Garn, een eenzaam gelegen plekje, waar zich zelden iemand vertoonde.

Aan den kant van den weg lag een haveloos gekleede man met een drankzuchtig gezicht, die langzaam overeind kwam, toen Johnson uitstapte.

„Hallo, Abel Johnson, prachtig op tijd,” prees de man met een grijns.

„'t Is een goede gewoonte van me, nooit ergens te laat te komen,” glimlachte Abel Johnson. Hij gaf den zwerver een hand en nam hem vluchtig op. „Ik kan niet zeggen dat je er voordeel uit ziet, Joe. Ik heb je anders gekend.”

„Ik jou ook,” zei de man en hij lachte, alsof hij een kostelijke grap verkocht.

Abel Johnson liet deze opmerking, waarvan hem de hatelijke en beleedigende bedoeling volkomen duidelijk was, onbeantwoord. Wat had het voor nut, onaangename herinneringen uit het verleden op te halen? Sinds hij vijf jaar geleden uit Boston overgekomen was, om hier zijn erfenis in bezit te nemen, had hij het verleden voorgoed dood verklaard. Hij had zich een nieuwe toekomst uitgestippeld en sindsdien eer en aanzien verworven, en we nu den man, wiens plotselinge verschijning zijn positie en schitterende verwachtingen in gevaar dreigde te brengen...

„We zullen aan den overkant gaan zitten en eens kalm praten,” wees Abel Johnson naar de brug. „Ik stond verbaasd te kijken, toen ik gisteren je briefje kreeg. Hoe ben je hier gekomen?”

„Als kolensjouw op een vrachtboot van New York naar Southampton,” antwoordde Joe. „Een hondenbaan, maar ik kwam tenminste in Engeland.”

„En hoe heb je mijn adres uitgevonden?”

Joe grinnikte. „Ik las in een of ander blaadje een verslag van je verkiezingsrede. Keurig, mijn compliment. Enfin, je was altijd een voorbeeld van welsprekendheid. Maar toen ik dan je naam las, en me je erfenis en je ondernemingsgeest herinnerde, kwam ik op het vermoeden, dat de Lagerhuis-candidaat en mijn oude celgenoot uit de Bostonsche gevangenissen wel eens identiek konden zijn. En omdat ik toch niets te doen had, zwierf ik dezen kant maar eens uit.”

Abel Johnson knikte. „Bergen en dalen...” zei hij glimlachend. „Heb je er nog met iemand over gesproken, dat we oude kennissen zijn?”

„Hoe kon ik dat? Ik wist toch niet zeker, dat jij het was?”

„Neen, je wist het niet zeker,” echode Abel Johnson.

Zij stonden voor de bouwvallige brug en hij liet Joe Dunns voorgaan. Halverwege wierp hij 'n snellen blik over den omtrek. Alles was veilig, geen mensch was er te bespeuren.

„Nu!” besloot hij vastberaden en tegelijk stak hij een hand in zijn zak.

Het leek wel, of de ander een voorgevoel kreeg dat hem een gevaar bedreigde. Hij wendde zich snel om en las in het strakke gelaat van Abel Johnson, wat hij van plan was. Met

een kreet greep hij hem beet. Er volgde een korte, maar hevige worsteling. Toen klonk er een schreeuw en viel er een lichaam van de brug. De Garn sleepte het mee en een halve minuut later was het uit het gezicht verdwenen...

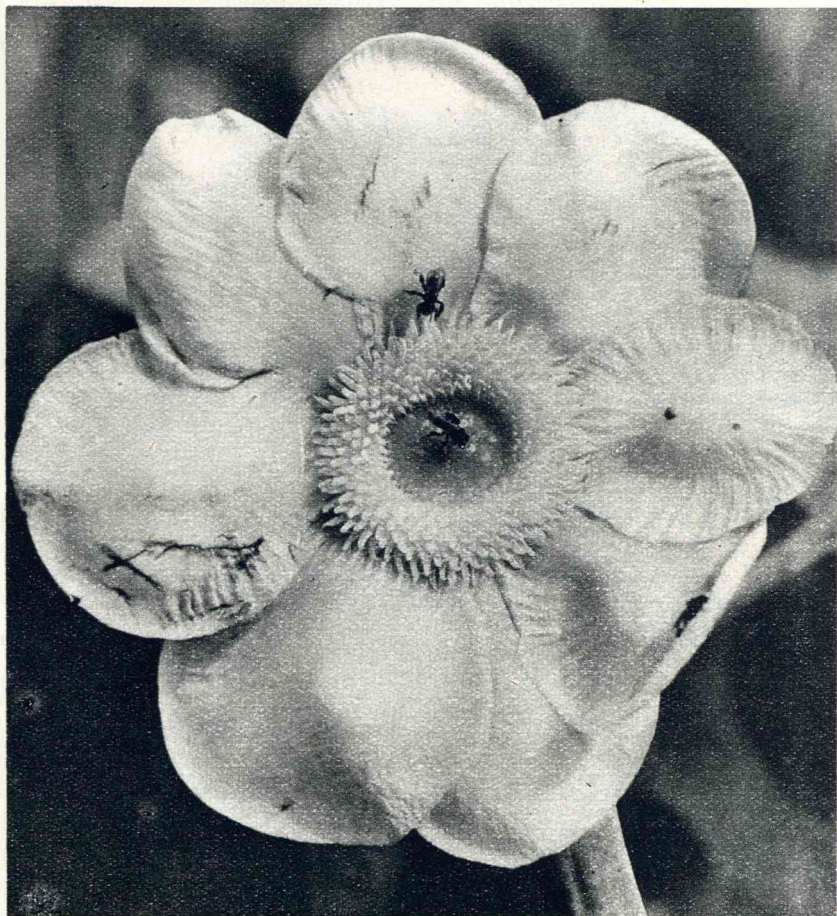
Abel Johnson slaakte een diepen zucht van verlichting. Hij was bevrijd en had niets meer te vrezen. Geen mensch was getuige geweest van de misdaad en steenen spraken niet. Straks zou Joe Dunns hier of daar aanspoelen, en de politie zou tot de ontdekking komen, dat hij gedood was door een dolkstoot. Maar van den dader zou zij geen spoor vinden en zoo heel veel moeite zou zij zich niet geven voor een zwerver. Hij was gerust, zijn geheim was veilig.

Abel Johnson slingerde den dolk in de rivier. Toen bekeek hij zijn gehavend nederlijk. Zijn jas was gescheurd en zijn das afgerukt. Maar dat kwam er minder op aan, hij was gauw genoeg weer thuis. Terwijl hij zijn kleeven zoo goed mogelijk in orde bracht, kwam hij tot de ontdekking, dat hij de zwarte parel kwijt was. Joe Dunns had zijn zak opengescheurd tijdens de worsteling en de parel moest weggerold zijn. Hij keek om zich heen, doch hij zocht tevergeefs. Waarschijnlijk was de parel door een van de vele openingen in het brugdek in de rivier gevallen en hij was haar dus voorgoed kwijt. Maar ook dat kwam er niet op aan. Een verlies van drie pond zonk in het niet bij de bedragen, die Joe Dunns hem afgeperst zou hebben, als hij was blijven leven. En dus viel er eigenlijk niets te betreuren...

Toen hij naar den auto terugkeerde, zag hij dat het twee uur was. Hij had zich hier dus nauwelijks vijf minuten opgehouden. Snel reed hij den weg terug, dien hij gekomen was. Onderweg verwisselde hij nogmaals van nummerbord en na eenigen tijd te hebben rondgereden, keerde hij volkomen gerust naar huis terug...

Dienzelfden avond verspreidde het gerucht van den moord zich door het district Mayfield. Het lijk van den zwerver was om half drie drijvende gevonden en het onderzoek had onmiddellijk uitgewezen, dat er een misdaad in het spel was. De politie giste echter vergeefs naar het motief van den moord en zij zocht eveneens vruchteloos naar den dader. En zoo nam de geheimzinnige geschiedenis het verloop, dat Abel Johnson voorzien had. Joe Dunns kreeg een armengraf in Furness en een week later gaf de politie haar nasporingen op. De kranten zwegen en de publieke belangstelling ging naar andere dingen uit.

Een maand later vreesde zelfs Abel Johnson al niet meer voor de gevolgen van z'n misdaad. De herinnering eraan ging onder in de drukte van zijn verkiezingspropaganda en deze deed hem alle belangstelling voor andere dingen verliezen. Hij stond aan de poort van een nieuwe wereld en zijn eerezucht was groot genoeg, om hem alle krachten en gedachten

Een insecten-etende bloem uit Britsch Guyana (Zuid-Amerika) heeft een wilde bij in haar kleverig hart gevangen. Spoedig zullen de bloembladen zich dichtsluiten totdat het argelooze bijtje vertoerd is.

te doen inspannen, ten einde zich daarin een behoorlijke plaats te veroveren.

In het begin van November hield Abel Johnson een verkiezingsrede in Perch. Hij voelde zich 's avonds te moe, om naar huis terug te keeren en bleef dus in het stadje overnachten. Den volgenden morgen zat hij aan het ontbijt, toen hij tot zijn verrassing lady Bathcombe de eetzaal zag binnentreden. Zij bezat zeer veel invloed in het district en hij haastte zich dus, de oude, vriendelijke dame te gaan begroeten.

„Kijk, daar is meneer Johnson,” ontving zij hem verrast. „U komt als geroepen. Ik dacht er juist aan hoe prettig het zou zijn, als ik hier iemand had, die me een uurtje gezelschap zou willen houden.”

„Ik ben geheel tot uw dienst, mevrouw,” zei Abel Johnson verrukt. „Zegt u maar wat u wenscht.”

„Een kleinen dienst, beste vriend,” lachte de oude dame. „De zaak is, dat ik hier om half tien voor den rechter moet verschijnen...”

„U?” vroeg Abel Johnson met een ongeloovigen glimlach.

„Ja, maar als getuige, hoor. Wat dacht u? Dat ik op mijn leeftijd nog tegen de wet zou zondigen? Neen, neen, ik moet voor iemand getuigen, meneer Johnson. Maar om u de waarheid te zeggen, zie ik er wel een beetje tegenop, ik ben nog nooit in een rechtszaal geweest. Het zou me dus aangenaam zijn, als iemand me wilde vergezellen. Misschien moet ik wel lang wachten en dat vind ik erg vervelend zoo alleen.”

„Ik zal me vereerd voelen, als u mijn gezelschap voor lief wilt nemen, mevrouw,” verklaarde Abel Johnson hoffelijk, terwijl hij ging zitten.

Tijdens het ontbijt stelde lady Bathcombe hem op de hoogte van de zaak, waarin zij getuigen moest. „'t Is een onaangename geschiedenis, beste vriend. Zij betreft een van mijn pachters, een parelvisscher. Hebt u misschien ook gehoord of gelezen van dien diefstal bij dokter Mac Henry in Furness? Ik meen dat het eind September gebeurd is.”

„Neen, mevrouw,” antwoordde Abel Johnson. „In dezen drukken tijd kan ik geen gelegenheid meer vinden me van alles op de hoogte te stellen. Is er ingebroken bij den dokter, bedoelt u?”

„Ja, 'n week of zes geleden. Het gebeurde midden op den dag en er werd twintig pond gestolen. Van den dader was aanvankelijk geen spoor te bekennen, maar tijdens het onderzoek kwam een zekere Mac Corney verklaren, dat hij een van mijn pachters 's middags bij het huis van den dokter had gezien. Dien jongeman acht ik echter beslist tot zooiets niet in staat. Ik wil daarmee niet zeggen, dat Mac Corney bewust een valsche verklaring heeft afgelegd, hoor. Ik ken ook dien man als volkomen betrouwbaar en ik neem dus aan, dat hij zich heeft laten bedriegen door een gelijkenis. De politie heeft den jongeman echter in staat van beschuldiging gesteld. En hij heeft nu verzocht, ten gunste van hem te willen getuigen, begrijpt u? Ik acht hem beslist onschuldig en daarom wilde ik het verzoek niet weigeren. Nu hoop ik maar, dat mijn verklaring hem baten zal...”

Abel Johnson had, na het ondergaan van een viertal zware vonnissen in Amerika, voldoende kijk op een rechtszaak gekregen om te weten, dat lady Bathcombe zich hoegenaamd niet ongerust hoefde te maken.

„Als er geen andere bewijzen zijn voor de schuld van den aangeklaagde dan die verklaring, hoeft u niet te vreezen, dat hij veroordeeld zal worden, mevrouw,” stelde hij haar gerust. „Op zóó'n zwakke aanwijzing zal geen rechter of jury het schuldig uitspreken.”

Zijn verzekering nam de bezorgdheid van de oude dame weg. Zij beëindigde haar ontbijt en samen begaven zij zich naar het Gerechtsgebouw.

Abel Johnson nam naast lady Bathcombe in de getuigenbank plaats en wachtte zonder eenige belangstelling de opening van de zitting af. Om half tien kwam de zaak voor en riep de gerechtsdienaar den naam van den aangeklaagde af.

„David Raine uit Lorchy...”

Abel Johnson herinnerde zich den naam, zonder hem te kunnen thuisbrengen. Pas toen de aangeklaagde voor de balie trad, herkende hij hem. Het was de jonge parelvisscher, van wien hij de zwarte parel had gekocht...

De rechter stelde David Raine de gebruikelijke vragen en hoorde vervolgens de eenige getuige. Daarop ving hij het verhoor aan.

„Je blijft dus bij je verklaring, 's middags niet in de buurt van het huis van den dokter te zijn geweest, beklagde?”

„Neen, ik ben er niet geweest,” antwoordde de

Een tarantula-spin heeft zich eveneens op de vleeschetende bloem gewaagd. Zij kan zich niet meer uit het kleverige hart bevrijden en zal van honger moeten sterven. Doch ook de bloem zal langzaam wegwijnen — de spin is te groot voor haar om te verteren.

jongeman pertinent. „Op het uur, waarop de inbraak gepleegd werd, bevond ik me aan de Garn om te visschen. En het perceel, dat ik gepacht heb, ligt meer dan een uur loopen van het huis van dokter Mac Henry vandaan.”

„Ja, je zegt dat nu wel, maar aan die bewering valt geen geloof te hechten, als zij door niets gestaafd wordt,” mengde de openbare aanklager zich in het verhoor. „Heb je getuigen, die dat kunnen bevestigen?”

„Neen, edelachtbare. Ik heb wel met iemand staan praten en hem ook een parel verkocht voor drie pond. Een zwarte parel met drie vlekjes. Dat heb ik al bij de politie verklaard, maar ze geloofden me niet. En tóch is het waar...”

Abel Johnson kwam plotseling verbaasd overeind. De visscher sprak waarheid, hij was onschuldig. Indien tenminste de inbraak was gepleegd op den dag, toen hij de parel kocht. Hij ging weer zitten en sloeg zijn notitieboekje open. Ja, hij had de parel gekocht op vijf en twintig September, dat was inderdaad de dag van de inbraak...

Abel Johnson fluisterde lady Bathcombe iets in het oor. „Ik geloof dat ik de onschuld van uw pachter bewijzen kan, mevrouw. Ik kan zijn verklaring tenminste bevestigen.”

„U?” vroeg de oude dame verbaasd.

„Ik kocht de parel,” glimlachte Abel Johnson en tegelijk bedacht hij, welk een reclame zijn verklaring zou opleveren voor zijn verkiezing. Het heele district zou zich in de prijspraak van een onschuldige verheugen en in de volksverbeelding zou dit alleen aan hem te danken zijn...

Vliegensvlug wierp hij een paar woorden op een blaadje papier. En intusschen ging de ondervraging voor de balie zijn aandacht voorbij.

„Was het een zwarte parel?” informeerde de openbare aanklager met een stem, waarin gespannen verwachting klonk. „Een zwarte parel met drie kleine vlekjes, zeg je?”

„Jawel, edelachtbare,” antwoordde David Raine. „Ik zei nog tegen dien meneer, dat zij zonder die vlekjes tien pond waard geweest zou zijn. Nu was zij maar een vierde gedeelte ervan waard, maar de onbekende heer gaf er drie pond voor.”

„En je weet zeker, dat het op vijf en twintig September was?”

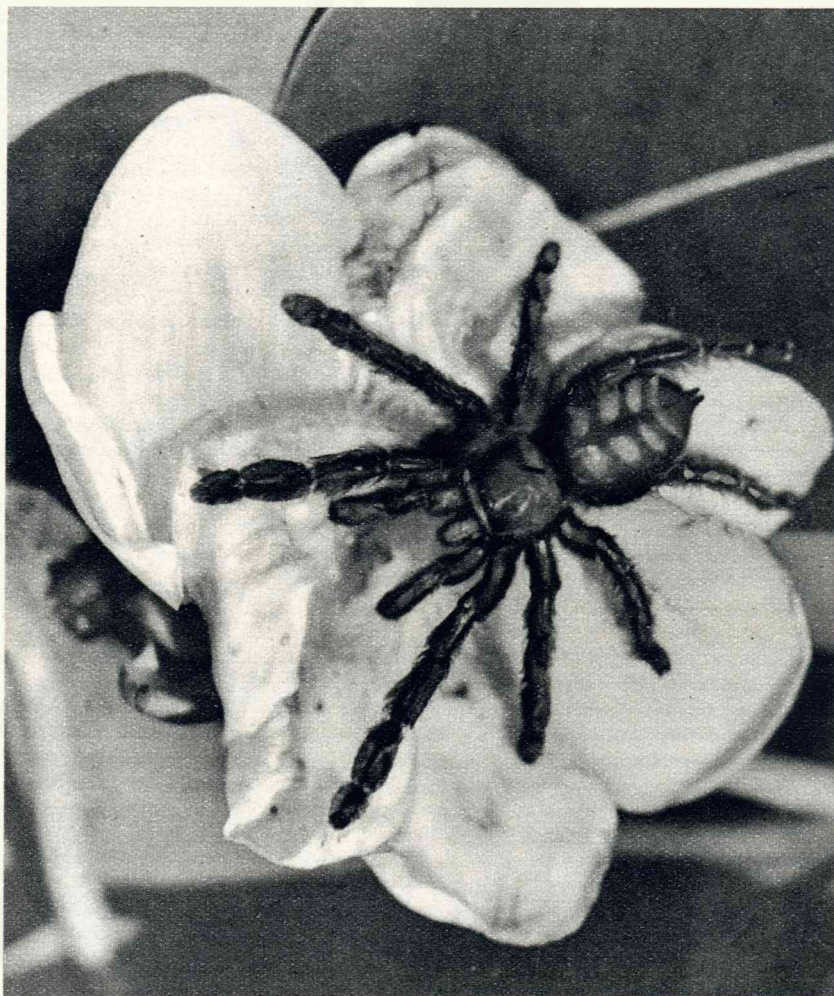
„Heel zeker, edelachtbare. De meneer maakte me er zelf opmerkzaam op. Hij schreef het in een boekje, met mijn naam erbij. En toen ik dien avond thuis kwam hoorde ik pas, dat er in Furness ingebroken was bij dokter Mac Henry.”

De rechter maakte plotseling een gebiedende handbeweging. Hij had het briefje van Abel Johnson in handen gekregen en gaf het door naar den openbaren aanklager.

„De meneer, aan wien je de parel verkocht, blijkt hier aanwezig te zijn, beklagde. We zullen hem hooren. Meneer Abel Johnson, wilt u even naar voren komen?”

Abel Johnson stond op en wierp lady Bathcombe een hoofdknikje toe. Toen trad hij vlug tot voor de balie der getuigen. Hij ving een onderzoekenden blik op van den openbaren aanklager, een blik, die den Lagerhuis-candidaat gold, dacht hij. Daarop legde hij den eed af en bevestigde de verklaring van David Raine.

„Het was inderdaad op vijf en twintig September, dat ik de parel kocht, meneer de rechter. Een notitie in mijn kasboekje sluit elke vergissing uit. Het was

's middags om half twee, juist zooals de aangeklaagde zegt. Ik herken hem pertinent, ik heb trouwens ook zijn naam en woonplaats genoteerd. Hij kan zich dus onmogelijk om twee uur op de plaats van het misdrijf bevonden hebben.”

„Het is gelukkig voor den beklagde, dat u hier toevallig aanwezig is,” merkte de openbare aanklager met een beleefden glimlach op. „Uw verklaring ontlast hem inderdaad van alle schuld. U sprak van een gevlekte zwarte parel, heeft u die nog in uw bezit, meneer?”

Abel Johnson dacht er geen oogenblik aan, dat er een bijzondere bedoeling achter die vraag kon zitten. Hij had een flauw vermoeden, dat de openbare aanklager nog niet overtuigd was en de parel beschouwde als een bewijsstuk, dat zijn verklaring bevestigen kon.

„Neen, ik verloor haar helaas denzelfden dag nog,” antwoordde hij zonder aarzelen.

„Jammer, waar verloor u haar?”

Abel Johnson voelde zich plotseling onbehaaglijk. Die vreemde vragen verontrustten hem; hij kreeg den indruk, dat ze buiten deze zaak stonden...

„Waar weet ik niet,” zei hij schouderophalend. „Ik vermoed in Perch.”

„In Perch? Dat is een heel eind van de plaats vandaan, waar de beklagde aan het visschen was. Reed u met een auto?”

Die laatste opmerking maakte Abel Johnson nog meer wantrouwend. Waar wilde die verwenschte kerel heen, wat ging het hem aan, wat hij had uitgevoerd dien middag...?

„Ja, ik was met den auto,” gaf hij stug toe.

De oogen van den openbaren aanklager lichtten even op en Abel Johnson kreeg plotseling het zonderlinge gevoel, dat hij hier niet langer als getuige, doch als beschuldigde stond. Het volgende oogenblik verkilde hij van ontzetting. De openbare aanklager had een zwarte parel uit zijn lessenaar te voorschijn gebracht en toonde haar aan den visscher.

„Is dit de bewuste zwarte parel, David Raine?”

„Jawel, drie vlekjes, bruine vlekjes naast elkaar: dit is de parel, die ik aan meneer verkocht,” antwoordde de visscher beslist.

De openbare aanklager richtte een triomfante blik op de beide gerechtsdienaars. „Arresteer dien man!” wees hij naar Abel Johnson. „Ik klaag hem aan van moord op den zwerver Joe Dunns. Hij zal een alibi moeten hebben waar geen speld tusschen kan, anders komt hij te hangen. Om half twee kocht hij de zwarte parel en de coroner heeft uitgemaakt, dat Joe Dunns om twee uur gedood werd. De dader moet zich zéér snel naar het terrein van de misdaad verplaatst hebben, want de zwarte parel werd in de gesloten rechtervuist van den vermoorde gevonden.”

AN DER SCHÖNEN BLAUEN DONAU

Passau — Budapest per vouwboot

Een sportief en moedig tweetal, de Amsterdamsche dames X. Koen en Corry Kattenburg, voer tijdens de vakantie per vouwboot den Donau af, van Passau naar Budapest. Eerstgenoemde stelde de wederwaardigheden te boek, haar gezellin hanteerde de camera; het aldus ontstane geïllustreerd relaas van dezen kano-kampeertocht leggen wij in dit en het volgend nummer onzen lezers voor.

Gereed voor den start.

Op een druilerigen Januaridag zit ik ietwat mistroostig met de kaart van Oostenrijk voor mij: Tirol, wirwar van wit en bruine kronkels, als gort met véél stroop, hoogtecijfers, plaatsnamen: St. Anthon, Zürs, Berwang, — daar koesteren mijn meer begunstigde kennissen zich in de zon, — ik kijk naar buiten: mist, druilregen, lekkende goten, binnen dito neus. Weer dwaalt mijn blik over de kaart, meer oostwaarts wordt de kaart lichter, de bergen lager, — een smal blauw lint slingert zich van West naar Oost: Passau, Linz, Weenen, Bratislava, Budapest!

Het plan is geboren! Geen wintersport, dan een dubbel goede zomervacantie. Een voorloopige afspraak met m'n vriendin is al spoedig gemaakt; we gaan den Donau afvaren — 600 K.M. ver.

Ik voel ons bootje al weer onder mij; het water is zacht en koel, de boot legt zich liefkoozend tegen de golven, een enkele pagaaisslag is voldoende om haar te besturen. Welke manier van voortbewegen doorstaat de vergelijking met stroomend water? Zonder stof, stank of schok vaart het met ons weg, wij hebben slechts te kijken en te luisteren naar wat onze trouwe vriend ons vertellen gaat. Hij voert ons door steden en dorpen, dáár waar het hart het heftigst klopt; niet de stijlloze stationsgebouwen, niet de zielloze baksteenbouwsels van 'n stationsstraat voert hij ons binnen, — hij brengt ons waar vanaf de vroegste tijden de kern van het leven is geweest: over zijn oevers spannen zich de Romaansche bruggen, aan zijn oevers ontstonden de bont beschilderde huizen die in stille overpeinzing, elkan- der steunend, den last der jaren dragen. Over zijn golven klinken de bronzen stemmen der Gothische kathedralen.

En de stroom spoedt zich voort, nu snel, dan traag, wild breekt hij door het gebergte, breed en loom trekt hij door de vlakten, onveranderd

hier en daar eenigszins getemd, waar hij te veel slachtoffers als tol eischte.

Het eenige wat het water ons vraagt, is: „ken mij”. Begrijpt gij het water niet, waag u dan nooit in den stroom, want hij zal zich tegen u keeren, en in plaats van verheugenis zal hij u duizend angsten doen uitstaan, indien hij u al het leven laat.

Het water stroomt volgens onveranderlijke wetten; kent gij deze, dan dreigt u op het water niet méér, waarschijnlijk zelfs minder gevaar dan op het land. Het meerendeel onzer oudere familieleden is in dit ongeschreven wetboek echter niet bijster thuis; ontelbare hartelijke voorspellingen werden ons dan ook gedaan. De boot moest beslist eenige malen te pletter slaan op voor ons onzichtbare rotspunten, alsof éénmaal in dit geval al niet voldoende ware! In Hongarije zijn veel wilde zwijnen, die zouden 's nachts de tent omverloopen en worst van ons maken als wraak voor wat wij met hun tamme broeders doen (dit was een vegetarische voorspelling). Wij zouden wel kunnen worden ontvoerd, waarbij men vergat, dat vrouwenroovers hun arbeidsveld niet bij voorkeur in onbewoonde wildernissen zoeken.

Wijl het echter niet de eerste buitenlandsche tocht was, dien ik per vouwboot maak, knikte ik maar bescheiden en trof intusschen mijn voorbereidingen.

Daarmede gaat het meestal zóó, dat ik de uitvindende, mijn vriendin de uitvoerende macht is. Heb

sinds onze voorouders in hun uitgeholde boomstammen uit de bergen afzakten naar de vruchtbare dalen, onveranderd sinds de 16-eeuwsche zeilschepen hun weg langs hem naar het nabije Oosten zochten; slechts in de laatste tijden

ik het idee geopperd, dan zegt zij: „Ik ga 't maken.” Op deze wijze ontstond onze patent-tent, met dubbele muskietengaas-deur en ingenaaid grondzeil, alles bevestigd met snelsluitingen, waardoor dus mug, noch mier, noch slang onze rust zou kunnen verstoren; dat deze intusschen later toch verstoord werd, zij het op andere manier, behoort bij een angstig avontuur, dat ik te zijner tijd zal opbiechten.

Onze uitrusting was dus die van een kleine expeditie: donzen slaapzakken, primus, kookgerei, verbanddoo's, kleeding, boeken en kaarten plus onze boot werden ingepakt, waarbij werd rekening gehouden met minimum plaatsruimte en gewicht; de totale bagage inclusief boot woog 60 K.G.

Bij aankomst in Passau, na 'n 18-urige treinreis, was ons eerste werk de boot op te bouwen, waartoe een grasveldje tegenover het station goede gelegenheid bood. Onder een dreigende onweersbui werd met maximum snelheid vorm gegeven aan de verzameling stokken en latten, die hier in Holland nog altijd wantrouwend wordt bekeken, daar men meent dat een boot met zoo'n dunne huid onmogelijk sterk kan zijn. Op de Deutsche en Oostenrijksche rivieren worden echter honderden van dergelijke booten gebruikt, zoodat men er weinig notitie van neemt; slechts onze vlag trok de aandacht.

De stad Passau was in feestdos ter eere van de midzomerfeesten; op de pleinen staan dan hooge versierde palen opgesteld, door de nauwe straten marcheerden troepen soldaten en jeugdbonden en overal is muziek.

Ontelbare malen verwoest en weer opgebouwd, geteisterd door pest en hongersnood, ligt de stad thans weer in volle glorie; het oudste deel op de snalle landtong tusschen Inn en Donau, de nieuwere deelen op de oevers van Inn en Ilz, verbonden door slanke

Panorama van Passau, de Deutsche Donaustad, waar onze boot-kampeertocht een aanvang nam.

bruggen. Te midden van de oude stad rijst de Gothische Dom, als een verbinding tusschen aarde en hemel, lager geflankeerd door de witte barokkerken, wijd omkranst door groene bergen. Als men van de rivier beneden de stad terugblijkt, ligt zij om het water als een antiek hoofdsieraad, hoog in 't midden, naar de uiteinden zich versmallend.

Niet lang meer kunnen wij rondwelen : de winkels sluiten hier reeds om zeven uur en wij moeten nog den noodigen mondvoorraad inslaan. De prijzen zijn hoog en als ik schuchter de opmerking maak, „dat de kaas hier vijfmaal zoo duur is als in Holland”, schiet de winkelier dadelijk uit : „Sie, Sie haben Ihre Kolonien”. „Ja,” zeg ik, „maar die leveren toch geen kaas,” maar hij vindt, „dat dat er niet toe doet, ze brengen tóch geld in !” Het geeft niets hierover te disputeeren ; in de oogen van dezen Beier blijven wij „steenrijk”, want wij hebben onze Koloniën ; het is een opvatting, die men in Duitschland vaak hoort verkondigen.

Rijk aan koloniën en levensmiddelen, maar zeer arm aan Rijksmarken à 60 cent per stuk, scheepden wij ons in. Bagage gestouwd, alles klaar, los ! Daar heeft de Donau ons al te pakken en nauwelijks heeft de fotografische afdeling gelegenheid om het stadsbeeld te vereeuwigen, of wij schieten al onder de brug door : dadelijk daarna de tweede en dan de samen-vloeiing met de Inn, die haar water hardnekkig naar den linker Donau-oever wil sturen, wat de Donau niet gedooft.

Eeuw na eeuw kibbelen die twee over dit probleem, wit schuimend van woede slaat de Inn tegen den Donau op ; even aarzelt onze boot, dan steekt zij haar neus tusschen de vechtenden en weg zijn wij. De stroom heeft hier een snelheid van ca. 12 K.M. per uur, met zeer kalm pagaaën doen wij per uur ca. 17 K.M., eigenlijk jammer, want de oevers zijn zoo mooi, dat wij ons niet zouden vervelen als het langzamer ging. Aan beide zijden rijzen beboschte bergen langs de oevers op ; als witte duiven nestelen zich tusschen het groen de witte huisjes hier en daar. Dan zijn wij reeds voor de ruïne Krämpelstein, de eerste van de lange rij, die wij tot Budapest zullen ontmoeten.

Er komt een sleepboot stroomopwaarts en wij herkennen de Nederlandsche vlag ; het is de „Nimrod” uit Amsterdam. Wij zwaaien als razend, want het is natuurlijk reusachtig leuk in een vreemd land op een groote rivier als eerste de Hollandsche vlag te zien wapperen. Kapitein op de brug en de heele bemanning wuift ; zij zullen ongetwijfeld onze vlag ook wel herkend hebben.

Aan bakboord volgt nu Oberzell, waar wij moeten landen voor Deutsche pascontrole, waarbij ik den voorraad Weespermoppen aanspreek, die een beminlijke vriendin ons bij de afreis bracht, als tiende in de verzameling bonbons, koekjes en chocolade, ons door welmeenende familie geschenken. Tien dozen, het leek heel veel, maar wij hebben ons dapper geweerd !

Toen ik den douane-beambte ook 'n mop aanbod, als zijnde iets echt Hollandsch, zong hij mij in z'n gemoedelijk Beiersch toe : „Dangke nein, I maag daas nit”, waarop ik bescheiden terugtrok, denkend misschien in overtreding te zijn door in ambtenaarij Duitschland aan een uniform een koekje aan te bieden. Maar reeds zong hij verder : „I maag nit süses, I hob schlechte Zähne” ; waarop wij deelneming betuigend de inmiddels weer een stempel rijker geworden passen opborgen.

Na eenige minuten komen wij in het rijk van de Donaunixe Frau Isa, de zwartharige zuster van de

Loreley, maar geen „haar” beter dan haar zuster. Op den Jochenstein placht zij te zitten ; een rots, steil oprijzend uit het water. Zij kamde, zij zong, en wég waren de schippers, naar het nixenslot op den bodem van den Donau. Nooit werd meer iets van hen vernomen. Ai, daar waren wij al voor de onheilsplek, maar ziet, in plaats van Isa, de Gevaarlijke, staat daar een steenen Heilige om ons te beschermen en met verlicht hart schieten wij voorbij. Reeds strekt zich langs den rechteroever Engelhardtszell met zijn poppenhuisjes knus tegen elkaar gedrukt.

Hier moeten wij weer landen voor Oostenrijksche pascontrole. Ai zijn wij ook zonder schade aan Isa voorbij gekomen, zoo gemakkelijk gaat dat niet bij de afstammelingen van George Schrik-van-het-Woud. Wij worden gebrandschat en vertrekken honderd kostelijke schillingen lichter. Een troost is echter, dat wij ze bij uitvoer van de boot zullen terugontvangen.

Beneden Engelhardtszell wordt het zeer eenzaam ; het is Zondag, scheepvaart is hier nog zeer weinig ; behalve wat zwaluwen, die pijlsnel langs ons schieten, zijn hier weinig vogels, — en vee schijnt er ook niet te zijn, het viel mij tenminste op, dat wij dien geheelen dag op een vaart van vier en negentig kilometer geen koe te zien kregen. In Nederland zou ik geen terrein van die lengte weten aan te wijzen waar dat mogelijk is. Als stukken van een reuzenschaakbord staan de hooioppers op de kleine, door dichte bosschen omgeven weiden regelmatig opgesteld.

Met bekwaren spoed naderen wij thans de eerste doorbraak, de beroemde Schlögener Engte, waar de rivier zich met ontzaglijke moeite een weg heeft uitgehold door de uitloopers van het Bohemer Woud. Met woest geweld stort het water zich tegen de rotsen, die het in zijn zuid-oostelijke richting stuiten, dan zoekt het zich, in een scherpe bocht, twee kilometer lang een weg naar het Noordwesten te banen, om dan weer even plotseling zuidwaarts te buigen. In de nauwe bedding ontstaan talloze rotsklippen en stroomversnellingen, zoodat het parool is „midden houden” wat practisch niet altijd uitvoerbaar is, als men 'n opwaarts varenden sleep ontmoet.

De sleepboot ligt dan te puffen en te hijgen met veel gekreun van haar zware machines om haar gevolg, bestaande uit een stuk of zes of meer vrachtschepen, door de nauwe bochten te trekken. Tengevolge van den sterken tegenstroom gaat dat erg langzaam en wordt het water, ook al door het op vele plaatsen groote diepteverschil, in hevige beroering gebracht.

Toevallig troffen wij zoo'n sleep, die ons een kwartier lang dusdanig op en neer liet hobbelen, dat van de voorste plaats de vertrouwelijke mededeeling werd gedaan : „Mis is 't nog niet, maar het scheelt niet veel”. Gelukkig werden de golven allengs minder en kon de opstandige maag tot rust komen. Het best laat de afmeting van deze golven zich vergelijken met een stevige Zuidwester bries op de Merwede, zoodat het zaak is den kop van de boot in de golf te houden, waardoor de kans op kantelen voorkomen wordt.

Na de doorstane emotie voelen we onze magen jeuken en als deze zijn tevreden gesteld, verschijnt plotseling links en rechts van ons een vouwboot, ieder bemand met een Oostenrijksch echtpaar. Onze vlag heeft de aandacht getrokken en nu moeten zij het laatste nieuws uit Holland weten. Een van hen blijkt graan- en groentenimporteur te zijn ; hij kent Alkmaar en Scharwoude zeer goed. Er klinkt weemoed in zijn stem, als hij vertelt van zijn vroegere reizen en hoe het door de valutamoelikheden nu niet meer mogelijk is, die „wonderbare” koolen van ons naar Oostenrijk te krijgen. „Ik heb ze zelf in den tuin geplant, maar ze doen het niet, ondanks de zorg, die ik aan hen besteed, krijgen ze luis en schieten door,” zegt hij. Wij vinden dat ook erg treurig en troosten hem met de hoop, dat hij misschien gauw weer zijn koolen en kaasjes zal kunnen komen halen.

Al pratend zijn wij het eens beruchte Aschacher Kachlet genaderd. De kaart staat vol roode aanwijzingen en uitroepetekens. Zoo oogenschijnlijk ziet het er kalm genoeg uit ; het gevaar uit hier in de ondiepte van het water ; als een stoomboot passeert, vallen groote zandbanken droog, om het volgend oogenblik weer onder water te verdwijnen. Indien de scheepvaart hier zoo druk was als op den Rijn,

60 K.G. woog onze bagage.

Altijd zindelijk !

Kamp in het bosch.

zou kanovaart dan ook uitgesloten zijn ; thans is het een genot, langs de eenzame wilgenbosschen te drijven.

Achter de wilgen, onwaarschijnlijk dicht bij, blauwen de Alpen. Dat voorspelt regen, verzekert ons een oude schipper, die ons erop opmerkzaam maakt ; en inderdaad naderen wij Linz in een plensbui, die ons belet de stad te bezichtigen. De indruk, dien wij van het nieuwere deel krijgen, is niet erg aantrekkelijk ; stijllooze, rechte straten, het bekende recept : in tegenstelling met Passau is hier van de middeleeuwsche sfeer weinig bewaard gebleven, zoodat wij maar gauw weer de droge boot opzoeken.

Beneden Linz slaan wij onze tent op ; het regent nog steeds, als wij zeer tevreden met warme koffie in onze slaapzakken kruipen.

Als het geheel donker is geworden, wacht ons nog een sensatie : het is een oogenblik droog en wij willen nog even buiten kijken. Onder onze wilgen is het indrukwekkend stil ; sterrenloos zwart spant de hemel zich boven ons. Dan is het een zinsbegoocheling ? . . . rijst hoog en heel ver, doorzichtig groen als zuiver onyx, een verschijning als de graaltempel voor ons op, onbereikbaar, onaantastbaar. Een snoer van kleine gouden lichten, als wachters langs den weg, wijst omhoog, tot waar in opperste sereniteit de tempel groen te stralen staat. Gehypnotiseerd staren wij naar dit mysterie, dat voor ons een mysterie bleef, want 's anderendaags vroeg in regen vertrokken, spraken wij niemand, die ons kon vertellen, op welke wijze de kerk op den Pöstlingberg, want deze was het, 's nachts de graaltempel wordt. Maar hoe het ook moge zijn, den volgenden dag waren wij nog onder den indruk.

Urenlang varen wij den volgenden dag in regen langs eenzame oevers. De rivier vormt hier tusschen haar ontelbare zijarmen groote en kleine eilanden en grintbanken, die een welkome vischplaats leveren voor mensch en reiger. Af en toe teekent zich tegen de grijze lucht de grauwe silhouet van burcht of ruïne.

Onverwachts krijgen wij nog gelegenheid onze talenkennis uit te breiden. Er naderen twee slopen ; de eerste vaart ons aan bakboord voorbij, de tweede houdt onbegrijpelijk dicht den rechteroever ; wij vreezen, dat dat niet goed kan gaan en daar klinken al signalen en geschreeuw : aoerberboedaroeba, wat in het Besarabisch (de boot heette Basarab) dus schijnt te beteekenen : „ik zit aan den grond, volle kracht achteruit.”

Donau-panorama.

De Stiftskerk te Melk.

Wijl op den Donau geen schipper schijnt te verongelukken zonder dat een jonkvrouw er de hand in heeft en wij, naar allen schijn, de eenige aanwezigen waren, voelden wij dadelijk verwantschap met Isa en Wachilde, en deden maar gauw als zij, namelijk wij verdwenen; evenwel niet als deze verdorven schepsels, in de diepte, maar in Oostelijke richting, waar de Engte van Grein, de tweede doorbraak, ons wachtte. Aan het begin van deze engte zijn zwart-roode jaloezieën geplaatst; zijn deze gesloten, dan moet met invaren worden gewacht, tot de stroom-opwaarts komende schepen de engte zijn gepasseerd, daar het absoluut onmogelijk is, met een kleine boot dan in het water te blijven.

Duizenden jaren heeft het water noodig gehad om zich door het vijf kilometer breede gebergte een weg te zagen; steeds dieper heeft het zich in de rotsen ingevreten tot eindelijk een genoegzaam breede bedding was gevormd. Tot de 19e eeuw bleef dit gedeelte practisch onbevaarbaar en talloos waren de schepen, die er vergingen, tot men in 1890 de zaak serieus heeft aangepakt en de kolken en kliffen geregulariseerd werden.

Even plotseling als het dal zich vernauwt, verwijdt het zich aan het einde van de kloof, en na de bruisende, kokende watermassa's drijft ons bootje weer in rustig water.

Hoog boven ons lokt, omgeven door donkere bosschen, de ruïne Freyenstein. Ik houd het niet langer uit en wil naar boven. De fotografie heeft eerst maar matige belangstelling voor mijn gemzen-allures, maar als wij eenmaal boven zijn, heeft zij den smaak beet en voortaan is geen ruïne veilig voor haar.

Laat in den namiddag varen wij langs het trotsche kasteel Persenbeug, geboorteplaats van den laatsten Oostenrijkschen keizer; het is inmiddels reeds lang droog geworden en een prachtige zonsopgang is de belooning voor de natte morgenuren. Ons kamp slaan wij dien nacht op in een dicht jong bosch, waar de muggen in gesloten gelederen rondzwermen om ons het verblijf daar onmogelijk te maken. De muggendeur in onze tent verijdt echter iedere poging van indringers en wij slapen als rozen na een overvloedig, zelf gekookt avondeten.

Inkopen doen in de dorpen is buitengewoon aantrekkelijk. Op het eerste gezicht lijkt het altijd of er niets te krijgen is, maar al vragend komen wij er wel achter en meestal is er wel één winkel, die, als men hem eenmaal heeft ontdekt, in alle behoeften van petroleum tot fruit en van katoen tot rijst en gummi-hakken blijkt te kunnen voorzien. Opmerkelijk is ook, dat, al hebben de menschen van de geografische ligging van Holland niet het minste begrip, het woord „Hollander” heel veel zegt. Nauwelijks hadden wij gezegd, dat wij uit Holland kwamen, of wij waren „oude vrienden” voor de bevolking en dadelijk kwam het gesprek op de Oostenrijksche kinderen en den oorlog. Deze menschen zijn nog niets daarvan

landschap is weer veranderd; na de wijnbergen van de Wachau is het nu volkomen vlak geworden, men zou zich in Loosdrecht kunnen wanen, als het geruisch onder de boot, dat ontstaat door het voortrollen van kiezel op den bodem der rivier, ons er niet aan herinnerde, dat wij nog steeds met een snelheid van misschien acht kilometer per uur worden voortgedreven. De bevolking noemt dat ruischen „nixengeflüster”; inderdaad is het als een geheimzinnige sirenenzang, soms heel zacht, dan weer zoo luid, dat ik niet kan nalaten eens een onderzoekenden blik in de boot te werpen, of er toch niet ergens 'n gaatje is, waardoor zij volloopt. Maar onze getrouwe denkt daar niet aan, breed en vast ligt zij op de golven, rustig gaat ze steeds voort; wij staan in haar te fotografeeren, wij strekken ons uit na een lunch met angstig veel verse „semmel”, zij kiest haar baan over den breedten Donaurug; die boot en het water, die kennen elkaar en zullen ons samen wel naar ons doel brengen.

Een paar kilometer voor Weenen treden de bergen weer op den voorgrond, het zijn de uitloopers van het Wiener Wald; de oever is hier volgebouwd met zomerhuisjes en strandbaden; dan komen de jachthavens, in één waarvan de kano een goed onderkomen vindt. Wij gaan ons eenige dagen als stadsmensch vermommen om te zien wat er nu eigenlijk waar is van de Weener walsen, het Prater, de Heurige, het Weener gebak en de Weener chic....

Na eenige dagen in de beschaafde wereld lachten nieuwe avonturen in de wildernis ons dubbel toe en zoo huppelde het „groene wonder” op een goeden morgen in een stevige Oostenbries met ons de haven uit. Onze verwachtingen voor het verdere natuurschoon waren niet zoo hoog gespannen, want men had ons verzekerd, dat wij het mooiste hadden gehad. Dus kon het alleen maar meevallen; en dat deed het, en heel erg ook. Al dadelijk begonnen wij met een angstig moment: er was veel scheepvaart, er waren vijf bruggen achter elkaar, er waren boeien en er was veel stroom. Door de sterke deining bemerkten wij een boei, die vlak achter een brug lag, iets te laat, terwijl wij er dwarsstrooms op aan dreven. De uitkijk alarmeerde heftig, de kapitein deed het eenige wat gedaan kon worden: pagaaën uit alle macht en trachten onderwijl de boot met den voorstevan naar de boei toe te wenden. De manoeuvre gelukte in zooverre, dat het grootste gedeelte van de kano langs de boei schoot en alleen de achterstevan een aai kreeg, die ons 20° slagzij gaf. Waarna de controlepost omkeek en vaststelde, dat de kapitein grauwig zag, hetgeen een grove onwaarheid moet zijn, want die kleur staat mij niet.

Kaartstudie.

's Avonds wordt de boot goed afgesloten.

vergeten; de kinderen zijn inmiddels volwassen geworden en vertellen het weer aan hun kroost. „Ach so, Sie kommen aus Holland,” zei een gemoedelijke grijsaard tegen ons, „die Holländer haben uns im Krieg nicht vergessen.” Prettig is het dat te hooren, al bidden wij iederen dag, dat 't nooit meer noodig zal zijn dat te zeggen.

Nog een dag varen scheidt ons van Weenen; 't

Is men de laatste brug voorbij, dan is van Weenen ook niets meer te merken; dat komt doordat de stad zelf niet aan den Donau ligt, doch aan een Donaukanaal. Na de uitmonding van dit kanaal stroomt de rivier weer door de eenzame vlakte, waar de ooievaars met een diep wijsgeerig air door de volgelopen poelen beenen en de kleine stern broedt in kolonies, als op Texel, of er geen miljoen-stad op twee kilometer afstand bestaat. Hoog in de lucht staan de valken; die koene kwieke roovers ontmoetten wij hier dagelijks. Op de hoogere gronden schieten tussen het jonge wilgengroen de prachtige roze kelken van het fingerhoedskruid weelderig omhoog, terwijl lager het slangenkruid prachtige blauwpaarse bundels vormt.

Bij de Oostenrijksche grens, waar wij onze honderd schilling moeten terug ontvangen, halen wij een houtvlot in. Enorm groot, bestuurd door tien man, die met de regelmaat van goed getrainde raceroeiers hun ruwen stuurbalk heen en weer zwikken, op commando van den voorman, drijft het vlot voor ons uit.

En nu kwam een verrassing: men had ons gezegd, dat de oevers vlak bleven en nu kwamen er toch bergen, wel geen hoge, maar hoog genoeg voor ons. De Donau scheidt hier de uitloopers der Kleine Karpathen van die der Alpen, dit is de zoogenaamde Hongaarsche poort, waardoor men in de Boven-Hongaarsche laagvlakte komt. Daar voor ons lag een prachtige tulband, 500 Meter hoog, de Donau had er een hap uitgenomen, een flinke plak was er tusschen uit, en de rest lag op den anderen oever. Door deze vergelijking bedenken wij, dat het tijd voor „jause” is (namiddagkoffie met veel koek en taart) en „jauchzend” nemen wij jause; een klein jamboterhammetje met limonade; tegelijkertijd drijven wij langs de ruïnen van Theben, die zich honderden meters ver langs den oever uitstrekten. Laatstelijk heeft Napoleon deze vesting verwoest en hij deed 't grondig; maar de enkele muren, die resten, verraden genoegzaam welk machtig bouwwerk hier stond.

De linker Donau-oever is vanaf dit punt Czechisch gebied, de rechter blijft tot Bratislava Oostenrijksch. Al spoedig daagt deze stad voor ons op. De machtige ruïne van 't koninklijk paleis domineert de stad, die sterk hellend tot vlak aan het water is gebouwd.

Merkwaardige stad met merkwaardige bevolking. „Hoe vindt u Poszony?” vraagt mij een Hongaar. „Dit is toch Bratislava,” antwoord ik. „Bratislava, 't mocht wat, Poszony is een Hongaarsche stad, onze koningen zijn er gekroond, wat wilt u nog meer voor bewijs?” is het antwoord, waarop ik, overtuigd, later vertel „dat Poszony zoo mooi gelegen is.” Dan stuift een ander op: „U bedoelt Bratislava, de Czechische Donauhaven; wij Czechen hebben deze brug gemaakt, wij hebben deze fabrieken gebouwd, deze stad is Czechisch.” Ik leg er mij beleefd bij neer, tot een derde mij verzekert: „Ik ben ingeborene Presburger, also oesterreichisch”; toen duizelde het ons en zochten wij de tent op. Een half uur buiten Bratislava-Poszony-Presburg, in een wildmooi bosch aan een dooden rivierarm, die hier een schiereiland vormt, wachtte ons nachtverblijf. De weg erheen in het halfdonker gaf de sensatie van een tropisch oerwoud; door dichte muggengordijnen moesten wij ons letterlijk heen slaan, maar dit was nog slechts het begin van wat ons in Hongarije wachtte, verzekerde men ons, daar waren de muggen zoo groot, dat men ze met een spies te lijf moest.

„Jause”.

Slot volgt.

GROOT ROTTERDAM

KANTOOR: STATIONSWEG 24 - ROTTERDAM
TELEFOON INTERCOMMUNAAL 50540 - GIRONUMMER 101981

Om het groote Postkantoor te Rotterdam

HET Postkantoor in elke stad is steeds een veel bezochte instelling. Daarom heerscht er in en om dit openbare gebouw altijd een gezellige drukte. Dit is ook zeker het geval met het groote Postkantoor aan den Coolingsel te Rotterdam.

Allen kennen toch dit imposante, massieve bouwwerk, dat kunstzinnig boven het statige stadhuis gesteld moet worden. Het is stijlvoller en meer van dezen tijd.

Beide gebouwen echter zijn sieraden van den boulevard, waarlangs het nieuwe Beursgebouw nog binnen afzienbaren tijd komt te prijken.

Onze camera-man richtte dezen keer zijn lens niet zoozeer op 't Postkantoor zelf als wel op zijn omgeving.

Van die omgeving reproduceeren we hier een paar aardige prentjes, die wel de belangstelling zullen wekken onzer lezers. Want allen komen we van tijd tot tijd in de nabijheid van de „Post”, die ons aller sympathie heeft, ook om de correcte wijze waarop gewerkt wordt, zoodat die honderdduizenden brieven en stukken steeds prompt terecht komen, ondanks de flauwe „Tante Pos”-zeggers. H.

Zus kan er nauwelijks bij!

Links: Het verbod, dat overtreden werd.

Een brief voor hem.

Rijk beladen met belastingplaatjes

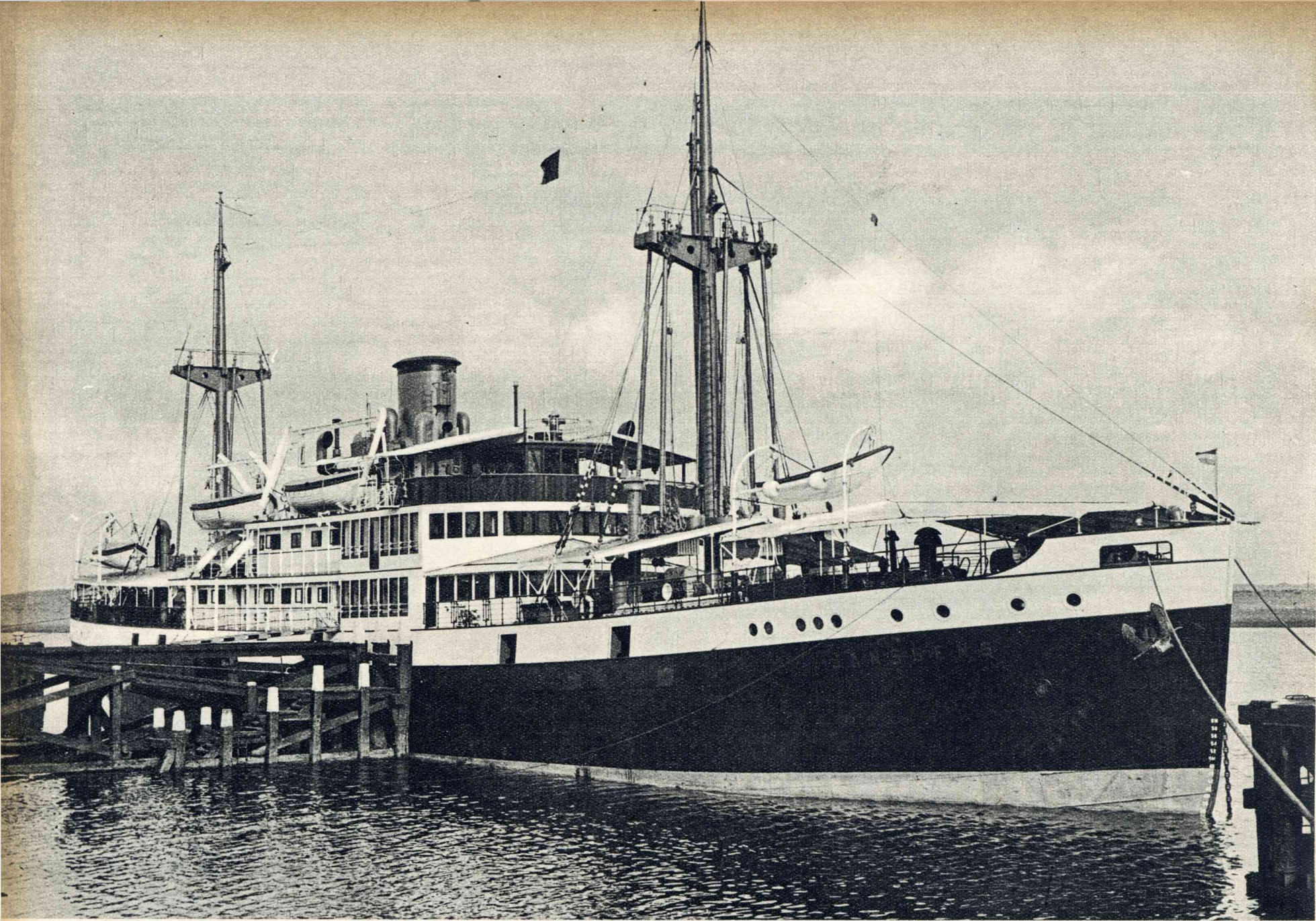

Vlug even „op de post” doen.

De man met de scheermesjes.

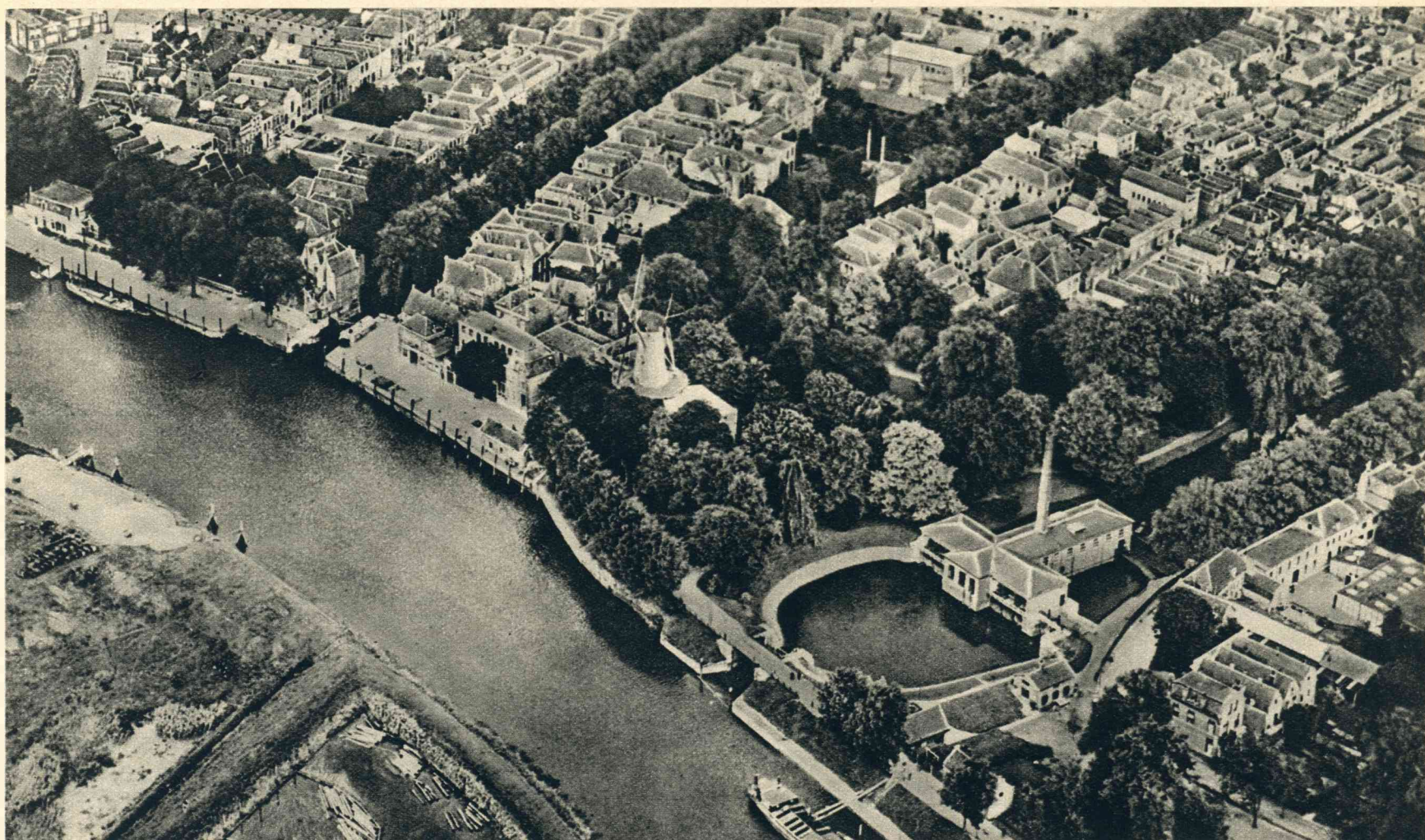

Het op de werf van P. Smit te Rotterdam gebouwde motorschip „Janssens” van de K. P. M. maakte een proeftocht op de Noordzee.

De vliegtuigen, die aan de rondvlucht boven Nederland hebben deelgenomen, arriveeren op het vliegveld Waalhaven te Rotterdam.

De Koningin en Prinses Juliana in het Schotsche Hoogland. H. M. vervaardigt te schetsen van het berglandschap, terwijl Prinses Juliana belangstellend toeziet.

Een „vogel” vloog over Gouda en Schiedam.

Een stalen „vogel” der K.L.M. nam zijn route over de steden Gouda en Schiedam, waar vele vrienden van Panorama-Groot Rotterdam wonen. Vanuit die vlugge vliegmaschine werden verrassende kieken genomen van havens in de beide plaatsen. Zij verschillen zéér van aanzien, die Goudsche haven, met de vele bosschages, het aardige molentje en den fraaijen aanleg op den voorgrond, en de meer zakelijk uitziende haven van Schiedam. Beide zijn interessant genoeg om ze aandachtig te bekijken. Boven: Haven te Gouda; onder: Korte Haven en omgeving te Schiedam. (Foto's K.L.M.)

Rudolf van Weert:

CHANG EN ENG

de Siameesche Tweelingen

„Siameesche Tweelingen” is eigenlijk geen juiste naam voor ieder tweetal samengegroeide mensen, al wordt de uitdrukking menigmaal zoo gebruikt. De eerste, de echte „Siameesche” tweelingen waren de gebroeders Chang en Eng, die in de vorige eeuw in Europa en Amerika en ook hier te lande, vertoond werden. Hun tragische geschiedenis werd nagespoord door een onzer medewerkers, onzen lezers bekend door zijn verslag over den ondergang van de Morrow Castle. Wie zich maar even indenkt, hoe vreemd 't leven van twee aaneengegroeide mensen verlopen moet — wat er zich soms voor komische, vaak voor diep treurige gevallen in voordoen — zal de nu volgende verhandeling met spanning volgen. Zij vormt uiteraard geen lectuur voor de jeugd; overigens echter mag zij in allen deele belangwekkend en leerzaam geacht worden, en kunnen wij derhalve de lezing ten zeerste aanbevelen.

SAMENGEGEROIDE MENSCHEN? ONZIN!

TOEN het donker werd, staken ze rondom op 't uitgestrekte veld tientallen hoge stapels hout aan, die men eerst met pek overgoten had. De vlammen sloegen hel omhoog en beschenen de reusachtige tent, die midden op het veld stond. Er konden een vierduizend mensen in die tent, maar er stonden nog twintigduizend personen buiten op het veld. De spitsen van twee hoge scheepsmasten trilden in den lichten avondwind. Aan hun toppen brandden pekkranen. Er tusschenin was een doek gespannen van dertig meter lengte, waarop met kolossale letters te lezen stond:

In deze tent kunt u tegen een entree van 2—6 dollar twee jonge mannen zien, die aan elkaar zijn gegroeid.

Daaronder stond:
Voor en na de vertooning van het Wereldwonder zal een groot circus-program worden uitgevoerd.

Op afstanden van zestig à honderd meter brandden voor dit doek kleine brandstapels, waarover eveneens rijkelijk pek was uitgegoten, zoodat men, ondanks de duisternis, reeds van verre de zwarte letters op witten ondergrond lezen kon.

De tent stond aan den oever van een rivierte, op een kwartiertje afstands van de Amerikaansche havenstad Boston. De datum was 15 September 1829.

Er verdrong zich een dichte mensenmenigte voor den ingang der tent. Men had daar een afsluiting met tien doorgangen gemaakt, wyl men wel voorzag, hoe groot de toeloop zijn zou. Nu stond er in iederen doorgang een soldaat, met aan weerskanten een reusachtigen neger met een brandende fakkel. Achter iederen doorgang stond een tafel met een gleuf in het blad. Door die gleuven hadden de tien kassiers het laatste uur — sinds men toegangskaartjes was gaan verkoopen — ongeveer zestienduizend dollar geworpen.

De menigte werd nu zeer roerig, want zij, die vlak voor de kassa's stonden, hadden vernomen, dat alle plaatsen in de tent bezet waren, dat zij dien dag dus geen kans meer hadden, met eigen oogen twee jonge mannen te aanschouwen, die aan elkaar waren gegroeid. De ontevreden beweging plantte zich voort naar achter, golfde toen terug en werd steeds krachtiger. De mensen, die voor de tent stonden, waren voor een zeer groot deel uit de verre omstreken der stad aan komen stroomen, want sinds veertien dagen waren er in alle stadjes en dorpen en gehuchten in die streek ruiters verschenen, die briefjes uitdeelden; en op die briefjes was aangekondigd, dat men in Boston weldra twee samengegroeide mannen aan 't publiek zou vertoonen. Er waren zelfs al incidenten voorgekomen. In de buurt van het stadje Albany aan den Hudson was namelijk zoo'n reclame-agent gearresteerd, en wegens medeplichtigheid aan zwendelarij tot langdurigen dwangarbeid veroordeeld. De man was echter met zooveel klem opgekomen voor de waarheid der beweringen, die op de strooibiljetten

stonden, dat de autoriteiten van Albany er diep van onder den indruk waren. Er had diensgevolge een soort volksverhuizing van Albany naar Boston plaats gegrepen. Per as en te paard was ieder, die zich bewegen kon, op stap gegaan, om het wereldwonder te zien. Want saamgegroeide mensen waren er vóórdien op de heele wereld nog niet geweest. Dat was wel zeker!

De processie uit Albany was laat aangekomen. De mannen hielden hun paarden bij de teugels, de voertuigen stonden tusschen de menigte in gekneld. Men kon overal op het uitgestrekte veld een man of een jongen in dienst nemen, om een paard vast te houden of een voertuig te bewaken. De gewiekste jeugd van Boston had den prijs voor die bewaking tijdens een voorstelling weten op te jagen tot drie dollar. De onrust op het veld groeide, toen het zachtjes begon te regenen. De nanking broeken, blauwe jassen en witte vadermoorders of de Wild-West-kielen der mannen, de groote hoeden en wijde rokken der vrouwen werden nat.

Toen de roerigheid zoo groot werd, dat ernstige ordeverstoring gevreesd moest worden, zond de luitenant van de tentbewaking een ordonnans te paard weg, en kort daarna verschenen er veertig man bereden politie, om de menigte uit de nabijheid der kassa's te verdrijven. Aanvoerder van die politie-afdeeling was de sheriff, kolonel Murphy, in de geheele streek gezien wegens zijn voorzichtigheid en zijn energie. Zeer ontstemd gaf hij den teugel van zijn paard aan een soldaat, waarop hij den luitenant toeriep:

„'t Is een schandaal — flinke soldaten op wacht staan bij dien smerigen zwendel! Of ze niets anders te doen hebben! Samengegroeide mensen! Kun je nèt gelooven!”

Hij ging het circus binnen. De breede ring rondom de manege was gevuld tot op de laatste plaats. Even viel het ademen hem moeilijk door den damp van vochtige kleren en het blakkeren van de vele groote olielampen, die met behulp van reflectoren hun licht scherp naar beneden wierpen. In de manege duikelden twee clowns rond. De een begoot den ander met water, en de ander schoot met een blaaspijp lange pijlen in het gekussende achterkwartier van den eerste. Het publiek vond dit lang niet zoo grappig, als de clowns waarschijnlijk verwacht hadden. Halffluid ging er een gemompel van spanning en afwachting door de groote ruimte. Kolonel Murphy zag niet goed kans, door de smalle gangetjes langs de manege te komen, naar de artisten-afdeeling, die tegenover den ingang lag, en met zeildoek van de rest van de tent was afgeschermd. Hij liet dus zijn paard in de manege springen, zoodat zijn sporen rinkelden en zijn sabel tegen de borstwering sloeg, en dwars reed hij er doorheen naar de kleedkamers, zonder de clowns met een blik te verwaardigen. Toen de menigte hem herkende, kwam er een krachtig applaus los. Er werd geroepen: „Haal de tweelingen naar voren, Murphy! Breng ze hier, we willen ze eindelijk eens zien!”

Een der clowns kwam naar hem toe en begroette hem met een nederige buiging. De kolonel gaf hem een oorvijs, dat hij in het zand rolde. Het publiek

was razend van pret. De clown poetste de plaat en liet zijn collega alleen verder tobben.

De kolonel kwam in de artisten-afdeeling. In de gang stond eenzaam een stalmeester met roode jas. Hij keek bedrukt en rookte een sigaar. De kolonel sloeg hem de sigaar uit den mond en schreeuwde: „Niet rooken hier! Moet er nog een ongeluk gebeuren ook? Waar zit de gek, die dit malle boeltje op touw gezet heeft?”

Knorrig wees de stalmeester met zijn duim naar een deur achter zich. Murphy rukte die deur open en kwam in een groot vertrek. Hij zag één stoel staan, en daar zat een jonge man op met hooge verlakte rijlaarzen, een gele broek en een blauwe jas. Hij las een krant.

„Wie bent u?” riep de kolonel. „Bent u de ondernemer van dit boerenbedrog?”

De jonge man stond op en zei: „Ik ben de privé-secretaris van de heeren Chang en Eng.”

„Wie is Chang? Wie is Eng?”

„Wie bent u?” vroeg de secretaris.

„Ik ben de sheriff!” raasde Murphy. „Ik ben hier het hoofd der politie, jongmensch! Mijn naam is Murphy. Jij hoort hier zeker niet thuis, wat?”

„Nee, meneer Murphy,” zei de jonge man, en zijn hand veegde een stofje van de revers van zijn jas. „Ik hoor hier zeker niet thuis! Ik kom uit Londen, als u misschien weet, waar dat ligt. En u wou weten, wie meneer Chang is? Meneer Chang is de linkerhelft, en meneer Eng is de rechterhelft van de tweelingen. En als ik nog iets tot uw ontwikkeling mag bijdragen: het woord Chang komt, evenals het woord Eng, uit het Siameesch. Bent u wel eens in Siam geweest? Niet? Da's jammer. Ik ben er wel geweest! Het woord Eng beteekent rechts, en Chang beteekent links, dus u ziet — heel geschikte en toepasselijke namen.”

Kolonel Murphy had zich even stil gehouden. Nu viel hij uit:

„Hoor eens, jongmensch, dacht je, dat ik, het hoofd der politie in dit district, aan dien onzin geloofde? En dan wil ik je nog iets vertellen: ik ben hier gewend, dat er een beetje beleefder tegen me gesproken wordt!”

De jonge man maakte een lichte buiging en zei: „Dat kan wel, meneer. Hier in 't land beteekent u iets. Maar ik heb de eer, onderdaan van den Engelschen koning te zijn. U begrijpt toch, hoop ik, wat dat zeggen wil?”

De kolonel werd rood, maar bedwong zijn woede en vroeg:

„Wie is hier de baas? Waar zijn de ondernemers van die malligheid?”

De jonge man hief zijn hand op, met uitgestreken duim achter zich wijzend. Aan dien kant was er weer een deur. Voor de kolonel die deur passeerde, bleef hij even staan luisteren. Van den kant der toeschouwers rondom de manege kwam een gedempt gebruis. Er hing een onweer van ontevredenheid in de lucht. Het oor van den politie-man onderscheidde zulke dingen scherp. Mopperend deed hij de deur open, die hem door den secretaris van de heeren Chang en Eng zoo minachtend gewezen was. In het vertrek, dat hij nu betrad, bleef hij sprakeloos bij de deur staan. Hij zag het volgende: midden in het vertrek stond een kleine man in rok met breede vadermoorders, met lange, reeds grijze, zorgvuldig gladgekamde haren, met een gouden bril en zeer lange armen. Deze man stond met een zakdoek in de hand zacht te weenen. Meer terzijde stond een groote, fors gebouwde man met een Schotsch gezicht. Hij was gekleed in een langen blauwen rok met gouden tressen en biezen, zooals toentertijd de kapiteins der Engelsche koopvaardij droegen. Deze man stond met een bleek en woedend gezicht naar het midden van het vertrek te staren. Zijn gezicht was gebruind, zijn handen waren getatoueed. In 't midden echter, precies in 't midden, zat iemand op een sofa, iemand met een lichtgrijze broek, een blauwen rok en vadermoorders aan. Aan zijn trekken en haarvlecht zou men zeggen, dat het een Chinees was. Vlak naast hem, tegen hem aan, zat een tweede persoon, die op hem leek, zooals twee druppels water op elkaar lijken. Hij had een witten linnen kiel aan, een soort nachthemd. De man in rok had een rood gezicht, rood van toorn, scheen het; de man in kiel zat bleek, neerslachtig en gelaten in een hoek van de sofa. Meermalen achter elkaar zei hij in 't Engelsch:

„Nee, ik ga niet! Ik ga niet! Er moet een dokter komen. Hij moet ons van elkaar scheiden! Ik ga niet!”

De kolonel, die eenigen tijd met open mond in de deuropening was blijven staan, liep naar het midden van het vertrek, naar den kleinen man, die stond te schreien, en sprak hem toe :

„Meneer Black, wat moet u hier ? Ik dacht, dat u bankier was ! Wat komt u hier doen ? Waarom huult u ?”

„Kolonel,” zei Black, en hij hield op met weenen, „ik zie in u een afgezaant des hemels. Roep toch uw mannen en laat ze de tweelingen de arena rondragen. Anders ben ik geruïneerd.”

De kolonel stond verbaasd. Hij zei :

„U moet me maar eens vertellen, hoe dat zaakje in elkaar zit, meneer Black. Maar hoe kan een man als u, een man met een helder en nuchter verstand, zich met zoo'n zwendel inlaten ? Financiert u die gekheid misschien ?”

De forsch gebouwde man bij den zijwand van het vertrek kuchte. Meneer Black zei :

„Noemt u dat gekheid, kolonel ? Hebt u al eens saamgegroeide mensen gezien ?”

De kolonel vroeg :

„Saamgegroeide mensen ? Zijn dat de saamgegroeide mensen ? Zijn dat jullie Siameesche tweelingen ?”

Verwonderd antwoordde Black :

„Zeker, kolonel, dat zijn ze.”

De kolonel trad op de tweelingen toe en schreeuwde :

„Dus jullie zijn saamgegroeid ? Ik zal 't laten onderzoeken ! We zullen jullie als zwendelaars aan de kaak stellen !”

Hij keek op, want de man, die zich tot dan toe afzijdig had gehouden, trad nader en zei :

„Pas op uw woorden, kolonel ! Mijn naam is Coffin, kapitein van de Sachem.” Met stemverheffing ging hij voort : „Onderdaan van den koning van Engeland, kolonel !”

Op dit moment kwam de luitenant van de wacht binnenstormen. Hij salueerde en riep :

„Kolonel, de tweelingen moeten direct in de manege gebracht worden ! Direct ! Over vijf minuten breken de mensen den boel af ! Over vijf minuten is het moord en doodslag daarginds !”

De kolonel wendde zich naar Coffin. Met zeer duidelijke stem sprak hij :

„U hoort, wat de luitenant zegt. Breng de tweelingen naar buiten ! Waarom willen die twee niet optreden ? Als 't geen zwendel is, kunt u toch zeker met ze voor den dag komen ?”

De heer Black riep :

„De eene is uit zijn humeur, omdat de andere gedronken heeft !”

„Dat wordt een mooie boel,” brulde de kolonel, „als we om zoo'n malleigheid relletjes moeten krijgen ! De eene drinkt, en de andere is uit zijn humeur. Waarom drinkt de andere dan ook niet ? Vooruit er mee ! Waar zijn de kleeren van dien knaap ?”

„Hier !” zei Black, en hij bracht een nanking broek, een jabot en een blauwen rok.

Nu kwam er een onderofficier aangerend. Hij rapporteerde den luitenant :

„Luitenant ! Ze beginnen ! De mensen van de galerij dringen op !”

De kolonel zette zijn hoed op, met een houding van een veldheer bij het begin van den slag. Hij riep :

„Nu ga ik de tent in ; en ik zeg, dat de tweelingen er aankomen. Zorg, dat jullie er binnen drie minuten zijn met die knapen ! Als jullie er binnen drie minuten niet zijn, laat ik jullie de stad uit striemen ! En of jullie onderdanen zijn van den Engelschen koning of van den keizer van China laat me steenkoud, begrepen ?”

Hij stormde naar buiten. Toen hij in de manege kwam, zag hij, dat hij geen minuut later had moeten verschijnen. Er heerschte een onbeschrijfelijk tumult ; de mensen op de achterste plaatsen hadden getracht, naar voren te dringen. Zij waren aan 't vechten met de bezitters der voorste plaatsen. Er werd met flesschen naar de lampen gegooit. De brandende olie kwam naar beneden. Er lag ergens een vrouw bewusteloos op den vloer. De kolonel ging naar 't midden, gevolgd door den luitenant en den onderofficier. Hij stak beide armen omhoog. Aanstonds verstomde het rumoer.

„Mannen en vrouwen van Boston en omgeving !” bulderde hij. „Schamen jullie je niet, om je zoo te gedragen ? We zijn toch geen wilden ? Sinds wanneer is dat een manier van doen voor Amerikaansche burgers ?”

Het werd doodstil.

„Over een paar minuten,” ging hij voort, „zullen jullie zien, waar jullie je entree-geld voor betaald hebben. Ze hebben beloofd, jullie twee samenge-

groeide mensen te laten zien. Aanstonds zullen ze vertoonen, wat ze voor samengegroeide mensen uitgeven !”

Hij wachtte even en fluisterde zijn luitenant, die vlak naast hem stond, toe :

„Johnny, ga naar achter. Breng die twee Chinezen hier. Dood of levend ! Je heele reputatie staat op 't spel !”

Luitenant Johnny ging, met groote stappen.

De kolonel wendde zich weer tot de menigte en zei : „Ik verzoek u dringend, burgers en burgeressen van Boston en omgeving : blijft kalm, wat er ook gebeurt ! Als 't zwendel is, zal ik 't wel ontmaskeren, rekent daar gerust op ! Maar geen lawaai, geen schandaal !”

Er kwam een onderofficier de manege doorloopen. Zacht sprak hij :

„Kolonel, 't loopt heelemaal mis ! De mensen buiten willen de tent afbreken — ze zijn hier niet gekomen, om in den regen te staan, zeggen ze. Ze willen absoluut de saamgegroeide mensen zien !” De woedende blikken van zijn chef beantwoordde hij zacht : „Ik kan 't heusch niet helpen, kolonel !”

Kolonel Murphy beval hem :

„Ga naar buiten, klim op de schouders van een paar kerels en brul het heele veld over : De mensen, die nu in de tent zijn, gaan er over een half uur uit. Dan komen de anderen binnen. De tweelingen worden den heelen nacht vertoond ! Ga ze dat maar zeggen.”

De onderofficier salueerde en verdween.

Terwijl het in 't circus nog stil was, hoorde men buiten de luide stem, die met succes de menigte tot kalm afwachten aanspoorde.

Toen kwam de luitenant. Een beetje zenuwachtig meldde hij :

„Ze komen er aan, kolonel !”

Voor de laatste maal wendde zich de kolonel tot de menigte, en hij schreeuwde :

„Daar zul je 't eindelijk hebben, burgers en burgeressen van Boston en omgeving ! Dus zooals ik jullie gezegd heb : kalm, en geen drukte !”

De diepe stilte van hooggespannen verwachting lag over de heele ruimte, toen de kolonel met de zijnen de manege verliet.

Vanuit de kleedkamers klonk plotseling een krachtige fanfare, door 'n blaas-orkest gespeeld. Toen deunde een fluit, toen ging het gordijn van de artistenruimte open, en een muziek-corps marcheerde de manege in. Het werd met applaus ontvangen. Het was de algemeen bekende kapel van de bereden politie. Zij marcheerde tot aan den ingang van de tent, bleef daar staan en hield op met spelen. Toen kwam er een reusachtig groote kerel op, 'n Maleier, die langzaam door de manege liep en al wandelende vuur at. Het publiek, dat zooiets nog nooit gezien had, verstilde van eerbiedige verbazing. Daarna kwam er 'n troep Siamezen, achttien man sterk, met Japansche helmen op en eigenaardige gouden pantsers ; zij droegen blanke zwaarden in de handen. Deze groep werd voorafgegaan door een schild, waarop te lezen stond :

DE LIJFWACHT DER HEEREN CHANG EN ENG

De lijfwacht stelde zich midden in de manege op,

Er verdrong zich een dichte menschenmenigte voor den ingang der tent.

in een halven cirkel. Toen reed een reusachtige Chinees de arena binnen, met een groot zwaard en een schild gewapend. Voor hem uit liep een jongen met een bord, waarop geschreven stond :

DE BEWAKER DER HEEREN CHANG EN ENG

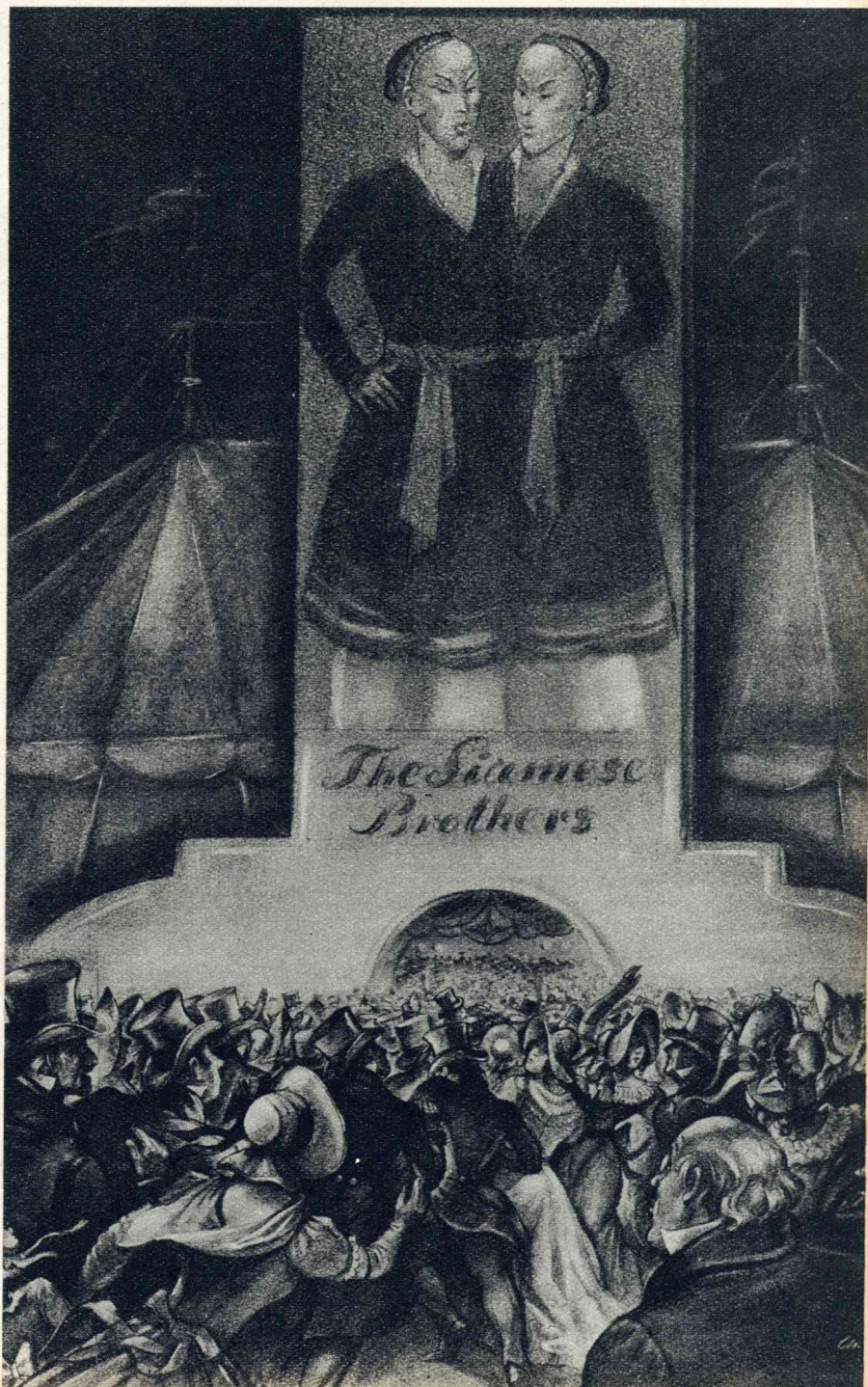
Na hem volgde een draagstoel, getorst door vier kolossale negers. In den draagstoel rustte, met pen en papier gewapend, de jonge man, met wien kolonel Murphy in de kleedkamer kennis had gemaakt. Op den draagstoel was een plakkaat bevestigd met het opschrift :

DE PRIVÉ-SECRETARIS DER HEEREN CHANG EN ENG

Nu kwam er een heelen tijd niets, en onderwijl speelde het fanfare-corps der bereden politie den lievelingsmarsch der Bostonners.

De menigte keek zich de oogen uit aan den vuurvretter, die maar steeds meer vuur verorberde, naar den particulieren secretaris in den draagstoel, die lui een paar aantekeningen scheen te maken, en naar de lijfwacht, die er werkelijk angstwekkend uitzag. Toen de kranig gespeelde marsch ten einde was, klonken de tonen van een zonderling instrument. Op een breede fluit spelend kwam er een Chinees het zandveld op, gevolgd door een olifant. De bewakers van het dier liepen ter weerszijden van zijn kop. De olifant bleef even staan, schraapte met zijn stevigen rechtervoorpot, hief de slurf omhoog en trompetterde. Het publiek, dat nog nooit van zijn leven een olifant gezien had, verstijfde van schrik. Toen kwam het kolossale dier weer in beweging ; gevolgd door kapitein Coffin en een anderen even grooten man, die evenals de kapitein een hoogen hoed droeg, liep het tot het midden van den cirkel, die door de lijfwacht der heeren Chang en Eng gevormd werd. De olifant had een gestoelte op den rug, en daarop zetelden, beiden in rok, de heeren Chang en Eng.

Wordt vervolgd.

Nabij Abbotsbury in Dorset (Engeland) bevindt zich een 700 jaar oude zwanenfokkerij. — Een foto van het voederen der dieren.

Uit het Buitenland

In het tentenkamp van het 23ste regiment van Londen is 'n groote spiegel opgesteld, waarin de manschappen kunnen zien of hun kleeding wel goed verzorgd is. Het opschrift luidt: „Mannen van het 23ste regiment van Londen! Ziet ge er behoorlijk uit? 'Kijk 'ns in den spiegel!’”

Onbekenden wierpen een bom in het tramdepot van Barcelona (Spanje). De kracht der explosie was zoo hevig, dat een hoek van het gebouw finaal weggerukt werd.

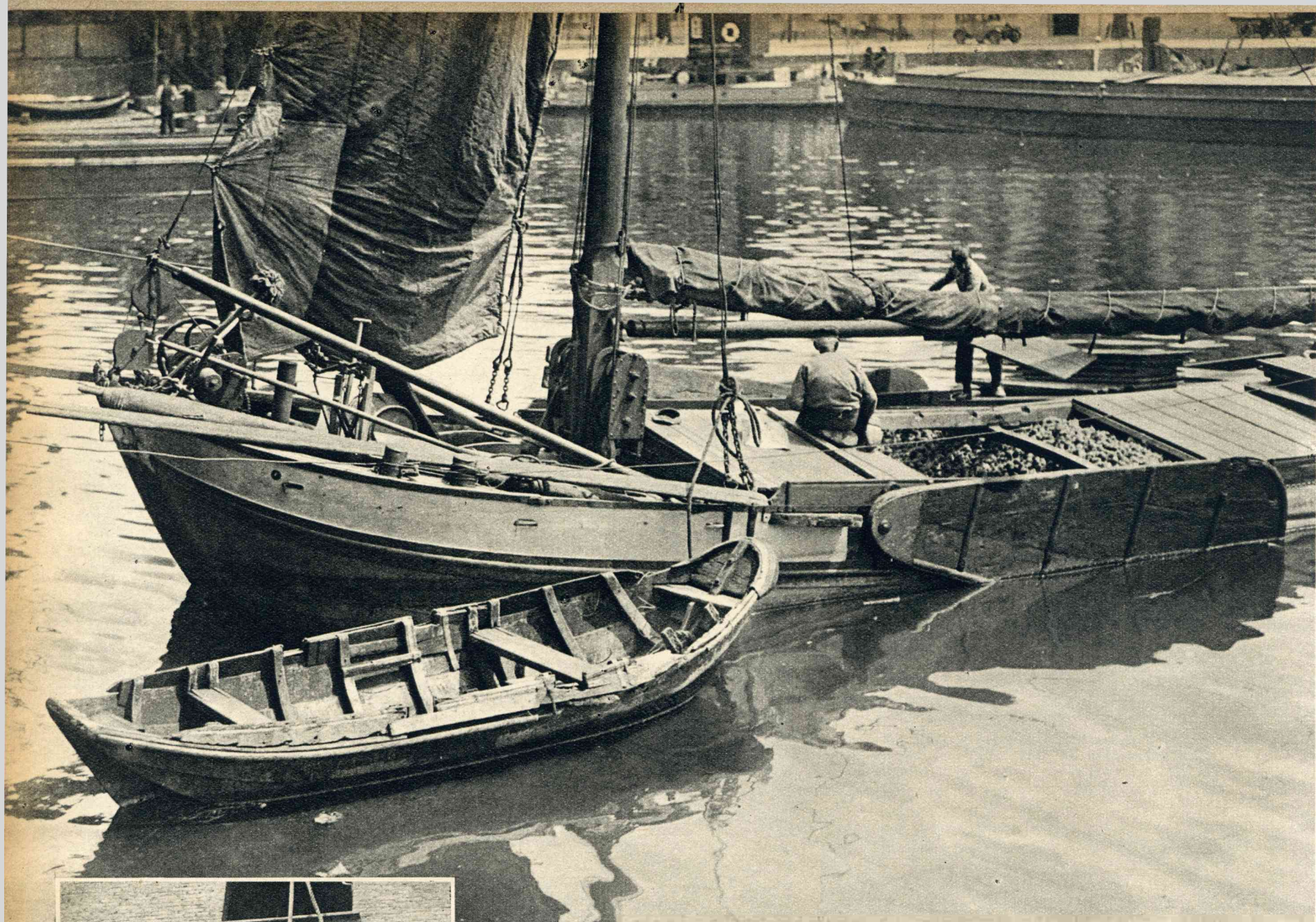
Ramon Novarro, de Amerikaansche filmacteur, zal de hoofdrol vervullen in een toneelstuk dat binnenkort te Londen wordt opgevoerd. Bij hun aankomst in de Engelsche hoofdstad werden hij en z'n zuster Carmen Sarmaniego hartelijk verwelkomd.

De Engelsche Koninklijke Marine betreft voor de eerste maal de wacht voor het St. James-paleis te Londen. De garde-soldaat wordt door den witgehelmden marinier afgelost.

Nabij de Brandenburger Tor te Berlijn stortte een in aanbouw zijnde tunnel van den ondergrondschen spoorweg eensklaps in, waardoor een aantal arbeiders onder het zand werd bedolven. Een foto van het moeilijke reddingswerk.

Welk een schoone „dingen“ zijn schepen en bootjes toch.

LANGS NIEUWE HAVEN EN HARINGVLIET

Schilderachtig Rotterdam

VOOR een groot deel bestaat de oude stad uit havens, die destijds royaal zijn aangelegd. Langs de kaden plantte men boomen, die 's zomers schoon beladen staan met weelderig loover en in den winter een decoratief gezicht opleveren met hun knoestige takken, welke als op-

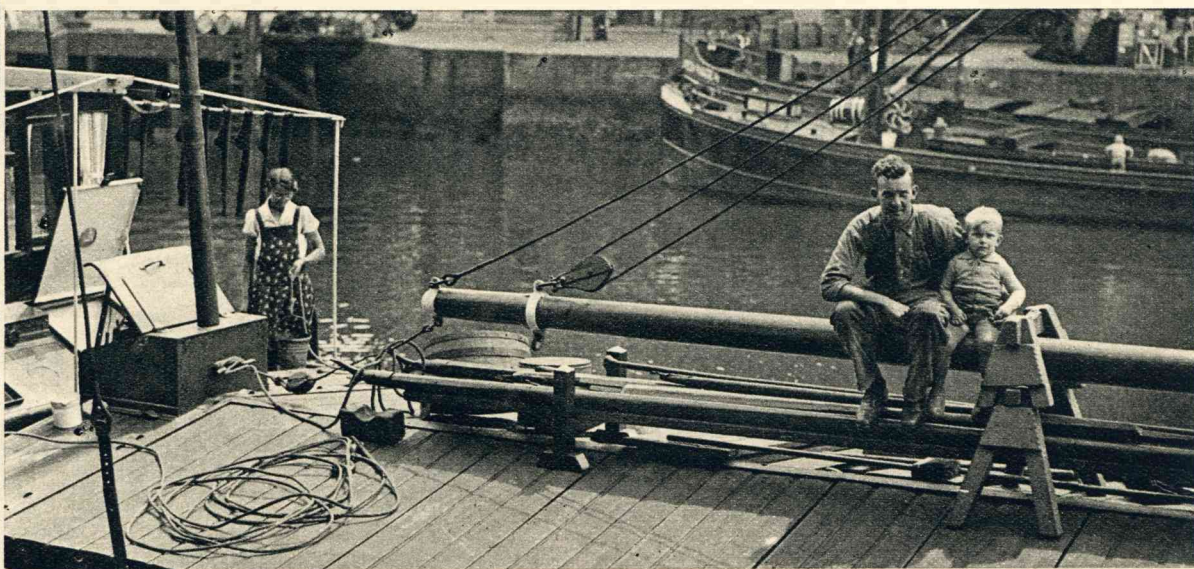
gehevef armen aan den grijzen hemel zichtbaar zijn. 's Zomers echter doen die boomen het 't best, dan sieren ze de kaden en werpen schaduwen, die koelte brengen aan den bezigen arbeider.

En hun bladerendossen zijn steeds vol van muziek, zilveren muziek der drukke vogeltjes.

In de havens zelf wemelt het dikwerf van schepen en een schip, een Nederlandsch schip, is een ver-
bazend mooi en schilderachtig „iets“, vooral als de boegen fraai kleurig zijn en als er op het dek menschen gaan, die daar hun werk hebben, of wat rusten.

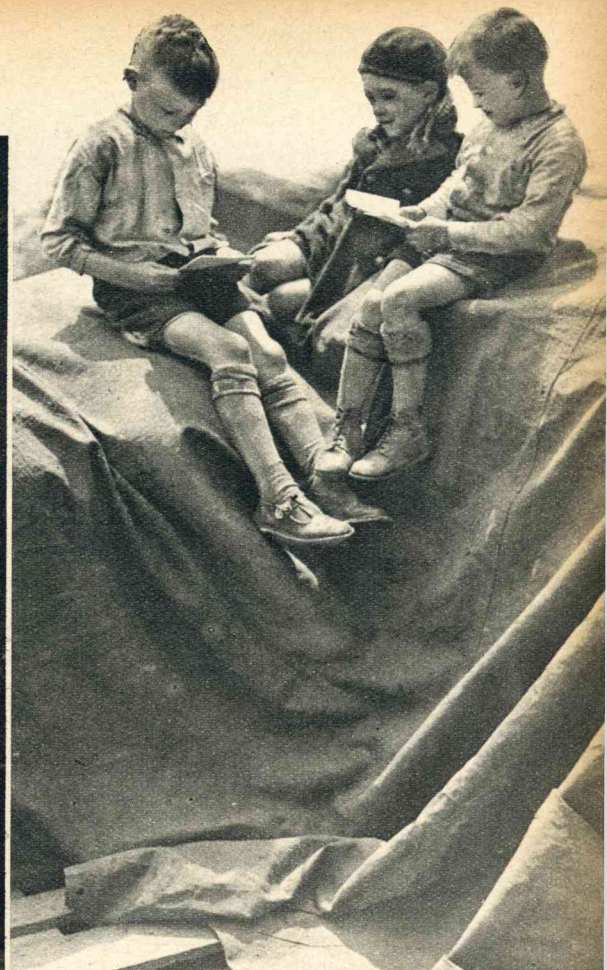
De schaft, met het schoone uitzicht!

De jonge schippersfamilie. — Dat vader veel van zijn zoontje houdt, is wel te zien.

De mooie binnenstad van oud-Rotterdam.

Het fijne zitje.

Welk een aardig gezicht kunnen al die schepen bieden, zoo naast elkaar liggend, rustig en stil, met de spitse masten hoog naar den blauwen hemel, waar wat witte wolkjes wijlen. Aan boord van de schepen is steeds leven en beweeg, want een schip is immers tevens een „huis”, een drijvende woning. Zie, ginds hangt moeder de vrouw haar heldere wasch aan de lijn en op een ander dek maken enkele schippers een praatje met elkaar, terwijl het hondje, het kleine keffertje, maar heen en weer draaft, als wilde hij het schip voortdurend bewaken.

Weer verderop spelen wat kinderen, die lachend, via de loopplank, den wal bereiken, waar zij een wijder terrein vinden voor hun spel.

We kiekten een en ander, alsmede eenige aardige tafereeltjes van rustende havenarbeiders, van schaf-tende pakhuisbedienden, van den schipper en zijn zoontje, enz.

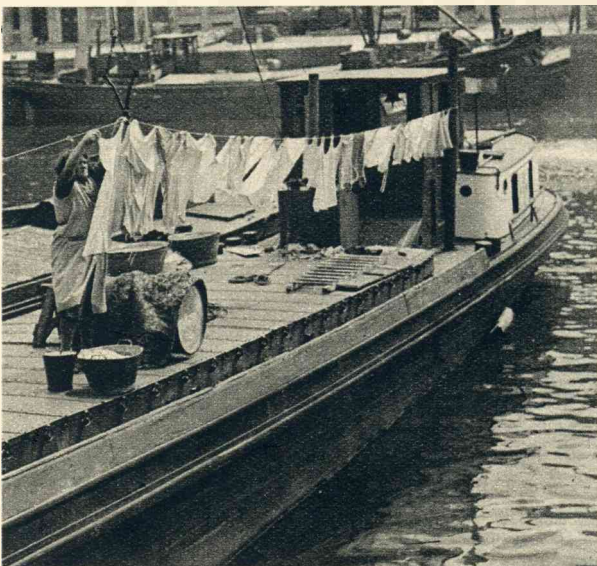
Deze foto's bijeen vormen een goed beeld van de binnenwateren der groote Maasstad, die zoo echt karakteristiek zijn, zoodat we ons die stad zonder deze havens niet in kunnen denken.

De groote Ford heeft bij zijn bezoek aan ons land wel een praktischen raad gegeven, toen hij zei: „Werp al dat water dicht en leg autowegen aan.” Indien die raad echter algemeen kon worden opgevolgd zou ons land leelijk aan echte Hollandsche schoonheid inboeten.

Het is nu maar de vraag wat het winnen zal in de toekomst: het uitsluitend praktische of het behouden van een beetje poëzie.

We hopen in elk geval op het laatste.

H.

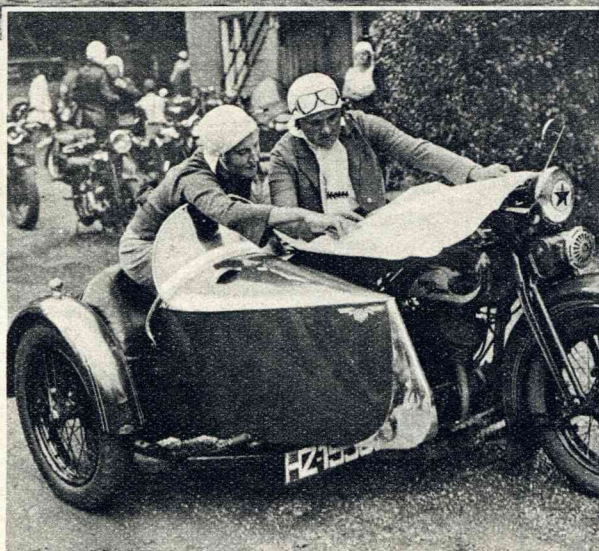
Het schippersvrouwje verricht nuttig werk.

Rond het „Witte Huis”.

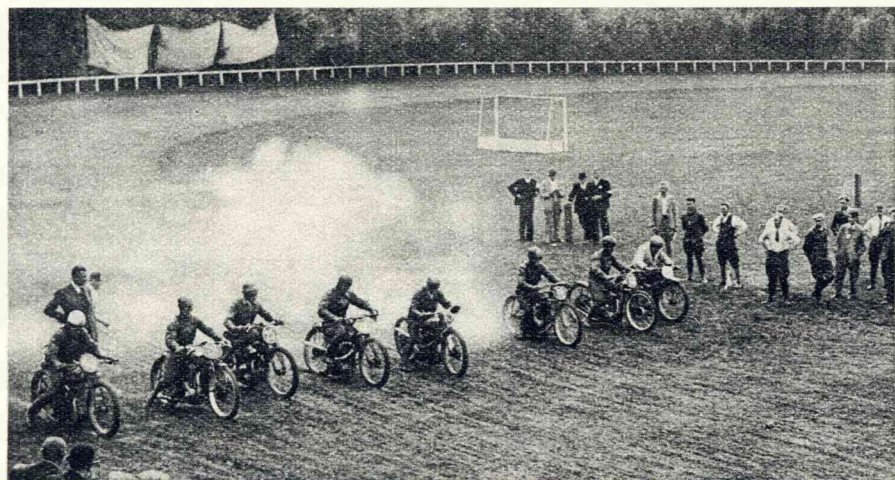
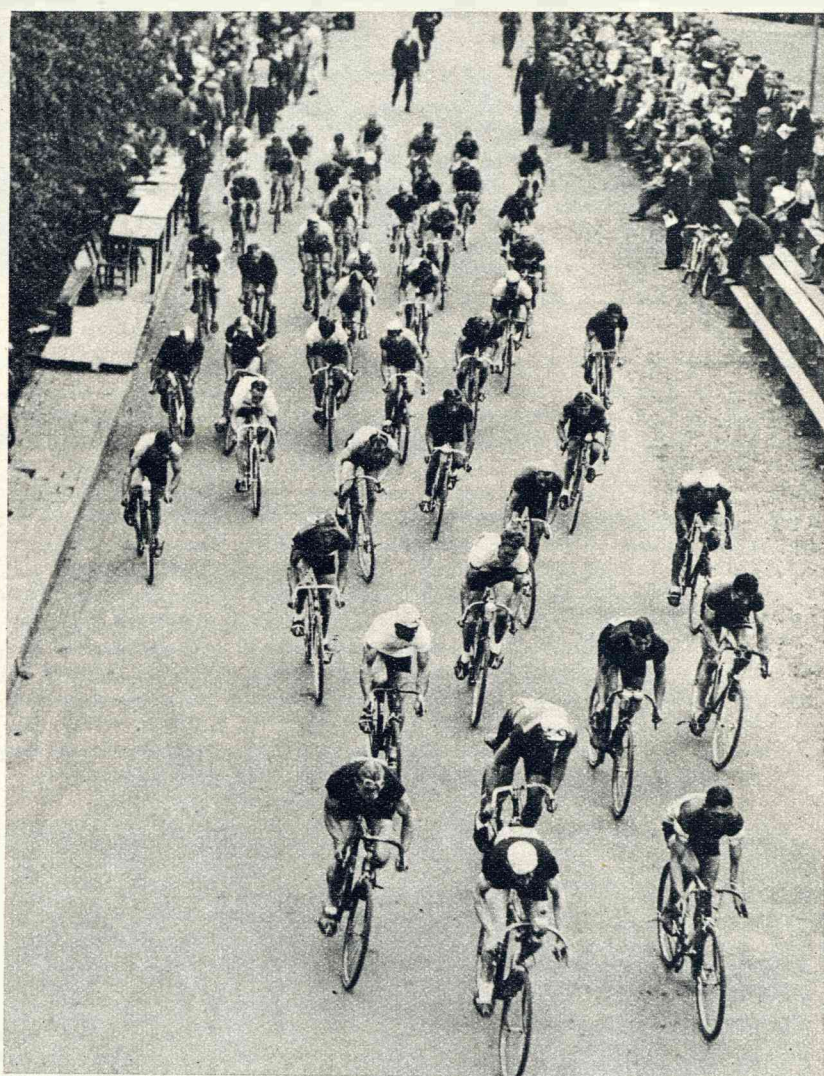

Op het Alkmaardermeer werden Zondag j.l. de zeilkampioenschappen van Noord-Holland gehouden. De 12-voets-jollen aan den start.

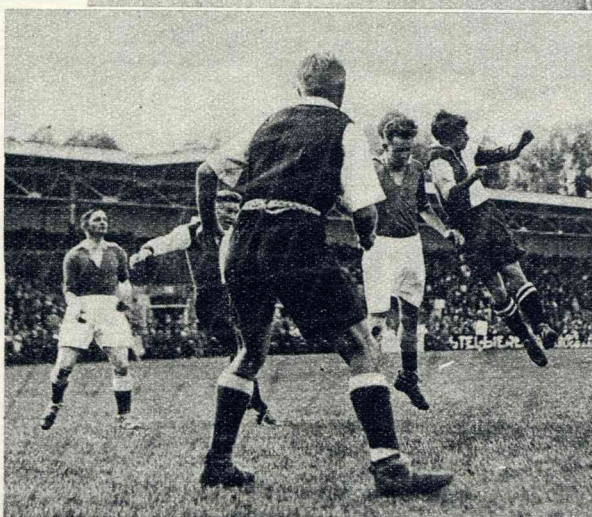
De K.N.M.V. hield Zondag haar damesrit 1935, waarvan de start plaats vond van het „Boschhek" te 's-Gravenhage. Kiekje voor het vertrek. De route wordt nog even bestudeerd.

Sport van de Week

Op de grasbaan te Alkmaar zijn Zondag wederom motorsnelheidswedstrijden gehouden. Overzicht aan den start van de deelnemers seniores aan de langebaanrace met motoren van 500 c.c.

Zondag is in de hoofdstad op het terrein van A.F.C. het jaarlijksch tornooi om den A.R.O.L.-beker wederom aangevangen. Spelmoment uit de match tusschen de beide hoofdstedelijke teams D.W.S. en Zeeburgia, welke eindigde in een gelijk spel (1—1). Door strafschoppen werkten de 2e-klassers zich hierna in de volgende ronde. Moment uit dezen match voor het Zeeburgia-doel.

Onder groote belangstelling is Zaterdag in de Mijnstreek de Ronde van Eggelshoven verreden. Kiekje van den start der professionals.

Ook te Rotterdam heeft „king soccer" wederom zijn intrede gedaan en wel in den vorm van het traditioneele tornooi om den „Zilveren Bal". Quick zorgde voor een verrassing door Feijenoord te bedwingen (0—0). Ook hier besliste het strafschoppenproces in het voordeel der 2e-klassers, zoodat het machtige Feijenoord uitgeschakeld is.

De strijd om den Zilveren Bal tijdens den eersten Zondag. Sparta klopt H.V.V. met 2-1. De Rotterdammers voor het Haagsche doel in actie.

DE aanvang van het Zilveren Bal-tornooi heeft te Rotterdam het voetbalseizoen 1935/36 officieel ingeluid. Wij kunnen ons indenken, dat de enthousiasten voor tennis, cricket en de andere zomersporten ietwat meewarig de schouders optrekken voor voetbal omstreeks half Augustus, doch wij nemen het aan den anderen kant hun, die hun hart aan king soccer hebben verpand, toch ook niet kwalijk, dat zij bij de terugkomst van zijne majesteit een juichkreet hebben geslaakt. Eindelijk weten zij weer precies, waarheen Zondag de weg hen zal voeren. Eindelijk is er het bruine monster weer, dat voor de volle 100% hun vrijen tijd en zelfs nog wel eens meer dan dezen, in beslag kan nemen.

Groote verrassingen heeft deze eerste voetbal-Zondag ons gebracht. Zoo is b.v. de Dordtsche tweede klasser O.D.S., welke vorig seizoen met H.V.V. zoo'n interessanten strijd heeft gevoerd, gestart op een wijze, welke inderdaad veel belooft voor de komende competitie. O.D.S. klopte n.l. H.D.V.S. met 1-3. Het Haagsche Quick verraste vriend en vijand, doch het allermeest wel Feijenoord, door de roodwitten van den Overkant niet verder dan tot een gelijk spel te laten komen. De Haagsche tweede klassers kregen loon naar werken, daar het strafschoppenproces, een niet geringe attractie van het tornooi overigens, in hun voordeel besliste. Sparta klopte met gering verschil H.V.V., terwijl Excelsior op V.O.C. een 3-0

overwinning behaalde. Later op den middag schakelde A.D.O. Willem II uit. Xerxes en D.F.C. deelden de punten eveneens. De Dordtsche eerste klassers namen de strafschoppen het best en plaatsten zich in de volgende ronde. Aangebleven zijn dus: O.D.S., Excelsior, D.F.C., Sparta, Quick en A.D.O. Daarbij komen Zondag a.s. nog 't Groningsche Be Quick en Longa. Ongetwijfeld zullen er dus op den tweeden Zondag van het tornooi weer interessante dingen te beleven zijn. Wie het kleinood echter ditmaal in zijn bezit zal krijgen, schijnt ons onzekerder dan ooit tevoren. Sparta maakt een goede kans, doch wat zullen b.v. D.F.C. en A.D.O. doen, om van de provinciale deelnemers nog maar niet te spreken. En dan is er nog O.D.S., dat Zondag heeft laten zien dat het heusch niet voor een eerste klasser de zeilen behoeft te strijken. Neen, men kan naar het eindresultaat met de pet gooien.

Door de Sportclub „Rotterdam” werd Zondag een snelwandewedstrijd over 10 K.M. georganiseerd. Moment van den start aan den Dordtschen Straatweg.

De Rotterdamsche motorclub hield Zondag een drie-trajectentocht over 250 K.M. Kiekie van de deelnemers voor het clublokaal.

Op het errein van Feijenoord werd vorige week een humoristische avondwedstrijd gehouden. Elke partij telde 2 doelverdedigers. De partijen bestonden uit twee winkeliersverenigingen uit Overmaas. Puck v. Heel leidde den strijd.

Zij willen de terugkomst van koning voetbal meevieren. De heeren Scheurleer, Meerum Terwogt en ex-minister Kan op Spangen.

....Jokko kan ze nadoen als een spiegel haast zoo mooi....

„Hôhohô! Die eene dikke met zijn handen.... precies zoo”

„Hèhèhè! Die lange juffrouw heeft voor mijn tuin ook gestaan!”

„Hahaha!” Die leuke Jokko. Zoo kun jij 't niet, Buziau!”

DIEREN lachen ons u

Als de hekken zijn gesloten en de menschen huiswaarts
kijken die elkaar tevreden en een beetje ijdel aarzelen
„Wat een rare schepsels loopen er toch op de wereld
zeggen ouders tot de spruiten van hun zegenrijk geslacht
„Wat een malle apentoeten, wat een logge stukken
wat een koddige manieren, wat een armoe naarmen
Spiegelt u, o lieve kleinen, als gij naar de dieren kijkt
zorgt, dat gij geen aap, geen uil, geen adder of geen braken
En de kinders maken grapjes: „Wat die aap dee me
Zag je hoe die lama spuwde? En die gekke olifant
Allen glunderen eendrachtig om die beesten in hun kooi
en zij denken voor den spiegel: „Wat zijn wij dan e

Als de hekken zijn gesloten, roept het dierenfolk hoer
en het kijkt den mensch tevreden en een beetje ijdel
„Wat een rare schepsels loopen er toch op de wereld
roept de aap, die stof te over voor een pantomime
„Wat een domverwaande toeten, wat een lompe stukken
wat een koddige manieren, wat een hatelijk gedreun
Voor mijn keukenraampje stonden er daarnet een st
en die grijsden en die wezen.... wacht, ik zal 't j
En hij gaf een imitatie van het dwaze menschedoe
en zijn mededieren keken gretig en bewond'rend
Allen hadden zij geglunderd om die menschen ve
en die Jokko kon ze nadoen, als een spiegel haast
„Hôhohô! Die eene dikke met zijn handen.... precies
„Hahaha! Die leuke Jokko! Zoo kun jij 't niet, Buziau!
„Hèhèhè! Die lange juffrouw heeft voor mijn tuin
„Huhuhu! Ik kan niet meer van.... o, mijn maag! Zeg
Zelfs het trekdier in den werkstal staat te smullen
en het poesje trekt genietend eigenwijs haar neus
Maar de leeuwenlach gaat over in een geeuw; hij ro
laat 't nu uit zijn met die herrie! Ik vernikkel van
Dan gaan alle dieren liggen, mompelend den vromen
„Waar mijn nakroost ook op lijke - asjeblieft niet op

Het poes

IEREN chen ons uit

n zijn gesloten en de menschen huiswaarts gaan,
elkaar tevreden en een beetje ijdel aan.
e schepsels lopen er toch op de wereld rond!"
ders tot de spruiten van hun zegenrijk verbond.
lle apentoeten, wat een logge stukken beest,
oddige manieren, wat een armoe naar den geest.
lieve kleinen, als gij naar de dieren kijkt:
ij geen aap, geen uil, geen adder of geen brombeer lijkt!"
s maken grapjes: „Wat die aap dee met z'n hand....
die lama spuwde? En die gekke olifant!"....
en eendrachtig om die beesten in hun kooi,
en voor den spiegel: „Wat zijn wij dan eig'lijk mooi!"

n zijn gesloten, roept het dierenvolk hoera,
den mensch tevreden en een beetje ijdel na.
e schepsels lopen er toch op de wereld rond!"
ap, die stof te over voor een pantomime vond.
mverwaande toeten, wat een lompe stukken mensch,
oddige manieren, wat een hatelijk gedrens!
ukenraampje stonden er daarnet een stuk of tien,
sden en die wezen.... wacht, ik zal 't je laten zien!"
n imitatie van het dwaze menschgedoe,
dedieren keken gretig en bewond'rend toe.
n zij geglunderd om die menschen voor hun kooi,
ko kon ze nadoen, als een spiegel haast zoo mooi!
e eene dikke met zijn handen.... precies zoo!"
Die leuke Jokko! Zoo kun jij 't niet, Buziau!"
e lange juffrouw heeft voor mijn tuin ook gestaan."
k kan niet meer van.... o, mijn maag! Zeg, is 't gedaan?"
kdier in den werkstal staat te smullen van de mop
sje trekt genietend eigenwijs haar neusje op.
wenlach gaat over in een geeuw; hij roept: „Hé aap,
it zijn met die herrie! Ik vernikkel van den slaap!"
e dieren liggen, mompelend den vromen wensch:
nakroost ook op lijke - asjeblieft niet op den mensch!"

et, Buziau!"

Het poesje trekt genietend eigenwijs haar neusje op.

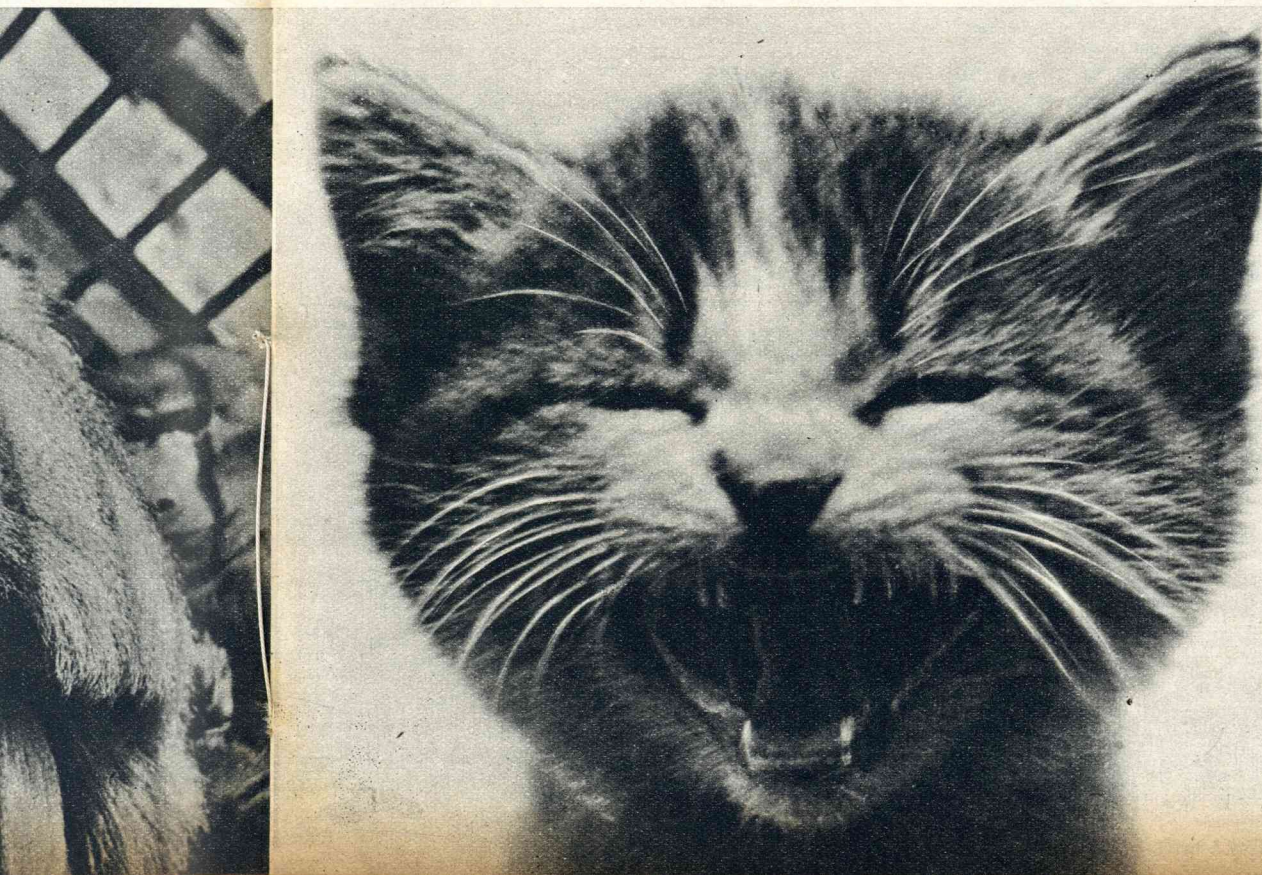
Zelfs het trekdier in den werkstal staat te smullen van de mop.

„Huhuhu! Ik kan niet meer van....
O, mijn maag! Zeg, is 't gedaan?"

Maar de leeuwenlach gaat over in een geeuw....

DE DAME UIT DEN „BLAUWEN EXPRESS”

Z E S D E
VERVOLG

BORJEV begon over zijn expeditie te spreken, en er ontstond een vak-kundig gesprek over wegen en mogelijkheden, zoodat 't vrij laat werd, vóór men de tenten en de slaapzakken ging opzoeken.

Toen Krinner zijn eigen tent binnenkwam, was Peter Suhr nog wakker, en toen eerst werd Krinner het zich bewust, dat zijn tochtgenoot kort na de begrafenis van den professor was weggegaan, om Lin-Pei en den Bhoetia te helpen, en dat hij niet meer terug was gekomen bij het kampvuur.

„Die lui bevallen me niet, Krinner,” was zijn antwoord, toen hem gevraagd was naar de reden van zijn afzijdigheid. „Ten eerste interesseert al dat geredeneer over toppen en gletschers en ravijnen en passen me maar heel weinig. Ik zal blij zijn, als ik van al dien steenrommel af ben. Eerst mijn studententijd, en toen dat gepeuter met mijn schoonvader. . . . Ik krijg zoetjesaan een gevoel, of ik een paraplu ben, die al zeven maanden in het bureau van gevonden voorwerpen staat te piekeren. En ten tweede hebben die kerels daarginds mij te veel verbeelding. Ik twijfel er tenminste sterk aan, of 't hun bedoeling wel is, de wetenschap te dienen met die expeditie. Ze zijn nogal goed geweest voor mijn schoonvader, maar daar zal óók wel wat achter gezeten hebben. 't Verwondert me tenminste sterk, dat hij zijn portefeuille nog in dien binnenzak van zijn borstrok had!”

TIENDE HOOFDSTUK

ER komen blanke mannen naar Rongbuk. Zij hebben een brief bij zich van den beheerscher der noordelijke vlakte, en in hun kleeren dragen zij het vriendschapsteeken van den Dalai Lama.”

De stem van den kangpo van Rongbuk klonk eentonig en gelijkmoedig als het water van een stil vlietende beek. Hij zat op zijn eerezetel en hield het hoofd diep gebogen, alsof zijn oogen in den schoot der aarde staarden. Geen spiertje bewoog in het vergeelde, steenachtige aangezicht.

Dat was het geheimzinnige, het ondoorgrondelijke van den abt: men wist nooit, of hij het als een visioen voor zich zag, wat hij zeide, dan of hij slechts herhaalde, wat een trouwe bode hem heimelijk was komen berichten; of hij zienersgaven bezat, of slechts een uitstekend ingerichten verkennersdienst.

Om hem heen zaten, streng gerangschikt naar den ouderdom, de broeders van den vierden trap. Zij zwegen een vol kwartier lang, nadat het laatste woord van den kangpo verklonken was. Toen eerst richtte een der oudsten een vraag tot den abt.

„Komen de mannen van den anderen kant van den evenaar, eerwaardige?”

„Daar komen zij vandaan, maar zij zoeken hier niet, wat gij vreest,” kwam het rustig van de dunne lippen van den kangpo. Hij wist, waarop de vraag van den broeder doelde. Hij was zelf, met velen der zijnen, een vijand van de Russen, en zag in het Noorden een bron van eeuwige onrust, waaruit boosheid en ongeluk stroomde. Dit was één der redenen van den naijver tusschen den kangpo en Oeyo-Go, die wel de Russen vertrouwde, maar niet de Engelschen, terwijl de sympathie van den kangpo juist den anderen kant heen ging. „Het zijn mannen uit verre landen,” ging de abt na een korte stilte voort, „maar hun handen heeten leeg te zijn van doodbrengende wapenen.”

„Zal Rongbuk hun voeten dragen, eerwaardige?” De kangpo keek langzaam op. Van zijn gezicht verdween de verheven uitdrukking van den ziener, om plaats te maken voor den zorgelijken trek van den diplomaat. Het orakel was veranderd in een raadsvergadering.

„Zij komen in het teeken van den Dalai Lama, die hun verlof heeft gegeven, de grenzen te overschrijden. Onze poorten zullen voor hen openstaan, en wij zullen hooren, wat hen naar de bergen van Rongbuk drijft. Zij zullen komen, zij zullen gaan, en wee hun, zoo zij niet komen en gaan in vrede, maar zich aan het recht der goden vergrijpen, gelijk

door Axel Rudolph

KORTE INHOUD VAN HET VOORAFGAANDE:

Een jonge Deutsche ingenieur, Adrian Krinner, reist met den „Blauwen Express” van Peking naar Shanghai en ontmoet in den trein een beeldschone, jong Duitsch meisje. Een Chineesche rooverbende overvalt den trein en plundert de reizigers. Helga Lethus, de Deutsche dame, reist vrijwillig met den troep van Lin-Kwong verder, in gezelschap van 'n Amerikaansche familie, die voor studie-doeleinden een tocht door China maakt. Krinner, die verliefd is op Helga Lethus, besluit haar te achtervolgen en doet dit te zamen met een zekeren Peter Suhr, wiens vrouw eveneens door de bandieten is meegevoerd. Het blijkt dat zij met Helga Lethus door de bende aan een karavaan Tibetaansche pelgrims als slavin verkocht zijn. Per jonk gaan ze, althans gedeeltelijk, hun reis naar Tibet ondernemen. De pelgrims zijn intusschen te Rongbuk in Tibet gearriveerd. Over de aanwezigheid der blanke vrouwen ontstaat oneenigheid onder de monniken. Besloten wordt de vrouwen aan een godsoordeel te onderwerpen, dat gelukkig gunstig voor haar verloopt. Krinner en Suhr ontmoeten, wanneer ze zich ten laatste in Tibet bevinden, een gezelschap Russen. Zij sluiten zich bij hen aan en zellen gezamenlijk den tocht naar Rongbuk voort. — Nu kunt u verder lezen.

eertijds een oude man uit 't Noorden en zijn gezellen, die door hun demon in de steenen armen van den Tsjomoelonga werden gedreven. Of vindt iemand het beter, den vreemden vijandschap te toonen en de poorten te sluiten? Wat meenen de broeders? Wat meent Oeyo-Go?”

Oeyo-Go perste de lippen op elkaar tot een dunne streep. Hij was de eenige, die niet neerhurkte op zijn plaats, maar krachtens zijn ambt als tempelhouder rechtop stond. En hij stond daar als een beleedigde god, wien men een bundel bliksems uit de hand heeft gestolen.

Sedert dien dag van het godsoordeel was de hoogvliegende eerezucht van Oeyo-Go verlamd, maar volstrekt niet gestorven. De zegepraal over den kangpo was hem ontgaan. Nooit was de macht van den abt over de gemoederen der broeders en van het volk grooter dan nu. De eerste dagen na het godsoordeel, dat op zoo wonderbare wijze het optreden van den kangpo had bekrachtigd, hadden de broeders zich schuw van Oeyo-Go teruggetrokken. De kangpo nam geen wraak voor den bijna openlijken opstand, dien Oeyo-Go verwekt had. De wijsheid van zijn ouderdom liep er glimlachend overheen en liet Oeyo-Go in het bezit van zijn rang en van zijn ambten. Maar diens invloed was gebroken. Men keek weer onderdanig en eerbiedig naar den eerwaardigen abt op. De kangpo had den wil der goden geweten, dien geen ander had kunnen onderscheiden. De kangpo had de vreemde vrouwen in Rongbuk opgenomen, omdat zij onder bescherming stonden der goddelijke machten. De kangpo was wijzer, stond den goden nader dan alle anderen.

Oeyo-Go had zich nederig geschikt. Ook nu gaf hij, toen de abt zijn meening vroeg, met een lichte buiging van het hoofd zijn instemming en gehoorzaamheid te kennen.

De abt verhiel opnieuw het kaalgeschoren hoofd. „Het is goed, dat de Vriendinnen der Hoogen verborgen blijven, als de mannen uit het Noorden komen. Zij, die in het licht leven, mogen die mannen der wereld niet zien en spreken.” De kangpo liet langzaam zijn oogen den kring rondgaan. Zij moesten hem goed begrijpen: zelf had hij de bescherming der Engelschen willen zoeken voor de twee blanke vrouwen — aan de oogen der Russen echter wilde hij ze onttrekken. „Zoolang de blanke mannen in Rongbuk ademen, zullen de Vriendinnen der Hoogen in den tempel van den Kangmi verblijven. Gij, Oeyo-Go, zult haar tijdig daarheen leiden.”

Weer neigde Oeyo-Go het hoofd. Wel voelde hij de wraakneming, die in de opdracht school, maar zij deed hem geen pijn. Zijn geest had zich gebukt, en zou eerst weer opstaan, indien ooit zijn voet

weer vastheid vond op de trap naar den waardigheidszetel.

De beide blanke vrouwen hadden een zeer rustig leven geleid in Rongbuk sinds den dag van het godsoordeel. De deba stond bij den kangpo hooger in de gunst dan ooit, en werd door Oeyo-Go en de andere monniken ontzien, en zijn voldoening straalde af op de beide vrouwen, die hij herbergde, en die zich zóó klaarblijkelijk verheugden in de gunst der goden. Dit was de trots van den deba tegenover iedereen, en voor 't volk van Rongbuk waren de twee blanke vrouwen twee verheven wezens geworden, heiligen, Vriendinnen der Hoogen.

Nu klopte de wereld aan de poorten van Rongbuk. Er kwamen vreemde mannen uit 't Noorden, kwam de deba den vrouwen melden, en zij begrepen: Russen. Zij vernamen, dat zij van den omgang en de blikken der mannen zouden worden afgehouden, en zij vonden het goed — bij een Russische expeditie konden haar man en haar vader niet zijn, meende Ethel Suhr, en Helga Lethus greep bij de gelegenheid aan, met het inwendige van het klooster en den tempel kennis te maken.

De beide vrouwen werden door den deba naar den binnenhof van het klooster geleid, waar Oeyo-Go haar ontving. Hij bracht haar verder, ging haar voor door de halfdonkere gangen, die naar den tempel van den Kangmi voerden. Ook zijn houding tegenover de vreemde vrouwen was veranderd. De kangpo toonde haar een gelijkmatige, rustige welwillendheid: de lagere broeders en tempeldienaars bezagen haar met stillen schroom, als de beschermelingen der godheid; Oeyo-Go echter putte zich tegenover haar uit in kruiperigen deemoed. Hij had daar reden voor. De eerezuchtige plannen van Oeyo-Go leefden heimelijk weer op. Hij zon op een mogelijkheid, nieuwen invloed te verwerven en den kangpo schaakmat te zetten. De twee blanke vrouwen waren geen vreemdelingen, geen verdachten meer, doch Vriendinnen der Hoogen — het volk zag met bijgeloovig respect naar haar op. Wel verlieten zij haar vertrekken in het huis van den deba maar zelden en bemoeiden zij zich maar weinig met de dorpelingen en de pelgrims, maar hierdoor groeiden juist de legenden en geruchten, die sedert het wonderbare godsoordeel in Rongbuk de ronde deden over de blanke vrouwen. Na den kangpo waren zij het — al wisten zij het niet — die den meesten invloed konden uitoefenen op de bijgeloovige gemoederen der Tibetaansche bergbewoners, en de dag kon komen, dat die invloed nog boven het aanzien van den ouden abt uitgroeide, en dat zij dien ook gebruiken zouden — als zij maar sluw geleid en gericht werden. En nu was Oeyo-Go een nieuwen droom gaan droomen: als hij de Vriendinnen der Hoogen voor zich kon winnen, als hij ze kon onderwerpen aan zijn wil, dan kon hij, steunend op haar aanzien bij het volk, toch nog ooit de zege behalen over den kangpo. Hoe hij dit nieuwe doel bereiken kon, wist hij nog niet; schijnbare eerbied en onderdanigheid echter leken hem een begin, dat verder leiden kon.

Een zware houten deur werd geopend, en Oeyo-Go betrad den tempel, een langwerpige, lage ruimte, waarin de vreemd vertrokken gezichten der goden spookachtig opdoemden in het schemerdonker. Terzij waren kleine, afgeschoten vertrekken voor de tempelhoeders. De blanke vrouwen traden rustig binnen, na Oeyo-Go, en liepen over oude, gebarsten tegels naar de kamer, die de eerstvolgende dagen haar woning zou zijn. Ethel Suhr wendde haar blik af van de vreemde godengezichten; Helga Lethus echter vond er niets griezeligs aan, bekeek ze rustig en noteerde alle bijzonderheden in haar geest.

Oeyo-Go stond met neerhangende armen en deemoedig gebogen hoofd naast de deur, toen de twee vrouwen haar vertrek binnengingen.

„Kangmi, de Geweldige, zal uw slaap bewaken, Vriendinnen der Hoogen,” fluisterde hij, „en Oeyo-Go, uw broeder, zal van u afhouden ieder gelaat, dat u mishaaft, en het doen verdwijnen uit Rongbuk.”

Toen hij weer uit den tempel kwam en over den

binnenhof schreed, diep in eerezuchtige gedachten verzonken, kwam er een der kloosterknechten naar hem toe en vertelde hem, fluisterend van eerbied, dat het woord van den kangpo reeds in vervulling was gegaan : een schare vreemde mannen trok uit het hoogdal het bergpad op, naar Rongbuk.

„Ik heb uw gelaat al eenmaal aanschouwd, eerwaardige abt. In het jaar 1923, toen u generaal Rappel verlof hebt gegeven, uw gebied te betreden. Wij behooren, evenals hij, tot de secte der bergaanbidders, en wij willen de goden dienen, door hun nader te komen op de toppen van den Himatsjal.”

Borjev maakte een buiging en reikte den kangpo twee zwaarwichtige documenten over : een geschrift, waarin 't Directoraat van Tomsj allen bevrienden machten verzocht, Borjev en zijn expeditie met raad en daad bij te staan, en een brief van den Dalai Lama te Lhasa, aan één der directeuren gericht, en waarin de expeditie met voorzichtige, opgesmukte zinnen verlof werd gegeven, de grenzen van Tibet te overschrijden. De kangpo nam beide papieren aan, raakte met zijn voorhoofd even het zegel van den Dalai Lama en gaf beide brieven zwijsend door aan Oeyo-Go. Met een tevreden en welwillend gezicht keek deze naar de Russen, die op den binnenhof van het klooster stonden, omringd door de broeders, die hun nieuwsgierigheid verborgen achter strakke gezichten.

Peter Suhr was met Lin-Pei en de Tibetaansche dragers der expeditie bij de lastdieren gebleven, aan den voet van den kloosterberg. Om hem heen was een gewemel en gedrang van kloosterdienaars, pelgrims, kooplui en dorpelingen, die met de dragers der expeditie aan 't snateren waren en zich van de plechtigheid in het klooster niets aantrokken. Nieuwsgierige vingers streken over de pakken en kisten der expeditie, en soms waagde het een bijzonder stoutmoedige Tibetaan, de eigenaardige, glimmende tooverstaven aan te raken, die uit de omhullingen van leer en wasdoek kwamen kijken — de instrumenten der Russen.

Van al die nieuwsgierigheid om hem heen trok Peter Suhr zich weinig aan. Hij was er door zijn langen tocht in afgelegene streken wel aan gewend, die bemoeizucht der natuurkinderen op den koop toe te nemen. Maar hier had hij het gevoel, dat er nog iets anders in 't spel was dan onschuldige nieuwsgierigheid : Er hing hier nog iets anders in de lucht, iets, dat als een onzichtbare muur tusschen hem en de opdringende menigte stond ; en die muur was op komen rijzen, toen Krinner door den Bhoetia had laten informeren, of er ook blanke vrouwen in Rongbuk woonden. In 't begin had het gescheenen, alsof vijf, zes der omstaanders tegelijk hadden willen antwoorden, maar een monnik, die tusschen de menschen stond, had snel een waarschuwend blik in 't rond geworpen, toen het hoofd gebogen en met rustige stem in het Tibetaansch een paar woorden tot den Bhoetia gesproken. „Nee, er zijn geen blanke vrouwen in Rongbuk,” had de Bhoetia schouderophalend het antwoord van den monnik vertaald, en ook de dorpsbewoners en kooplui, tot wie hij op bevel van Peter Suhr dezelfde vraag richtte, hadden ontkend of in 't geheel geen antwoord gegeven. Maar van dat oogenblik af stonden de menschen als een stomme muur. Tevergeefs had Peter een paar malen geprobeerd, door den dichten kring heen te breken, om beter het dorp in te kunnen zien. Men nam geen vijandige houding tegen hen aan. Er werd ook geen scheldwoord tegen de blanken uitgesproken. Maar men bleef staan en versperde hun den weg. En er was iets in de kleine oogen van deze Tibetanen, dat de reizigers tot voorzichtigheid maande.

Krinner was met Borjev en de andere leden der expeditie meegegaan naar den binnenhof van het klooster. Na verloop van een half uur kwam hij met Kjellmann, den Noor, terug, om uit de bagage eenige der geschenken te halen, die voor den kangpo en zijn monniken bestemd waren.

„Ze weten van geen blanke vrouwen, of ze willen er niets van weten,” antwoordde hij schouder-schokkend op den vragenden blik van Peter Suhr. „De chef heeft er den abt naar gevraagd, heel voorzichtig en terloops — hij had onderweg gehoord, dat er Europeesche dames in Rongbuk waren of geweest waren, zei hij. Of dat waar was, en zo voort. Maar de abt bleef zoo ondoorgrondelijk als 'n sphinx. Alleen zei hij verwonderd, dat hij niet begreep, hoe zoo'n gerucht in de wereld kon komen. Er kwamen heelemaal geen blanken in Rongbuk, en blanke vrouwen waren er nog nooit geweest, in het

klooster niet en zelfs in het dorp niet. „Maar ik vertrouw hem niet,” besloot Krinner grimmig. „Tsi-Loe zou zich nog vergist kunnen hebben ; maar die verhalen van de menschen in Giangtse over de blanke vrouwen in Rongbuk, die kunnen onmogelijk uit de lucht gegrepen zijn. Ze moeten hier zijn, en we zullen ze vinden ook !”

Peter Suhr krabde aan zijn stoppelige kin. „Als 't jouw schoone onbekende alleen was, zou ik haast bang worden voor verraad ! Maar mijn vrouw ken ik tenminste ; die zal niet onverwachts een stel van die wilde heeren op ons af sturen. Ik krijg hier anders heelemaal geen prettig gevoel. Dan wroette ik nog maar liever met mijn schoonvader in den grond ! Ik heb 't hier zoo kriebelig, of er heele legers insecten op me aanvallen ; en we hebben helaas geen insectenspuit in onze bagage.”

Krinner schudde knorrig het hoofd. „Blijf jij maar kalm hier en pas op, dat die rare lui onzen rommel niet stelen. Ik denk, dat ik maar eens op mijn eigen houtje ga zoeken. 't Dorp kan ik op 't oogenblik niet in, maar ik zal toch eens in dat klooster rondneuzen.”

Zijn vriend grijnsde. „Maak je over de bagage maar niet ongerust. Ze moeten al heel knap zijn, als ze iets onder mijn handen vandaan halen, zolang ze niet met geweld beginnen. Maar wat dien verkenningstocht van jou betreft : pas maar op ! Ik vertrouw die Tibetanen niet. Ze staan maar naar ons te loeren en ze smoezen maar. En die brave monniken vertrouw ik nog 't minste. Je weet nooit, hoe ze kijken achter hun neergeslagen oogleden. We zitten opgesloten als sardientjes in een blikje !”

Krinner antwoordde slechts met een knikje en keerde met den Noor terug naar het klooster. Toen zij echter de poort door waren, en het gangetje zouden betreden, dat naar den binnenhof leidde, keek Kjellmann beduusd rond. De Duitscher, die achter hem had geloopt, was plotseling verdwenen.

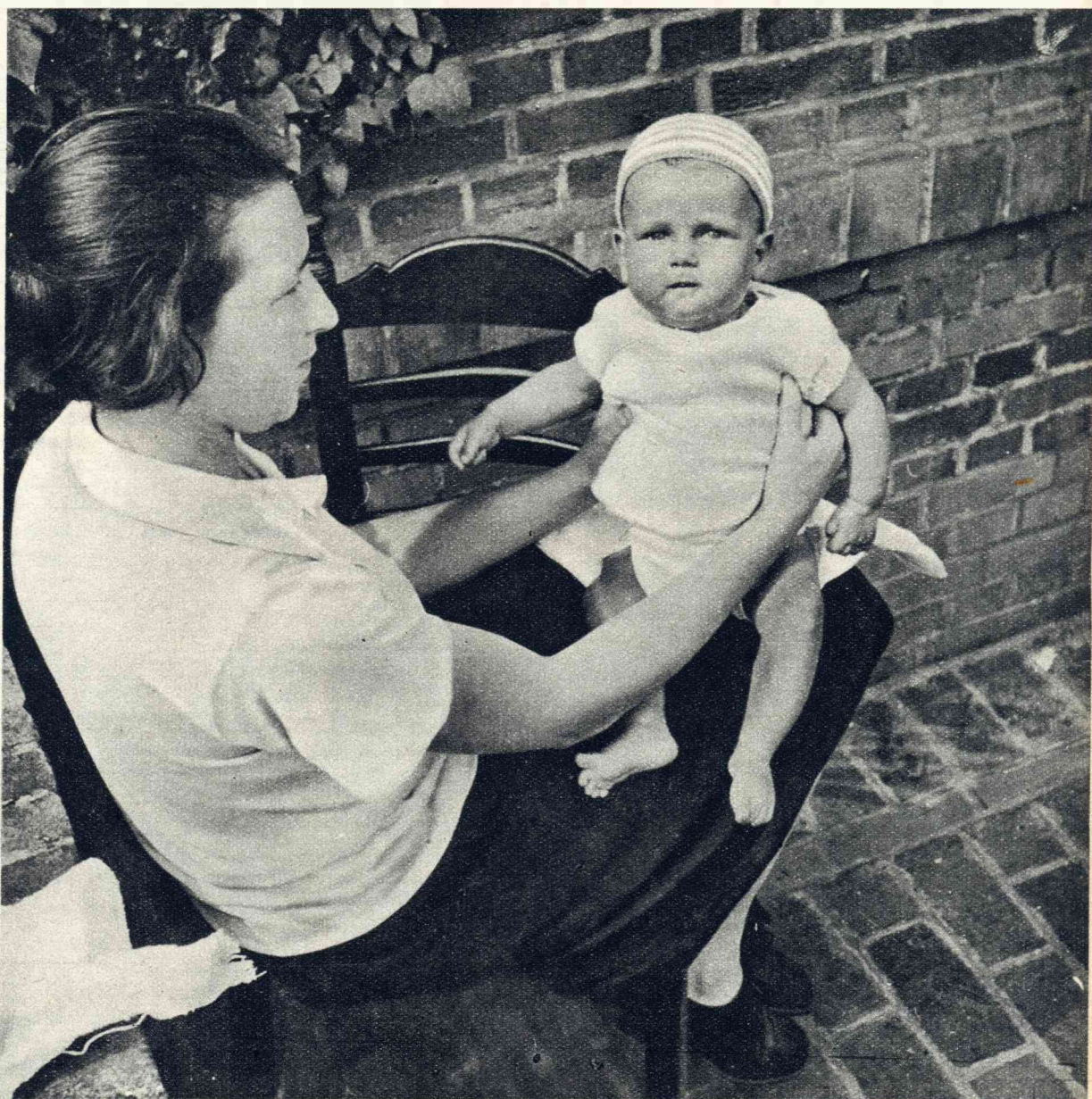
Aan het begin van de gang had Krinner zich snel door een openstaande zijdeur begeven. Even bleef hij luisterend staan in het donker van dien ingang, en hij hoorde den Noor verwonderd zijn naam roepen. Toen begon hij langzaam en voorzichtig een

weg te zoeken door de herhaaldelijk vertakte gangen van het klooster. Vrees voelde hij niet. Wat kon hem gebeuren ? In geval van nood, als hij door monniken gezien werd, kon hij altijd nog beweren dat hij verdwaald was.

Het was een geluk voor Krinner, dat de plechtige ontvangst der vreemdelingen door den kangpo de meeste broeders naar den binnenhof getrokken had. Anders was hij zeker niet veel verder gekomen, want gewoonlijk wemelde het in deze gangen van broeders der lagere trappen. Nu echter waren al die schemerige ruimten verlaten en stil. Krinner had er nog geen idee van, hoe hij weer weg moest komen uit dien doolhof, maar hij dacht er niet veel over na ook. Zijn heele denken werd nu eenmaal in beslag genomen door de vraag, of Helga Letbus zich misschien ergens in deze gebouwen bevond... of zij en de vrouw van Peter Suhr er misschien gevangen werden gehouden.

Een paar malen doken aan de kruisingen der gangen gedaanten op, kloosterdienaars en broeders, wier omtrekken vervaagden in het schemerdonker. Dan hield Krinner zich verscholen in de schaduw der nissen en wachtte met ingehouden adem, tot zij verdwenen waren. Niemand werd hem gewaar, maar hij kon zelf ook niets ontdekken, dat op de aanwezigheid der twee dames kon duiden. Hij keek openstaande, leege cellen binnen, halfdonkere hollen, die hem aandeden als middeleeuwsche kerkers. Met voorzichtige schreden sloop hij door een zaal, die zoo muf rook als een modderpoel. Die geur kwam uit de nissen in de muren, waarin tienduizenden boeken en schriftrollen, dicht opeengedrukt, sluimerden. Het archief van Rongbuk. Was hij een geleerde geweest, hij had hier zijn zwerftocht gestaakt en zijn leven gewaagd, om althans eenige van die oude Chineesche, Tibetaansche, Indische en Mongoolsche geschriften in te zien. Misschien sluimerden hier sinds eeuwen geheimen, waarop de jonge beschaving van Europa nu eerst trotsch kan zijn ; misschien zelfs een kennis, waar wij nog eeuwen lang vergeefs om zullen worstelen.

Vervolg op pagina 34

GERECHTVAARDIGDE TROTS

RONKENDE „VOGELS” OP RONDVLUCHT

De feestelijke finish op „Waalhaven”

MET de speciale vliegdagen, zooals die der Nederlandsche Rondvlucht 1935, worden wij, verwende menschen, die te spoedig de wonderen der techniek als iets heel gewoons aanvaarden, toch weer even enthousiast om het verbazingwekkende van het vogelsnelle verkeer door de wijde luchten, hoog boven den „beganen grond”, boven onze steden, met haar fiere torens, boven de lachende landschappen, boven wuivende bosschen en blinkende stroomen....

Na het land en het water veroverde de vernuftige mensch de lucht, overwon eindeloze afstanden, bracht de verste deelen der wereld dicht bij elkaar. Om maar een voorbeeld te noemen: In een der Rotterdamsche bioscopen draait op 't oogenblik een interessante film, getiteld: „In het land van den Negus, den koning der koningen”.

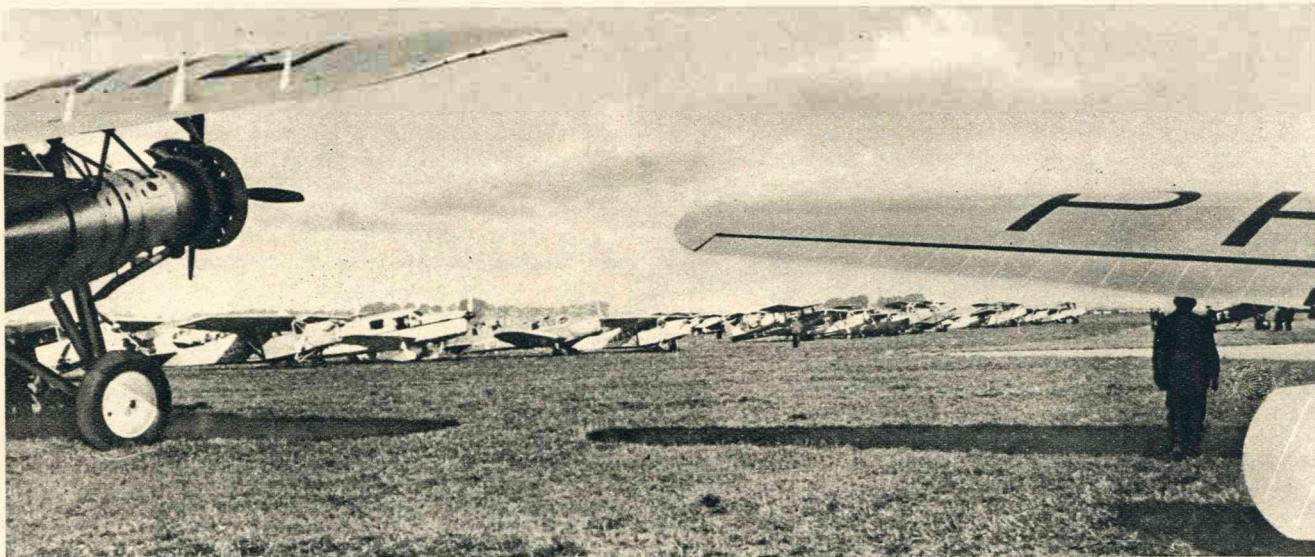
Dank zij de vliegmachine en een moedig, voortvarend aviateur, maken wij in enkele kwartieren, op het witte doek, de reis mee van Zwitserland naar Abessinië, via verschillende landen, over geweldige bergen en indrukwekkende „dalen”.

We zien b.v., en passant, de snel en fraai opge-

bouwde stad der Israëlieten, Tel Aviv in Palestina, en nog veel interessants meer, vooral ook van het door Italië zoo bedreigde land van keizer Hailé Selassie....

Met de goedgeslaagde Nederlandsche Rondvlucht, die op „Waalhaven” zoo'n feestelijk slot vond, blijven we dicht bij huis. Maar de waardeering voor het nieuwste en frappantste middel van snelverkeer en -vervoer kan bij dit landelijk vliegfeestijn groot genoeg zijn.

H.

Op Schiphol.— Een aardig overzicht even vóór den start.

Oude folklore en nieuwste techniek bijeen op 't vliegveld „Twente”.

Mej. Van Alphen bij haar Koolhoven-vliegtuig.

De Douglas „Jan van Gent” wordt door een Overijselsche schoone bezichtigd.

Het feestelijk slot op „Waalhaven”.

Als de directeur gaat trouwen.... Een der directeurs van de N. V. Louis Dobbelmann's tabaksfabrieken te Rotterdam, de heer Van Schaick, trad in het huwelijk. Bij die gelegenheid werd het geheele personeel getraceerd op een autotocht door het Gooi. Een kiekje voor het raadhuis te Utrecht, welke stad ook werd bezocht.

DE CAMERA MELDT:

„Het congres danst“.... bij een temperatuur van 80 graden in de schaduw! Een aardig moment tijdens het driedaagsche danscongres van het jubilerende Nederlandsche Verbond van Dansleeraren in het gebouw Meunier Frères te Rotterdam.

Een interessante scheepvaart-kiek. — Het nieuwe schip van de K. P. M., de „Janssens“, passeerde bij zijn proefvaart op den Nieuwen Waterweg een Grieksche houtboot, de „Panaghis“, die zwaar slagzij maakte. Het is te hopen, dat de boot geen storm ontmoet...

DE GEHEIME ZENDER VAN GROOT-ROTTERDAM

Hallo-hallo, dames en heeren. Ik ben bang, dat u m'n stem bijna niet kunt verstaan. Het is immers Koninginne-dag en dien dag plegen wij Rotterdammers nogal luidruchtig te vieren. De voetzoekers knallen, de zonnetjes draaien sissend en dan zijn er de knusse hoespartijtjes: van je hela-hola-houd-er-den-moed-maar-in.... Dat's het vroolijke slot van een mooien zomer. En met dien ééne Koninginne-dag zijn we er nog niet. Daarna: de V.V.V.-feesten. En wat die betreffen, dat wordt zooiets als de terugkeer van de oude Rotterdamsche kermis.

Dames en heeren, laten we ons petje afnemen voor de organisatoren van de V.V.V.-week, want die hebben me daar een serie aardigheden bij elkaar gedacht, die waarlijk niet gering zullen zijn.

En overal zal er feest zijn. In allerlei wijken en buurten, in de binnenstad en aan den „overkant“, zooals een rechter-Maasoeverenaar den linker-Maasoever pleegt te noemen. Chinatown en de Dijk doen óók mee. En als u het mij nu vraagt, dan heb 'k er zoo'n klein vermoeden van, dat die twee oorden Katendrecht en de Schiedamschedijk wel het allermeest in trek zullen zijn. D'r zit nu eenmaal iets aan die namen, dat aan andere namen niet zit: een geur van „mantiek en van avontuur. Ja, het is een ietsje „anders dan anders“, in die buurten, die ten slotte toch ontstaan zijn rond en om den internationalen zeeman en rond de mysterieuze Chineesjes. — Al heel wat jaren geleden hebben de exploitanten van de zaken in deze buurten, zoo wat je noemt, de bakens verzet. Daartoe kwamen ze, omdat het aantal zeelui, dat in Rotterdam arriveerde, kleiner werd door de slaptte in de scheepvaart. De exploitanten zijn er toen toe overgegaan hun zaken en etablissementen, en daardoor het geheele aanzien van hun buurten, te veranderen, meer geschikt te maken voor den gewonen burger. Met de V.V.V.-week zullen ze dat ook weer aantoonen.

Herinnert u zich nog het paardentrammetje van verleden jaar?... Dat was een succesnummer. En ditmaal komt er ook zooiets, al zullen het dan reddingsboten zijn. Energiek zijn de heeren van den Schiedamschedijk anders stellig; zij blijven niet zitten wachten op de zoo zeer verlangde tweede Stattendam, die bouwen ze zelf en zoo zal dat schip dan ook voor deze buurt een groote attractie beteekenen.

Verleden jaar, toen het V.V.V.-feest voor de eerste maal werd gevierd, deed de Coolsingel nog niet erg mee. Daarin komt nu ook al verandering. Aan den Coolsingel zijn veel café's en in die café's zijn veel kellners. Die zwart-gejaste heeren zullen wedstrijden houden naar buitenlandsch model: wie het snelste loopt met op zijn handen balanceerend een groot blad met groote glazen bier of iets anders. Dat kan een vroolijke vertooning worden. Zoo groeit de belangstelling voor de V.V.V.-week dus al aardig.

Eind Augustus en begin September, dat wordt voor de Maasstad en voor haar omgeving dus een jolige tijd. Mogen we best hebben. Want daarna komt al spoedig voor Rotterdam een tijd, die allen ernst zal opeischen: nieuwe stadsbestuurders zullen hun werk beginnen, wethouders zullen gekozen moeten worden. Maar... nee, we zitten nu nog in het Koninginnefeest en dan gaan we naar de V.V.V.-feesten. Vergeet u niet uw kennissen, uw vrienden of familieleden naar Rotterdam uit te noodigen, er zal hier iets schoons en gezelligs te beleven zijn. En mogen we er allemaal — op directe of indirecte wijze — wat aan verdienen, want dat is toch ook de bedoeling van de V.V.V.-week. Door al het vertier moeten de exploitanten van vermakelijkheden, van café's, van winkels, van wat al niet, eens extra verdienen en daarvan profiteeren dan weer de leveranciers van die exploitanten enz. enz.

Dames en heeren, met de leuze „waar vertier is daar wordt verdiend“ — en elk Rotterdammer voelt zich immers zoo'n beetje zakenman — gaan we de festijnen tegemoet. Zullen we elkaar na afloop onze ervaringen vertellen? Tot volgende week, dames en heeren, op golflengte: Groot-Rotterdam.

Het bekende gemeenteraadslid, de heer J. Verheul, die steeds groote liefde voor Rotterdam aan den dag legde, nam na een zittingsperiode van 33 jaar afscheid van den Raad. Nog vele jaren wenschen wij hem toe in de Rottestad.

*De lucht is blauw, de wind is droog:
De bergen wenken ons omhoog!*

KINDEREN DER BERGEN

*Den hoogsten, steilen weg te gaan,
Durf je met mij dat waagstuk aan?*

*Het touw is sterk, de knoop ligt vast,
Een meisje is geen zware last!*

*Ik trek je langs de helling op,
Zoo nemen wij den hoogsten top.*

Hier zijn de vier geslachten der familie Van den Bos te Terbregge. Het oudste lid is 73 jaar, het jongste 5 maanden.

Bij zijn bezoek aan Bodegraven werd aan Burgemeester Waugh van Albury een schilderij aangeboden, vervaardigd door den portretschilder J. P. van Rooyen te Rhoon, naar een jeugdfoto van den Australischen burgervader.

We plaatsen hier nog de foto van het nieuwe motorschip „Jansens”, dat gebouwd werd bij P. Smit's machinefabriek en scheepswerf, in opdracht der K.P.M., en dezer dagen het dok verliet.

De Rotterdamsche Reischub „Schept vreugde in het leven” vierde opgewekt haar bestaansfeest, in schilderachtige klederdracht.

De heer A. de Goede te Vlaardingen is veertig jaar in dienst der firma P. van der Kerkhoff, aldaar. De jubilaris

UIT STAD EN GEWEST

De nieuwe Burgemeester van de Lier, de E.A. heer J. J. v. d. Hoeven, werd feestelijk geïnstalleerd. Het burgemeesterlijk echtpaar maakt zijn entrée.

Het „ei van Columbus”. — Te Rotterdam vonden de heeren v. d. Graaf en Schell iets afdoends tegen het euvel van lekke banden. — Ziehier oud en nieuw bijeen. De banden zijn massief en van gummi.

De Ver. „'t Vaderland Getrouw” te den Hoorn bestond 15 jaar. Bij die gelegenheid werden feesten georganiseerd. — Het ringsteken.

Zeg het met foto's!

Ze zijn welsprekender dan een lang betoog. Ze blijven in herinnering nog lang nadat woorden al vervaagd zijn. Gebruik foto's voor een advertentie in deze kolommen. Ze passen volkomen in het kader van dit geïllustreerde blad. En het kost U niets extra's, want voor koperdiepdruk zijn

geen cliché's nodig.

Zestig verschillende modellen zuinige Pieten in de vorm van 60 uiterst spaarzaam brandende haardkachels staan bij van Zwol paraat! In fraaie kleuren, ook met onafbrandbare lak. U stookt en regelt ze als elke andere haard. Al of niet met kookgelegenheid. De prijzen? Uw beurs schudt van „ja”.

LET OP!

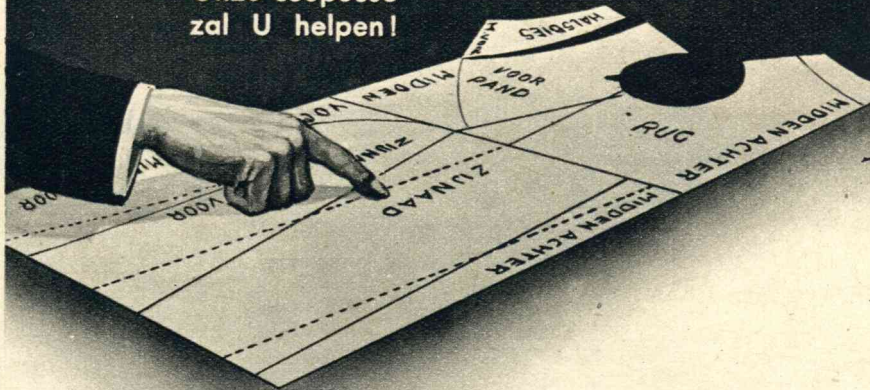
Koop nooit een te kleine haardkachel. Dat wreekt zich. Een ruime kachel stookt zuiniger en pot en roosters gaan dan veel langer mee. Van Zwol zal steeds de juiste maat adviseren.

C. v. ZWOL

HAARDEN - KACHELS - FORNUIZEN
Nieuwe Markt 19 - Rotterdam
Rotterdamsche Dijk 247 - Schiedam

UITNOODIGING

Wij maken 't U nog gemakkelijker!
Onze coupeuse zal U helpen!

Voelt U zich nog niet zeker bij 't maken van Uw kleding met een Kant-en-Klaarpatroon? Zonder eenige verplichting zal onze coupeuse U omtrent het gebruik van onze eenvoudige en duidelijke patronen alle gewenschte inlichtingen geven. De gelegenheid hiervoor wordt U gegeven wekelijks op Donderdag en Vrijdag aan het adres:

GROOT ROTTERDAM
Stationsweg 24, Rotterdam

De Warner Bros hebben zich in de laatste jaren gespecialiseerd in revue-films en op dat gebied reeds heel wat gepresteerd. Zij zijn de makers van Goldiggers '3, '4 en '35, 42th. Street en Footlight Parade, om maar enkele hunner voornaamste show-films te noemen. Ook deze Parade kan men met een beetje goeden wil tot de categorie revue-films rekenen.

Zoodra de jonge officieren zijn afgestudeerd, beginnen zij blijkbaar en bloc aan een nieuwe studie en wel, over het huwelijk.

EEN LIEFDESPARADE

HELEMAAL revue is het niet, wat men in deze Liefdesparade te zien krijgt. Dat begint eerst goed, als men op de Amerikaansche militaire academie komt, waar de cadetten getraind worden voor officier. Vóór dien tijd is het zoo'n beetje onbenullige kalveren-liefde tusschen Dick Powell en Ruby Keeler, twee spelers, die aan den overkant van den Oceaan in hoog aanzien staan, maar te onzent vermoedelijk „niet begrepen” worden. Hoe het zij, dat tweetal wordt verliefd terwijl de een maar een gewone soldaat en de andere een generaalsdochter of zooiets is. Zoodra de soldaat naar de academie gaat en hooger klimt op de militaire ladder worden de bezwaren voor een eventuele echtvereeniging minder en als er dan nog een academische revue wordt opgevoerd, waarin zij allebei de hoofdrol spelen, dan is het niet moeilijk te raden hoe dit liedje eindigt.

Met dat al zit men dan gelijk in het revue-gedeelte, want de show op de cadettenschool is ook de show van de film. Daarnaast (en dat is misschien wel het belangrijkste van het geheele verhaal) krijgt men een kijkje in de cadettenschool te West Point.

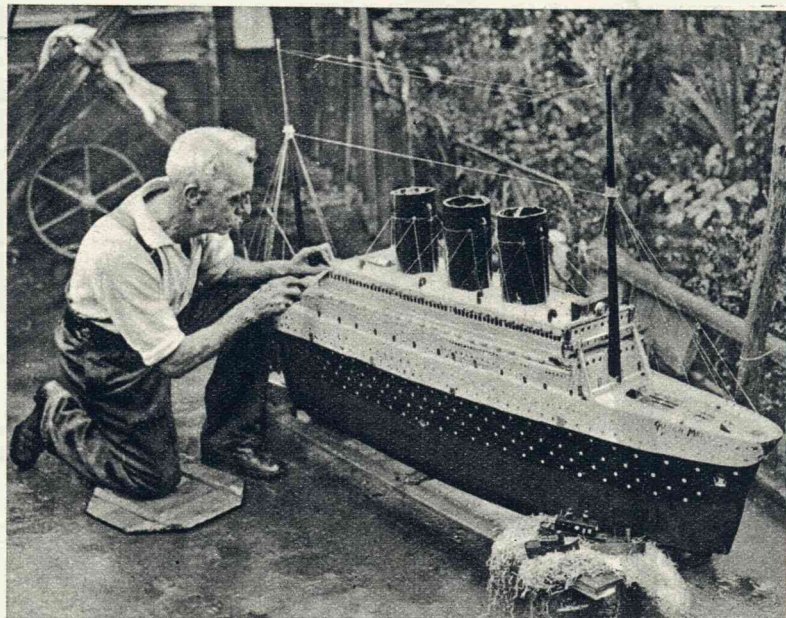
Eigenlijk is dat meer „Journaal”, maar met eenige kleine veranderingen (door bijvoorbeeld het aanzicht van Dick Powell er tusschen in te lasseten) heeft men die opnamen op een gelukkige manier in deze film aangewend. Of men nu het documentaire karakter van deze film heeft verdoezeld door de liefdesgeschiedenis, of de liefdesgeschiedenis heeft opgeofferd aan het documentaire, is een vraag, waarvan wij de beantwoording gaarne aan de lezers overlaten. In ieder geval rekenen wij de opnamen in West Point zeker niet tot de minst geslaagde.

De kus-rots stort in, als een meisje er onder door loopt en aan een jongen man een kus weigert. Ongetwijfeld een zeer aangename gril van de natuur, al betwijfelen we ook of het gevaarte woord zal houden.

In het enorme Langley Park nabij Slough (Engeland) wordt momenteel ernstig gerepeteerd voor de groote „Pageant of England”, waarin de belangrijkste gebeurtenissen uit verschillende tijdperken der Engelsche geschiedenis op luisterrijke wijze zullen worden opgevoerd. Het aantal deelnemers alleen b. draagt meer dan 4000 personen. Het „meisje van Kent”, een der hoofdfiguren in dit historische schouwspel, laat zich tijdens de pauze door een der ridders een clammetje geven!

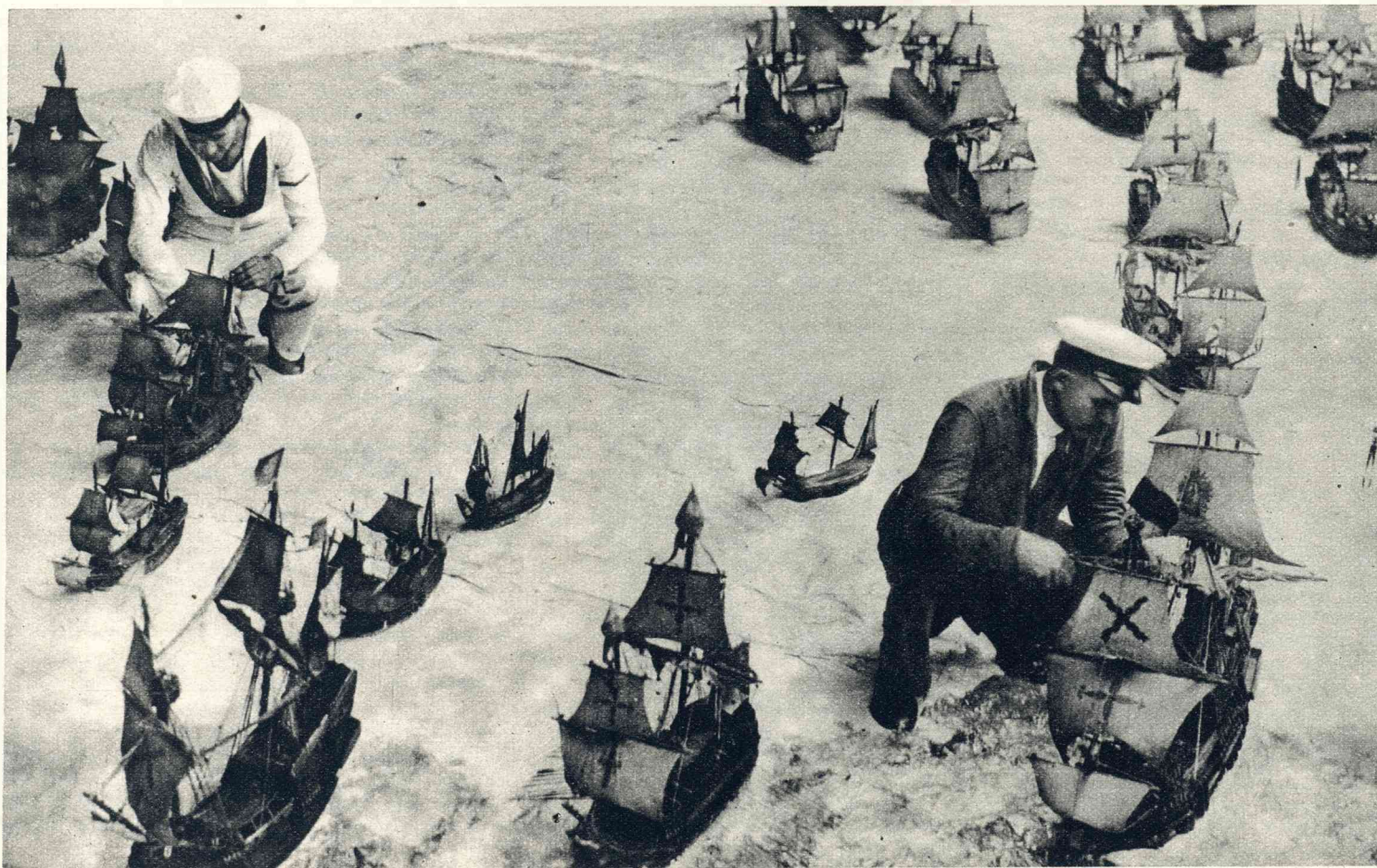
CURIOSA

Mr. G. Palmer, een oud zeeman te Cheltenham (Engeland) heeft een model van het nog in aanbouw zijnde s.s. „Queen Mary” vervaardigd. Het materiaal dat hij voor dit doel gebruikte bestond hoofdzakelijk uit lucifer- en sigarettendoosjes.

Tony Copperfield, een jongen uit Ampthill (Engeland) heeft na moeizamen arbeid een varken afgericht om z'n zelfgemaakt koetsje voort te trekken. De krulstaart gehoorzaamt thans zonder tegenstribbelen de teugels, wendt zich naar links of rechts, stapt of draaft als een welopgevoed paard en groeit zelfs tegen de verdrukking in!

Een groote miniatuurvloot, voorstellend de Spaansche Armada, zal tijdens de marine-week te Londen tentoongesteld worden.

1. In het archief van de lettergieterij worden 500.000 matrijzen bewaard.

DE LETTERGIETERIJ

door C. Nijpels

HET is uiterst moeilijk een zóó technische aangelegenheid als het gieten van letters voor den leek eenigermate duidelijk voor te stellen zonder in termen te vervallen, waarbij alleen de kennis van den vakman het gewenschte begrip kan toonen.

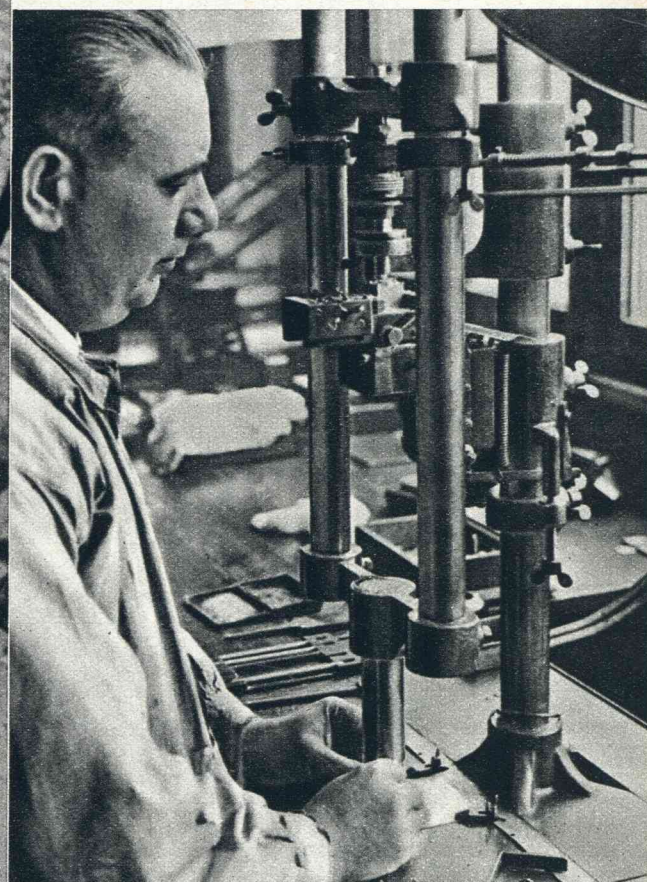
Laten wij daarom het eenvoudigste voorbeeld kiezen: de letter, zooals deze in het gewone loopende schrift voorkomt. In drukletters heeft men eenige schriften gegoten, waarvan dus drukwerken gemaakt kunnen worden, die de eigenschappen van het handschrift als leidend voorbeeld namen.

Tegenwoordig komt dit lettertype vrijwel alleen nog voor op visitekaartjes, terwijl een spaarzame toepassing wederom ingang vindt bij slagregels van advertenties en reclame-drukwerken, blijkbaar om het uitzonderlijke karakter dezer letters tusschen de gewone drukletters. Dat de schrijffletter als drukmateriaal zoo goed als geheel dus verdrongen is door het latijnsch schrift, getuigt van de algemeenheid der goede opvatting, dat ieder materiaal zich allereerst moet aanpassen aan het doel, waarvoor het gebezigd wordt. De schrijffletter, die schrijvende ontstond, bezit eigenaardigheden, die geenszins strooken met de techniek van het drukken en de eischen, die het menschelijk oog stelt, wanneer dit grotere

hoeveelheden tekst, dan een particulieren brief, krijgt te verwerken. De moderne schrijfmachine (ook een variatie onder de drukwerk-leveranciers!) kent dan ook alleen drukletters, terwijl zelfs het allereerste schrijfonderricht tegenwoordig met goed resultaat ondernomen wordt met zgn. blokletters, die meer overeenkomst met drukletters dan met gewoon loopend schrift vertoonen. Wij kunnen onze aandacht dus bepalen tot het vervaardigen van de gewone drukletter. Deze wordt geteekend of ontworpen, d.w.z. een vorm gegeven naar den smaak en het inzicht van den letterteekenaar.

Denkt nu niet, dat dit ieders werk is. Naast eenig smakelijk werk ontsieren de zonderlingste letters onze schuttingen, winkelramen, huisdeuren en zelfs groote particuliere en openbare gebouwen, al heeft de tot grootere strengheid gebonden lichtreclame ongetwijfeld reeds eenigen invloed ten goede gehad.

De voor den druk bestemde letter is aan menigen eisch van leesbaarheid en technische omstandigheid gebonden, waarbinnen de kunstenaar alleen ruimte vindt om toch nog een schoonen vorm te tooveren. Dit werk is zóó moeilijk, dat ter wereld slechts zeer weinigen aangetroffen worden, die dit tot een goed einde brengen. Het strukt Nederland tot eer, dat het hierin thans een zeer opvallende en voorname

2. De stempelsnijder vervaardigt het letterbeeld, waarnaar de matrijs geslagen wordt.

plaats in de wereld bekleedt, die misschien elders een enkele maal geëvenaard doch nimmer overtroffen werd.

Een lettergieterij grondvest haar bedrijf dus op het bezit van zekere letterbeelden, die de drukker in iedere gewenschte hoeveelheden voor zijn bedrijf kan betrekken. Dat deze letters, die naar ieders behoeften in talloze variaties voorhanden moeten zijn, niet alle van Nederlandsche herkomst kunnen zijn, kan men licht begrijpen. Maar anderzijds mag het publiek wel eens vernemen, dat in den internationalen ruilhandel de letters van Nederlandschen oorsprong een zeer voorname plaats innemen en een welverdiende wereldreputatie genieten.

De variaties van één lettertype noemt men tekenend een letter-familie. Zoo'n familie is uitgebreider dan men misschien zou meenen. Gewoonlijk bestaat deze uit het gewone type, dit type bovendien nog eens telkens in een smallere (magere) en een zwaardere (vette) uitvoering. Deze drie soorten kunnen dan ieder nog eens in cursieven (schuin schrift) herhaald worden, terwijl deze 2 x drie soorten nog uitgebreid kunnen worden met extra-smalle of breed-loopende variaties. Ieder soort moet volledig uitgerust zijn met gewone letters, hoofdletters, leestekens en cijfers, waarbij zich nog voegen alle letters (gewoon en kapitaal of hoofdletter) die in eigen of een der ons omringende taalgebieden eenig teken dragen. Men onderschatte deze zgn. „geteekende” letters niet. Probeer u ze maar eens te tellen en ik wed, dat u begint met de 5 te vergeten, zooals u waarschijnlijk bij de leestekens niet direct denken zult aan twee soorten haken (rechthoekige en ronde), het afkappingsteeken en de langere gedachte-streep, om van het paragraafsteeken tot nu toe maar te zwijgen.

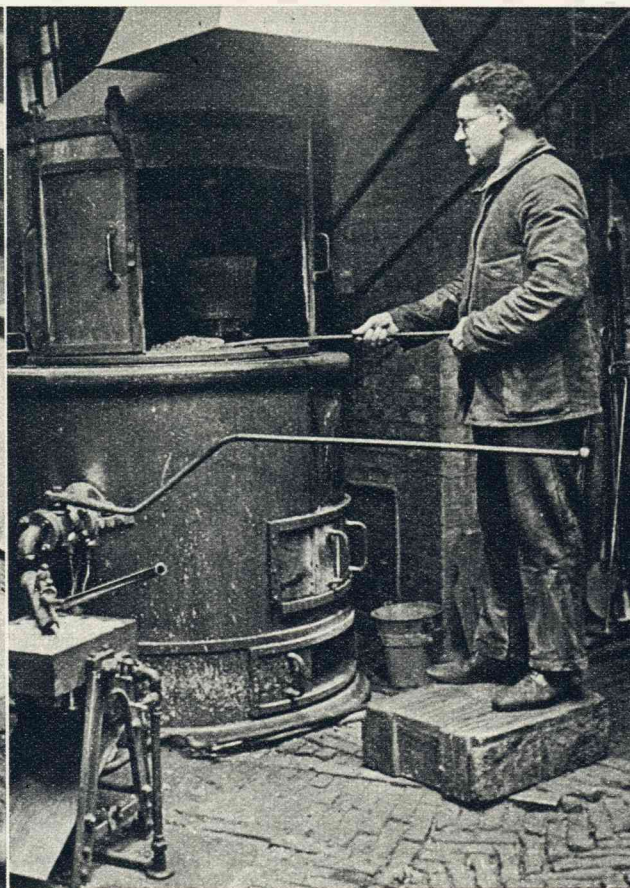
Uit een en ander moge duidelijk blijken, dat het ontwerpen van een letterfamilie een zeer minutieus en . . . tijdroovend werk is, dat bovendien door zijn technische voltooing, zooals blijken zal, een zeer kostbare onderneming mede is.

Naar de ontwerpen worden stempels gesneden, waarnaar de matrijs vervaardigd wordt. Van deze matrijs wordt dan één letter, cijfer of teeken gegoten in schier eindeloze hoeveelheden.

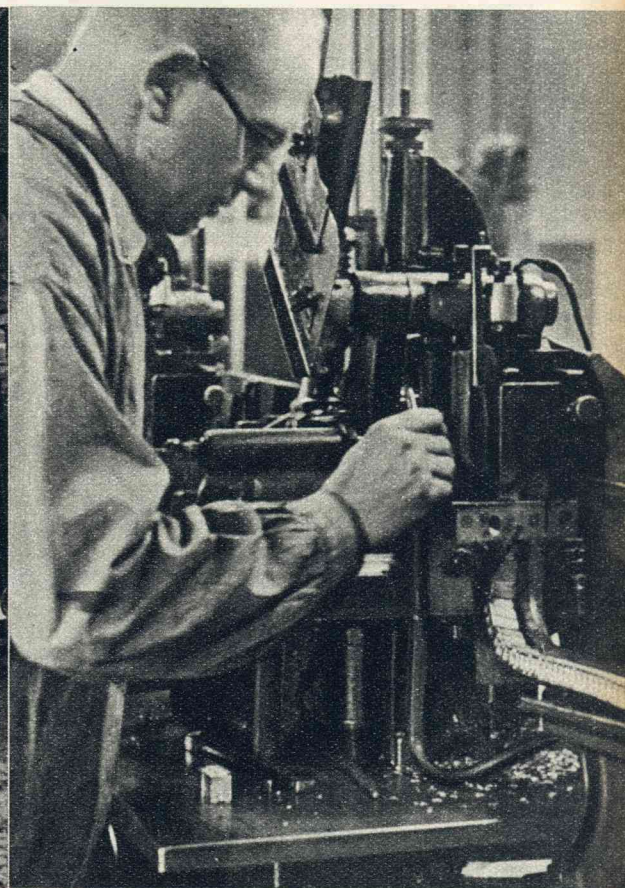
Het is voldoende duidelijk gebleken, welk een kostbaar bezit deze verzameling matrijzen voor een lettergieterij beteekent. De kluis, waarin deze kostbaarheden bewaard worden en die jarenlange moeite en kosten moet beveiligen voor alle onheil, waaraan het vergankelijke nu eenmaal kan blootstaan, is van dnsdanige constructie, dat noch braak, noch brand, noch zelfs het instorten van het hooge

3. Elke letter wordt nauwkeurig gecontroleerd.

4. De smeltovens, waarin het metaal voor de te gieten letters volgens een vaste samenstelling gesmolten wordt.

5. De moderne gietmachine stoot in snel tempo een baan gegoten letters uit.

gebouw erboven eenig kwaad kan berokkenen aan een der rond 500.000 matrijzen! (Afb. 1) De Lettergieterij „Amsterdam” te Amsterdam, een der twee groote lettergieterijen hier te lande en een der belangrijkste en best-geoutilleerde bedrijven op dit gebied ter wereld, is de gelukkige bezitster van deze even zeldzame als kostbare verzameling.

Nederland is vanouds beroemd geweest om zijn lettersnijders, zooals deze lieden weleer genoemd werden, die den roem van de drukkers mogelijk maakten, waarbij wij zelfs kans zagen een mogelijkheid staande te houden, de eer der uitvinding tot de onze te maken. Het zal ieder belangstellend Nederlander genoeg doen, een blik te mogen werpen in een volkomen op de uiterste eischen des tijds ingesteld bedrijf van zóó bijzondere bedrijvigheid. Gaarne brengen wij dan ook dank voor de groote bereidwilligheid, waarmede de directie van de Lettergieterij „Amsterdam” ons in de gelegenheid stelde deze unieke verzameling foto's te maken, die niet zullen nalaten in binnen- en buitenland de aandacht te trekken.

De afbeeldingen spreken voorts een duidelijke taal, die slechts een enkele toelichting behoeft. Afb. 2 toont een stempelsnijder, die met een vervaarlijk instrument de vlijmscherpe contouren beeldt van een letterbeeld in hard staal, waarnaar de matrijs geslagen wordt. Afb. 3 geeft een beeld van de nauwkeurige controle, die ieder product ondergaat. Afb. 4 brengt ons in de alchimisten-keuken voor één van de smeltovens, waarin het metaal voor de te gieten letters volgens een vaste samenstelling (hoofdzakelijk lood, vandaar dat men van drukletters gewoonlijk spreekt van looden letters) gesmolten wordt. De moderne gietmachine stoot in snel tempo een baan gegoten letters uit (afb. 5), die de nauwkeurige aandacht van den gieter niet ontberen kan. De gegoten letters (een vlijmscherp beeld op volkomen zuiver rechthoekigen voet, wanden en bodem, al of niet met bijzondere merkteekenen, zooals groeven, fabrieksmerk enz. voorzien) worden op gegroefde houten latten verzameld en daarna in pakken voor verzending gereed gemaakt.

Naast letters zijn voor allerlei doeleinden lijnen noodig, die naast of tusschen de teksten afgedrukt kunnen worden. Deze lijnen moeten aan dezelfde eischen van gaafheid en zuiverheid beantwoorden, en worden daartoe aan meerdere bewerkingen onderworpen.

6. Het vervaardigen van de rollen, waarmede de letters direct voor den druk in de drukpers ingeinkt worden.

Komt de Lettergieterij „Amsterdam” den drukkers met een keur van lettermateriaal te hulp, in anderen vorm biedt zij hulp door het vervaardigen van de rollen, waarmede de letters direct vóór den druk in de drukpers ingeinkt worden. Deze rollen zijn van een taaie en elastische materie en dragen, bij zuivere afwerking, niet weinig bij tot een goed drukresultaat (Afb. 6).

De Lettergieterij „Amsterdam” heeft ten dienste der vakstudie een openbare bibliotheek gevormd, die de voortreffelijke eigen producten en de veelzijdige toepassingen daarvan verzamelt en gaarne toont, maar daarnaast nog een uitgebreide hoeveelheid historisch en modern materiaal systematisch ordent en den belangstellende gaarne ter beschikking stelt.

DE LAF AARD

door Jos Juanitos

Ik heb José Cartegos in mijn jeugd goed gekend. Wij bezochten in Jucaro dezelfde school en ontmoetten elkander dus dagelijks. José was een vrij stille natuur, een droomer, die zich nooit met anderen bemoeide en bescheiden zijn eigen weg ging. Nooit heb ik hem zien meedoen aan eenig katekwaad en die uiterlijke braafheid deed spoedig de meening bij ons postvatten, dat hij een huichelaar en een lafaard was. Dat hij nooit de minste moeite deed ons te overtuigen, dat wij ons vergisten in zijn karakter, kon die meening alleen maar versterken en het is dus eenigszins begrijpelijk, dat velen van ons hem met minachting bejegenden en de anderen hem straal negeerden.

Na onzen schooltijd verloor ik José Cartegos uit het oog. Zestien jaar later pas zag ik hem terug en wel onder zeer ongelukkige omstandigheden. Cuba werd gegeeseld door de zooveelste omwenteling binnen weinige jaren tijds en bloedde uit talrijke wonden. De burgeroorlog woedde het felst in Havana, Santiago en in Puerta Principe, het Landsbestuur was totaal ontredderd, het leger goeddeels gedemoraliseerd en overal heerschten anarchie en willekeur.

Ik behoorde tot het garnizoen van Santiago en op zekeren dag werd ik ingedeeld bij den bewakingsdienst van het Museo Naval, waarvan de kelders tot voorloopige gevangenis waren ingericht. Den vorigen dag was bij regeringsdecreet het zoogenaamde Standrecht afgekondigd, waarbij was bepaald, dat iedereen, hetzij man of vrouw, die met de wapens in de hand werd overtuigd van opstand tegen het wettig gezag, zonder eenigen vorm van proces zou worden neergeschoten. De uitwerking van het decreet was heilzaam preventief. Sinds het was afgekondigd was er in de stad maar op één plaats gevochten en daarbij hadden de opstandelingen het onderspit gedolven. De drie aanvoerders waren gearresteerd en in het Museo Naval opgesloten, waar ik 's middags met hun bewaking werd belast.

Het verblijf van dit drietal was een brandvrije kelder, die afgesloten was met een hek, zoodat ik de gevangenen niet alleen kon zien, doch ook alles kon hooren wat zij bespraken. Toen ik mijn post innam, lagen zij rustig te slapen, alsof hen niet het minste gevaar bedreigde. Toch wisten zij, dat op dit oogenblik hun leven nog maar aan een zijden draad hing, want boven vergaderde de Krijgsraad, die over hun lot beslissen zou.

Ongeveer een half uur nadat ik mijn post betrokken had, kwam er een kapitein naar beneden. Hij had groote haast en deed zeer zenuwachtig, hetgeen vermoedelijk zijn oorzaak vond in het loopende gerucht, dat de opstandelingen zich meester hadden gemaakt van Havana en een krachtig offensief voorbereidden op de laatste bolwerken van het wettig Bestuur.

De officier wekte de gevangenen door met zijn klewang tegen het hek te slaan en riep luid hun namen af.

„José Cartegos ! . . . Jeronimo Alcalá ! . . . Pedro Montera ! . . .”

„Present !” riepen de drie mannen, terwijl zij opstonden en naderbij kwamen.

„De Krijgsraad heeft jullie schuldig bevonden van gewapend verzet,” hernam de kapitein op barschen toon. „Dat jullie niet terstond tegen den muur zijn gezet, dank je alleen aan je list, dat je je wapens hebt weggegooid, voor je gearresteerd werd. De Krijgsraad wenscht echter een waarschuwend voorbeeld te stellen. Een van jullie zal over tien minuten worden gefusilleerd, de anderen worden gevankelijk naar Pinas overgebracht. Ik geef je vijf minuten tijd om tot een besluit te komen, wie den kogel zal krijgen. Anders wordt er een aangewezen. Als jullie besloten hebt zeg het dan den schildwacht, doch binnen vijf minuten, begrepen !”

De officier ging even haastig heen, als hij gekomen was. De gevangenen stonden in het licht van het getraliede venster en keken elkaar sprakeloos aan. Duidelijk herkende ik José Cartegos, mijn ouden schoolkennis van Jucaro. De ontdekking dat hij zich onder de opstandelingen bevond en dat hem een

zware straf, zooal niet de dood wachtte, schokte mij niet. Ik had vroeger nooit bepaald sympathie voor hem gevoeld, evenmin trouwens antipathie. Hij was me onverschillig gebleven en dat was hij me nu nog. De burgeroorlog, die zich zelfs voortplantte tot diep in den familiekring, had me de laatste weken zooveel hartroerende, bloedige tafereltjes te aanschouwen gegeven, dat de gevangenschap of zelfs de dood van een toevalligen schoolkennis me nauwelijks nog treffen kon. Inmiddels wachtte ik in spanning af, hoe deze kwestie van leven en dood beslist zou worden.

De drie mannen bleven elkander een halve minuut lang zwijgend aanzien. Jeronimo Alcalá verbrak eindelijk de beklemmende stilte.

„De tijd dringt,” zei hij met een flauwen glimlach en zonder het minste spoor van angst of ontroering. „Het valt mee, dat twee van ons gespaard zullen blijven, ik had erger verwacht.”

De anderen knikten en weer keken ze elkander zwijgend aan. Maar de vraag, die hun mond niet sprak, stond duidelijk in hun oogen : „Wie van ons drieën ?”

„'t Is een moeilijke kwestie,” zuchtte Montera plotseling.

„Voor jou wel,” zei Cartegos. „Je hebt een vrouw en vier kinderen.”

„Jij hebt een moeder en Alcalá heeft óók een klein-tje te wachten,” antwoordde Montera zacht.

De herinnering aan wat zij achterlieten, als de dood hen trof, maakte hen alle drie opnieuw stil. Thans lag er duidelijk ontroering op hun gelaat te lezen en Alcalá wischte zelfs een traan weg. Toen was het Cartegos, die het zwijgen verbrak.

„We moeten tot een besluit komen,” zei hij op luchtigen toon. „Ik heb een voorstel. We loten erom. Wien het ongelukkige lot treft, dien treft het, maar wij zullen dan elkander niets te verwijten hebben. Vinden jullie dit ook niet het beste ?”

De anderen knikten en schenen opgelucht. „Hoe zullen we loten ?” vroeg Alcalá.

„Dat is eenvoudig genoeg,” zei Cartegos. „Ik zal drie knopen van mijn kleeren trekken : twee zwarte van mijn broek en een witte van mijn kiel. Ze zijn

even groot, zie je ? We zullen ze alle drie onder mijn pet leggen en er ieder één nemen. Wit betekent den dood, zwart het leven. Is dat goed ?”

De anderen knikten toestemmend en Cartegos trok zich terug in den hoek van den kelder, die vlak tegenover mij gelegen was. Ik zag hem rukken aan zijn broeksband en aan zijn kiel en een oogenblik later riep hij de anderen.

„Hier liggen ze alle drie onder mijn pet. . . zal ik het eerst mijn geluk maar beproeven ?” vroeg hij met een onverschillige stem.

Zonder het antwoord af te wachten, hurkte hij neer en greep onder zijn pet. Hij hield den knoop in zijn gesloten vuist en plotseling begon hij te sidderen.

„Ik durf niet te kijken,” zei hij met een vreemde stem. „Gek is dat. Zou ik dan toch laf zijn, zooals ze vroeger op school al beweerden ? . . .”

Hij draaide zijn vuist om en maakte tweemaal een voorzichtige beweging om haar te openen. Doch telkens sloot hij haar weer. Niet opgezweept tot een gevecht, of aangevuurd door de doodsverachting van anderen, scheen hij werkelijk te laf, om den dood koelbloedig in het aangezicht te zien.

„Neen, ik durf niet. . .” zei hij plotseling heesch. „Nemen jullie een knoop en zeg het me maar. . .”

„Wat d. . . der ! je bent toch geen kind,” barstte Alcalá ongeduldig los, terwijl hij onder de pet greep. Hij kon een kreet van vreugde niet bedwingen : hij hield een zwarten knoop in zijn hand. Toen schopte Montera de pet weg. En ook hij slaakte een kreet van vreugde : er lag nóg een zwarte knoop. Het eerlijke lot had gesproken : José Cartegos was ter dood veroordeeld. . .

Cartegos wendde zich met een ruk naar het hek om. „Wil je den kapitein waarschuwen, dat ik gereed ben ?” vroeg hij me met een schorre stem en een vreugdeloozen glimlach op zijn bleek gelaat. Ik knikte hem toe en was niet in staat te spreken. Dit ellendig einde voor zoo'n jongen kerel trof me toch, zelfs al koesterde ik iets als minachting jegens hem, omdat hij zich zoo angstig had getoond voor den dood.

Ik ging heen en achter mij hoorde ik, dat Cartegos afscheid nam. Het was maar een zeer kort afscheid, al was het er een voor het leven. Want nauwelijks drie minuten later knalde er een salvo op de binnenplaats en zeeg José Cartegos, zonder ook maar een kreet te slaken, levenloos ineen.

Hetzelfde vuurpeleton loste een uur later nog een salvo. Doch toen was het een eere-salvo, een laatsten groet boven het voorloopige graf van den rebel, die ondanks alles recht had op ieders eerbied. Want aan den kiel, dien wij hem uitgetrokken hadden na zijn dood, had geen enkele witte knoop ontbroken en aan zijn broeksband hadden we drie zwarte gemist. . .

WALRUS OP LABRADOR

AUGUSTUS - OOGSTMAAND

naar de schilderij van W. Noordijk

**Voor mannen:
NATUREL!**

Zuivere, zachtbittere chocolade, waarin de edele smaak der fijnste cacaobonen niet beïnvloed is door toevoeging van andere bestanddeelen . . . dat is Van Houten's "naturel". Naturel is de smaak voor mannen. Mannen, vooral rookers, snoepen niet om te snoepen, doch alleen als iets heel lekker is. Heel lekker is deze "naturel". Zorg ervoor, altijd een paar naturel-reepen te hebben liggen in de la van Uw lessenaar. Niets is aangener, als U, zoo in de namiddag, een flauw en leeg gevoel krijgt in de maagholte!

Naturel

„Hebt U nu Van Houten's KLM-reepen geproefd?" . . [tòch is de prijs] 5 cent gebleven!

**Ook in Engeland
de K.I.!**

De Katholieke Illustratie is steeds in voorraad bij de hieronder vermelde kiosken van de fa. W. H. Smith & Son, Ltd., en bovendien op bestelling verkrijgbaar bij elk harer 1250 agentschappen in Engeland en Wales.

Bradford
L. M. S. Railway Station
Brighton
Railway Station
Croydon West
Railway Station
Folkestone
Central Railway Station
Liverpool
Central Railway Station

LONDON

Baker Street Station, W. 1
Metropolitan Railway
Charing Cross Station, W. C. 2
District Railway
Cumberland Hotel, W. 1
Dorchester Hotel, W. 1
Grosvenor House, W. 1
Earls Court, S. W. 5
Underground Station
Kings Cross Station, N. 1
Main Line
Liverpool Street Station, E. C. 2
Main Line
London Bridge Station, S. E. 1
Southern Railway
Mark Lane Station, E. C. 3
Mount Royal Flats, W. 1
Oxford Circus Station, W. 1
Central London Railway
Piccadilly Circus Station, W. 1
Bakerloo Railway
Piccadilly Circus Station, W. 1
Piccadilly & Brompton Railways
Regent Palace Hotel, W. 1
Strand Palace Hotel W. C. 2
Gravesend, Railway Bookstall
Tottenham Court Road Stn, W. 1
Central London Railway
Victoria Station, S. W. 1
Continental Platform, No. 1
Victoria Station, S. W. 1
District Railway
Waterloo Station, S. E. 1
Main Line
Manchester
Central Railway Station
Newcastle-on-Tyne
Central Railway Station
Parkeston Quay
Railway Station
Southampton
Terminus Railway Station

DE DAME UIT DEN „BLAUWEN EXPRESS"

Vervolg van pagina 23

Toen Krinner aan den anderen kant der zaal voorzichtig een deur opende, sloeg hem tot zijn verbazing plotseling het daglicht tegemoet. Hij stond op een klein, rechthoekig plein. Hij drukte zich tegen de deur aan, en bleef in die nis een oogenblik nadenken. Zou hij het wagen, het pleintje over te steken? Dan kon men hem makkelijk zien van een der houten galerijen, die hoogerop langs de gevels liepen. Of zou hij een eind teruggaan, de gangen weer in en in een andere richting gaan zoeken?

Aan den linkschen, smallen kant van het pleintje knarste 'n deur. Een lange, magere monnik in vol ornaat, met borstschilden en 'n zonderlinge hoofdtooi, betrad het binnenplaatsje. Krinner hield zich zoover mogelijk naar achter en bekeek den man. Het scheen een hoogwaardigheidsbekleeder van het klooster te zijn. Hij ging schuins het plein over, langzaam en afgemeten, en passeerde toen bukkend een lage deur. Krinner besloot, hem behoedzaam en ongemerkt te volgen. Misschien wees deze hooggeplaatste kloosterling hem den weg naar gedeelten van 't klooster, die hij alleen nooit vinden zou.

ELFDE HOOFDSTUK

DE monnik, die door Krinner op eerbiedigen afstand en met de grootste voorzichtigheid gevolgd werd, was Oeyo-Go.

Op den binnenhof duurde de langdradige plechtigheid der audiëntie nog voort, en de besprekingen tusschen den abt en de vreemdelingen zouden nog wel eenige uren in beslag nemen. Want slechts de kleine en geringe mensch haast, de groote en waardige heeft tijd.

De kangpo had Oeyo-Go opgedragen, aan de Vriendinnen der Hoogen te gaan zeggen, dat zij over vierentwintig uur naar het huis van den deba konden terugkeeren. De vreemdelingen zouden namelijk den volgenden ochtend weer uit Rongbuk vertrekken.

Oeyo-Go lachte schelmachtig, toen hij zich op weg begaf naar den tempel. Hij doorzag den kangpo heel goed. Zijn ware bedoeling was niet, de twee vrouwen gerust te stellen. Die waren er wel op voorbereid, eenige dagen in den tempel van den Kangmi te moeten doorbrengen, een voorrecht overigens, dat nog nooit aan een vrouw gegund was. Neen, de kangpo had geen ander doel dan hem, Oeyo-Go, uit te schakelen van de besprekingen met de vreemdelingen, en hoe langer hij wegbleef, hoe aangener het den kangpo zou zijn. Oeyo-Go besloot de gelegenheid goed te gebruiken, zooals hij den vorigen dag zijn kans had waargenomen.

Want toen hij de twee blanke vrouwen naar haar tijdelijk verblijf had gebracht, was hij gaan peinen. Kon hij van het aanzien der vrouwen, en van de komst der Russen, geen gebruik maken? Hij had zich steeds een vriend der Russen betoond. Als de invloed van de Vriendinnen der Hoogen en de macht der Russen samenwerkten, dan kon er een einde komen aan den Engelschen invloed en aan het gezag van den kangpo. Op de rugen van die Russen en van

die twee vrouwen kon hij, Oeyo-Go, dien kleinen, maar bezwaarlijken afstand naar den waardigheidszetel beklommen.

Hij had een bode afgezonden naar den aanvoerder der Russen, vóór dezen in Rongbuk aankwamen en door den kangpo werden bewerkt. Een vertrouwen bode had hij gezonden — niet den deba; die stond nog altijd onder zijn doodsbereiding, wijl het godsoordeel ten gunste van den kangpo was uitgevallen . . . een bedreiging, die Oeyo-Go nu niet tot de daad kon voeren, maar die hij o! zoo graag verwezenlijken zou! Een der voornamen van het dorp had hij gezonden, een man, die jaloersch was op het gezag van den deba, en dat gezag zielsgraag zou overnemen, als Oeyo-Go het hem mogelijk maakte. Die afgezant had met den aanvoerder der Russen gesproken, en het antwoord van Borjev was bevredigend geweest. Hij wou zich voegen naar de plannen van Oeyo-Go — zijn broer zou hij in vertrouwen nemen, wijl de medewerking van nog één man noodig was, maar voor de andere leden der expeditie zouden zij angstvallig zwijgen. En tegenover den kangpo zou Borjev doen, alsof hij van niets wist; alsof er geen blanke vrouwen in Rongbuk waren, en alsof er geen Oeyo-Go bestond, die streefde naar macht.

De stilte der goden. De nabijheid der goden. Zacht ruischten de zware gordijnen, die het inwendige van den Kangmi-tempel scheidden van het leeg, donkere voorportaal. Toen Oeyo-Go binnenkwam, bleef Ethel Subr onzichtbaar. Helga Lethus echter stond op den achtergrond der zaal, smal en slank, boven zich uit de zonderlinge figuren van den Kangmi en zijn bijgoden; zij stond daar als een standbeeld zelve, kalm en waardig, in noordsche schoonheid afstekend tegen de rijkversierde, veelarmige goden van Azië. Zonder opwinding zag zij Oeyo-Go komen. Zij haatte hem niet. De dag, waarop hij naar haar dood had getracht, was lang voorbij — en zijn toelag had haar geëind, haar verheven tot deze zeldzame positie, vanwaar zij het leven en den godsdienst der Tibetanen had kunnen bezien, zoo veel zij wenschte.

Toen hij echter dicht bij haar kwam, schrok zij even door de plotselinge verandering in zijn gelaat. Het monniksmasker was afgevallen. Sluwheid en een harde wil trokken lijnen om zijn oogen en om zijn verknepen mond.

„Lada-Yul, Vriendin der Hoogen,” hoorde zij de schorre stem van Oeyo-Go, „het is de wil der goden en van den kangpo, dat uw eer op onzen grond grooter wordt en sterker. Ik zal hedenavond twee blanke mannen tot u leiden, bondgenooten van Rongbuk, en gij zult de vrouw worden van den één, de andere Lada-Yul van den tweeden.”

Helga Lethus keek hem met ontzetting aan. Nu eerst beseft zij ten volle, hoeveel politiek en list er school achter de nederigheid, de zelfbeheersching, de vroomheid van die monniken. De vrouw worden van een onbekenden Rus? En Ethel? De monniken wisten niet, dat Ethel een man had . . . die waarschijnlijk ergens in China zwierf, of

aan een anderen wilden stam verkocht was, wie weet waar. Het kon niet. Ook zijzelf kon niet gehoorzamen aan het bevel, dat haar nu gegeven werd. Maar zij waren beiden in de macht der monniken. Doodsgevaar had weinig indruk gemaakt op Helga Lethus — maar hier kwam het groote gevaar, dat zij diep in haar binnenste altijd had gevreesd. Had zij te veel gewaagd? Zij zag geen weg om te ontkomen, want dat Oeyo-Go niet schertste, dat hij in bitteren ernst sprak, dat zag en voelde zij. Ze kon niet ontkomen en toch — ontkomen moest zij. Even ging een gedachte door haar geest aan den Duitscher, die bij den treinoverval voor haar was opgetreden; die haar had willen vrijkoopen, met al wat hij bezat desnoods. Als die hier was... Maar zij moest niet dromen. Zij moest kalm zijn en tactisch. Zij mocht en wou geen vrees toonen. Met groote, rustige oogen beantwoordde zij den flakkerenden blik van den monnik.

„Hebben die mannen ons gezien, Oeyo-Go?” vroeg zij heel zacht en voorzichtig. „Hebben zij ons liefgekregen?”

Om den mond van den monnik vloog een verachtelijk lachje. Liefgekregen? Zijn wereld kende het begrip liefde niet. Hier telde alleen de man mee, hier besliste zijn wil alleen. Wat was een vrouw? Een wezen van de allerlaagste kaste, zonder ziel, niet veel meer dan een ding. Want van die Vriendschap der Hoogen dacht Oeyo-Go óók steeds meer het zijne. In de wereld van Oeyo-Go werd niet bemind en niet gevraagd. De vrouw, die iemand beviel, die hem nuttig zijn kon, die nam hij. Wat de politiek van het klooster voorschreef, dat gebeurde. Iets anders kon Oeyo-Go zich niet voorstellen. Zijn plannen zaten goed in elkaar. Of twee vrouwen wilden of niet wilden, liet hem koud. De Russen zouden machtig worden in Rongbuk, en Oeyo-Go zou den verslagen kangpo als trede gebruiken naar den troon, en den invloed der Heiligen, der Vriendinnen van de Hoogen, zou hij naar believen gebruiken tot zijn eigen macht. Want boven alle bergtoppen uit zagen die Russen, wat Oeyo-Go hun had toegezegd: macht en rijkdom; en als zij de vrouwen tot zich moesten nemen, om die macht en dien rijkdom te bereiken, dan deden zij dat.

„Gij wordt heden de vrouw van het blanke hoofd, Lada-Yul,” zei hij stuursch.

Helga Lethus fronste het voorhoofd.

„De eerwaardige kangpo heeft het recht niet, op die wijze over ons te beschikken, Oeyo-Go,” sprak zij. „Breng mij bij hem.”

Helga Lethus boezemde Oeyo-Go niet het minste ontzag in; dat kon geen vrouw en geen blanke, geen kangpo en geen Dalai Lama zelfs. Maar zooals zij daar stond, smal en strak, bijna als een koppige knaap, die liever zou sterven dan zijn gedachten te openbaren, kwetste ze zijn ijdelheid en zijn ongeremde zucht naar macht.

Het meisje voelde zich betrekkelijk veilig. Zij begreep het bevel niet, dat haar gebracht werd namens den kangpo; maar zij twijfelde er niet aan, of het wel van den kangpo kwam. Dus eischte zij, voor den gebieder des kloosters geleid te worden. Maar Oeyo-Go had andere plannen. Wilde zij niet goedschiks, dan kwaadschiks. Zij kon den tempel niet uit, daar zou hij voor zorgen — tot hij terug was gekomen met de

twee Russen, en haar en de andere vrouw aan hen tot vrouw had gegeven. Dan waren zij 't eigendom, de slavinnen van die Russen, van Oeyo-Go's bondgenooten. Dan heerschte Oeyo-Go.

„Ga naar uw cel,” beval hij.

„Breng mij naar den kangpo,” beval Helga Lethus met gelijken trots.

Toen sprak Oeyo-Go niet meer. Snel grepen zijn armen naar haar, en hij had haar vast, voor zij terug kon wijken. Helga Lethus had geen kracht om te schreeuwen. Alleen spanden zich haar spieren, verzette zij zich uit alle macht tegen de kracht van den man, die haar wilde optillen en wegdragen. Een hand kreeg zij vrij. De kracht der vertwijfeling scheen zich daarin te verzamelen. Zij voelde, hoe haar vingers zich kromden, en onwillekeurig verhief zij de hand. En toen was er opeens een andere arm, een gebruinde, gespierde mannenhand, die over den schouder van Oeyo-Go heenkwam en hem met een fikschen ruk achterover deed buigen.

„Loslaten, schurk!”

Helga kwam niet eens tot het besef, dat die woedende, dof uitgeroepen woorden Duitsch waren. Zij hoorde de stem slechts, zij zag, hoe Oeyo-Go met geweld werd weggeslingerd en bijna tegen den vloer tuimelde. In zijn plaats stond opeens een heel ander mannengezicht voor haar, een gezicht, waarin een paar blauwe oogen toornig fonkelden. Met een werktuiglijke beweging streek Helga Lethus zich het haar van het voorhoofd. Zij herkende dat mannengelaat aanstonds, alsof zij het niet ééns, maar duizendmaal in haar leven gezien had.

Oeyo-Go was weliswaar afgedeinsd, maar taai en lenig als een kat was hij staande gebleven. Hij ging den vreemdeling niet te lijf. Met een paar snelle sprongen, die men niet van hem verwacht zou hebben, was hij weg. Achter hem ruischte het gordijn dicht.

„Laten we maar gauw maken, dat we wegkomen!” riep Krinner. Nog sidderend van toorn bekeek hij zijn vuisten.

„Ik weet niet, of ik wel verstandig doe, weg te gaan,” zei Helga Lethus. Haar adem ging zwaar. „Ik moet eerst met mijn vriendin praten. Zonder haar ga ik in geen geval. Maar u kunt niet wachten. U moet dadelijk weg! Straks komen de tempeldienaars. Er worden hier geen Europeanen geduld!”

„Dacht u, dat ik zonder u wegging?” zei Krinner.

Er kwam een strakke trek in het gezicht van Helga Lethus, en zij stond daar weer als een standbeeld.

„Ik zal met mijn vriendin spreken,” zei ze. „U moet onmiddellijk weg. Ik ben voor niets bang. Ik sta onder bescherming van den kangpo.”

„Haal dan gauw uw vriendin!” drong Krinner aan. „Ik vertrouw dien kangpo net zoo min als de rest. Wees verstandig...”

Schreeuwend stormden de tempeldienaars binnen. Zes, tien, twintig! Een chaos van dreigende gezichten overstroomde het vertrek. Stokken met zware kogels werden opgeheven, lemmeten flikkerden. Krinner's hand ging naar zijn heup.

„Laat zitten!” zei naast hem een zenuwachtige vrouwenstem. „Niet schieten!”

Krinner lachte verachtelijk, maar hij liet zijn hand dalen. Zij had gelijk, het hielp niets.

Wordt vervolgd.

„WETENSCHAPPELIJK NIEUWS”

Leliegracht 30
Amsterdam C.

N.V.

Schriftelijk onder persoonlijk met mondelinge en studie-
onderwijs leiding rep. lessen garantie
Z e e r b i l l i j k e l e s g e l d e n

HANDELSWETENSCHAPPEN MIDDELBAAR ONDERWIJS STAATSEXAMEN A EN B

Vraagt ons speciaal prospectus **REPETITIE-CURSUSSEN** voor hen, die dit jaar werden afgewezen.

Prospectus no. 52, Inlichtingen, Proeflessen kosteloos

ZWITSERLAND

Jungfraugebied

In het Jungfraugebied ontvouwt de bergnatuur al de schoonheid van een onvergankelijk vacantieland. Interlaken met Kursaal en zwembad als centrum, Grindelwald (zwembad) en Lauterbrunnen (Trümmelbach-watervallen) in de gletscherdalen, Mürren (zwembad), Wengen (zwembad) en Scheidegg (vrij van hooikoorts!) hoogerop in de bergen. De wereldbekende uitzichtspunten Jungfraujoch (3457 M., temidden van de eeuwige sneeuw) en Schynige Platte (2000 M., Alpentuin).

Alle inlichtingen door de Zwitsersche Verkeerscentrale Joh. Verhulststraat 147. Amsterdam en alle Reisbureaux.

ONZE GRATIS

ONGEVALLEN- VERZEKERING

Uitkeeringen van f 600.— bij overlijden, f 300.— bij de amputatie van een hand of voet boven pols of enkel of bij het onherstelbaar gezichtsverlies uit een oog. Wij betaalden reeds meer dan

F 300.000.—

uit, op grond van onze verzekeringsvoorwaarden.

TOE MAAR...!

*Ferme jongens, stoere knapen
zijt gij niet van zessen klaar....*

IK geef mijn Jantje nooit ongeschild fruit te eten, zei de jonge moeder beslist. Ongeschild fruit is heel ongezond — wie weet wie dat heeft aangepakt en wie weet hoeveel bacteriën hij naar binnen zou krijgen... Neen, dat is hoogst gevaarlijk.

En — geeft u uw kinderen ook nooit ongekoekt water te drinken? vroegen wij.

Eventjes keek het moedertje, of zij niet wist hoe zij het had. Dan kwam er haastig: o ja, natuurlijk, dat wel, want in leidingwater zijn geen bacteriën.

Tegenover een dergelijke onwetendheid past alleen 'n schouderophalen, zult gij misschien zeggen, maar een zelfde onwetendheid treffen wij bij de opvoeding herhaaldelijk aan, dan eens op dit en dan weer op ander terrein.

Er wordt zoo heel veel veroordeeld door lieden, die nog niet eens in staat zijn tot oordeelen.

Ik zoek de vrienden van mijn Kareltje altijd zelf uit, vertelde een andere moeder trots. Dat doe ik daarom, dan weet ik tenminste met wie hij omgaat!

Enne — dan zoekt u zeker alleen maar nette jongetjes uit? informeerden wij belangstellend.

Ja natuurlijk... het zijn allemaal keurige jongens,

van wie hij geen leelijke woorden of kwade streken kan leeren.

Arm Jantje! Arm Kareltje....!

De gemakzucht van twee zoo overtuigd van eigen voortreffelijkheid zijnde moeders, berooft ze van heel wat genot.

Arme gekortwiekte kleinen!

Is er heerlijker recht denkbaar voor het kind dan het kiezen van zijn eigen kameraadjes?

Wie herinnert zich niet uit zijn of haar jeugd de afgrijpselijk vervelende niet-om-door-te-komen middagen, als er op bevel gespeeld — zoet gespeeld moest worden met dat-kind-van-hiernaast of dat-mispunt-van-hierover, door moeder herhaaldelijk uitgenoodigd omdat-het-zulk-een-nette-familie-was, of omdat het bewuste kind altijd zoo beleefd was of om een andere, voor kinderen ten eenenmale totaal ondoorgroendelijke en onaannemelijke reden.

Wij hadden het over de gemakzucht der moeders.

Vermoedelijk zullen heel wat moeders verontwaardigd vragen: hoe heb ik het nu? Moet dat gemakzucht heeten, als je naar beste weten zorgt voor het welzijn van je kinderen?

Hm.... met uw welnemen: naar beste weten sluit heelemaal niet uit, dat er andere theorieën bestaan, die beter zijn dan de uwe. Het is nog niet zoo heel lang geleden, dat het welzijn van het kind een ondergeschikte rol speelde in de samenleving.

Toen de Eeuw van het Kind aanbrak, kwam hierin verandering, een verandering die al heel spoedig zoover om zich heen greep, dat men gerust

van overdrijving mag spreken. Men verviel van het eene uiterste in het andere, en de kinderen, die tot dan toe op het tweede plan hadden geleefd, werden plotseling in het middelpunt der algemeene belangstelling geplaatst. Niets was goed genoeg voor hen, iedereen bemoeide zich met hun wel en wee.

Het leven werd plots van een benauwende gecompliceerdheid en angstige moeders holden van den eenen specialist naar den anderen, om te hooren hoe zij nu eigenlijk moesten handelen. Men vond het onderbewustzijn uit en de vitaminen en de reflexbewegingen en complexen en voor zenuwachtige moeders veranderde de vreugde om het bezit van haar kinderschaar maar al te vaak in een zenuwslopend en neerdrukkend verantwoordelijkheidsgevoel, waaronder zij als onder een looden last gebukt gingen.

Wat ik mijn kinderen ook toesta of verbied — er is beslist altijd een deel van hun lichaam of geest, waarvoor het slecht is, riep een jonge moeder wanhopig uit. Deze uitroep karakteriseert vrij nauwkeurig het gevoel, dat menige hedendaagsche moeder, verward in onkunde en goede bedoelingen, bekruipt bij het hooren van al de schrikkelijke onheilen die haar lieveling kunnen treffen door haar schuld. Gelukkig zijn er nog nuchtere zielen, die inzien, dat niet alles van vroeger zoo maar klakkeloos zonder meer over boord gegooid mag worden. De nieuwe inzichten brachten zonder twijfel veel goeds, maar ook hier geldt zooals overal elders: hoedt u voor overdrijving. Geen overbodige angst — geen pietluttigheid — geen sikkeneurigheid! Toe maar moeder... laat uw jongen gerust zijn tanden in dien heerlijken rooden appel zetten. Laat hem naar hartelust stoeien en ravotten.

Laat zusje den Benjamin gerust leeren loopen. Het zal haar opletten en hem inschikkelijkheid leeren. Meer en beter dan wanneer gij u er mede bemoeit. Laat ze gerust eens vallen. Zonder vallen en opstaan heeft nog niemand loopen geleerd.

Geef uw jongen de heerlijke vrijheid zijn kameraadjes zelf te kiezen. Laat uw jongen klimmen en klauteren: zóó zal hij voorzichtigheid leeren.

Slechts de zelf bevochten overwinning door strijd heeft waarde voor de vorming van het karakter en door bij voorbaat alles uit zijn leven te bannen, waaraan hij zich zou kunnen stooten, zult gij nimmer een volwaardig mensch van uw jongen maken.

Moeder... toe maar! Laat ze vrij, maar... houdt ze in de gaten!

AMY GROSKAMP TEN HAVE.

DE KUNST OM OUD TE WORDEN

EIGENLIJK had hierboven moeten staan: de kunst om gracieus oud te worden, want dat bedoelen wij. De kunst om gracieus oud te worden is iets, dat de moderne vrouw bij al het vele dat zij heeft weten te veroveren voor haar sekse, niet heeft weten machtig te worden en dat komt omdat... ja waardoor komt het, dat de hedendaagsche vrouw óf jong óf ouder, maar nooit ofte nimmer oud is? Kan zij het niet, of wil zij het niet?

Noch het een noch het ander.

„Men” wil het niet.

Begrijpt ge het niet? De moderne vrouw, die meegaat met haar tijd en niet blind is voor de verschijnselen van dien tijd, ziet allerwegen dat de oude vrouw heeft afgedaan: zij telt niet meer mee, men heeft geen empoel meer voor haar.

Dát is het!

Wij leven immers in de eeuw van de efficiency?

Wie niet efficient is heeft geen reden van bestaan....

Neen! zoover zijn we nog niet, maar het gaat dien kant op en dus klemt de moderne vrouw zich met hand en tand vast aan haar efficiency of aan hetgeen daarvoor moet doorgaan. Het is zoo eenvoudig als twee maal twee vier is. Maar... in de praktijk gaat dit sommetje niet op.

Daar is twee maal twee vijf waar het op betalen aankomt en twee maal twee is drie als het om ontvangen gaat! Immers, wat offert de hedendaagsche z.g. oudere vrouw niet op, om tot elken prijs te kunnen blijven meedoen.

Rust, waaraan haar lichaam behoefte heeft, bezadigdheid en bezonkenheid, twee begrippen, die voor haar hebben opgehouden te bestaan, en de bespiegelende innerlijke vrede, die met een glimlach van berusting en beter weten kan toezien....

Dit alles offert zij blijmoedig op, om te ervaren dat het resultaat van al deze opofferingen is: dat de jongeren toch voorgaan en dat, waar een keuze gedaan moet worden tusschen zorgvuldig gecamoufleerden ouderdom en bloeiende jeugd, de laatste het toch altijd wint.

Waarvoor dan al die moeite, die opofferingen en al dat gemartel?

Arme geverfde haren, arme gepoederde en opgemaakte gezichten en onnatuurlijk glanzende oogen! De vermoeide trekken en de doffe blikken kijken onder de verf uit! Moet de vrouw op leeftijd zich dan maar laten gaan en zich niet verweren tegen plooiën en rimpels? Natuurlijk mag zij dat, moet zij dat zelfs.

Er is niets tegen, dat een vrouw van rijpen leeftijd door een juist gebruik van crème en toiletpoeder aan haar gelaat een cachet van welverzorgdheid geeft, maar evenmin als zij eeuwig twintig blijft, blijft de vrouw eeuwig veertig, d.w.z. bij het voortschrijden der jaren dient zij zich aan te passen.

Alle vrouwen zijn het hartroerend eens met het bovenstaande tot... haar tijd komt, de tijd, dien zij kortzichtig noemen den-tijd-van-gaan, maar die niets anders is dan de tijd van veranderen. Het helpt ons geen steek of wij de jeugd of de schoonheid van anderen trachten af te breken en te critiseren: wij worden er geen zier mooier of jonger door.

Het eenige wat wij hiermede bereiken is, dat anderen onze minderwaardig-

heid doorzien en er ons om minachten.

En hoe vaak beteekenen die anderen voor ons onzen ganschen levensinhoud!

Het gaat met oud worden als met een loonsverlaging in een fabriek: de meesten zien de noodzaak er wel van in, maar niemand wil het aan den lijve voelen.

Waar het om den ouderdom gaat, zijn wij vrouwen precies als de kleine kinderen, die bang zijn in donker. Ook wij sluiten krampachtig de oogen en wij willen niet zien, ook wij zijn bevreesd voor spoken... die er heelemaal niet zijn!

Helaas is maar al te vaak de oudere vrouw óf een modedecaricatuur óf... een slons! Noch het een noch het ander is wenschelijk of zelfs maar toelaatbaar. Een goed gekleede, goed gesoigneerde vrouw met een vroolijk, opgeruimd karakter, wier conversatie de moeite waard is om naar te luisteren, kan veertig, of vijftig of zestig zijn, het komt er immers niet op aan, zij doet ons vergeten, hoe oud zij is, omdat haar persoonlijkheid luider tot ons spreekt dan haar uiterlijk en zoo behoort het ook!

Ja maar....

Neen, niets geen maren! Gij kunt het ook!

Het kost geen geld, alleen wat moeite. Er staat niet: duur gekleed, maar goed gekleed en een opgeruimd karakter....

Hebt ge dat niet?

Zie dan toe, dat gij het u zoo spoedig mogelijk aanschafft, want het is werkelijk de-spil-waar-alles-om-draait en... het waait u niet van buiten af aan en het is nergens te koop.

Van binnen uit moet het komen! En laat dan de ouderdom maar met u doen wat hij wil!

Het zal geen vat op u hebben en over anderen heeft gij u niet bezorgd te maken: uw ouderdom lijkt u hoogst gewichtig toe, maar anderen hebben er slechts een vluchtige belangstelling voor over!

Onthoudt dit s.v.p.!

Wat eten we?

Maandag: Spiegeleieren met rauwe sla. Havermout.

Dinsdag: Varkensribstuk met gevulde tomaten. Wentelteefjes.

Woensdag: Koud vleesch met andijvie-sla. Boekweitegort.

Donderdag: Runderlapjes. Gestooft biet. Ketelkoek.

Vrijdag: Schelvisch met botersaus. Appelpannekoekjes.

Zaterdag: Gestooft slakropjes met gehakt. Fruit.

Zondag: Sla van rauw gesnipperde groenten met mayonaisse. Gebraden kip met peren-compôte. Vanillevla met bitterkoekjes.

HET BADSEIZOEN IS THANS IN VOLLE GANG

In alle badplaatsen ziet U thans de nieuwste badpakken en strandtoiletten. Een vrolijk en kleurig tafereel! Jeugd en charme, nog verhoogd door de laatste creaties der mode-industrie!

Zorg, dat U jeugd en charme behoudt! Dit moet U niet verwaarlozen. Het grootste deel van het jaar brengen wij binnenshuis door, in duffe kantoren en magazijnen, in keukenhitte

en dit alles heeft op de gelaatshuid een nadelige invloed en veroorzaakt ten slotte een vroeg verouderde, vermoeide huid.

Neem dus tijdig de nodige voorzorgen en bescherm voortaan Uw uiterlijk tegen deze gevaren door geregeld gebruik van Lux Toilet Zeep, speciaal vervaardigd voor de verzorging van het gelaat.

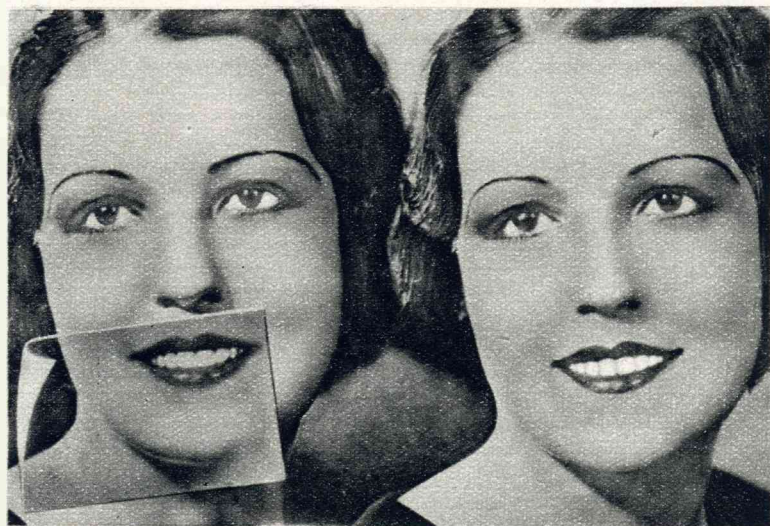
Laat Lux Toilet Zeep Uw teint stralend en jeugdig houden. Het is werkelijk een genot! Een weelde van schuim en geur! En... een weelde, die U zich gerust kunt veroorloven, want de prijs is slechts 12½ cts. per stuk!

LUX
TOILET ZEEP

12½
CTS. PER STUK

LTS. 74-0411 H.

Verwijder tandfilm en ontsluit de schoonheid van Uw tanden.

Paarlen zijn kostbaar - maar niet zoo kostbaar als de fonkelende paarlen in Uw eigen mond - Uw tanden.

Om de natuurlijke schoonheid van Uw tanden te voorschijn te doen komen, heeft U slechts de tandfilm te verwijderen - dat kleverige laagje, dat U met de tong kunt voelen.

Het verwijderen van tandfilm is de voornaamste taak van Pepsodent. Thans is Pepsodent hiertoe nog beter

in staat dan ooit te voren. Zijn nieuwe reinigende en polijstende stof brengt onmiddellijk verandering in het uiterlijk der tanden. Uitsluitend Pepsodent bevat deze opzienbarende stof - geen enkele andere tandpasta geeft dezelfde resultaten.

Gebruik Pepsodent. Ziet op welk een snelle en onschadelijke wijze Pepsodent de tanden bevrijdt van de vernielende tandfilm.

VERLAAGDE PRIJZEN

45 ct. en 70 ct.
PER TUBE.

5025 P-H

De mode schijnt het dus al weer goed met ons voor te hebben en nu mevrouw Mode blijkt, zoowel de slanke als de meer gevulde figuren bedacht te hebben, beginnen wij langzamerhand een beetje te twifelen aan haar beroemde en beruchte grilligheid.

Immers: getuigt deze moederlijke zorg niet van wijs overleg en inzicht? Hoe het zij, het bericht is verblijdend en de dikke zussen zullen ongetwijfeld een zucht van verlichting slaken.

De eenvoudige japonnen, die 's morgens gedragen worden, vertoonen veelal het deux-pièce-model.

Dit wil volstrekt niet zeggen, dat 't daarom altijd werkelijk japonnen zijn, bestaande uit een afzonderlijken rok en 'n tuniek.

Het tuniek-effect wordt ook vaak tweegebracht door 'n breedten of smallen oprijg ter heuphoogte bij een aaneengeknijpte japon.

Soepele, warme jersey-stoffen zullen zeer veel worden verwerkt, veelal met een moezendessin bedrukt (goud gestippeld) of met ingeweven moezen in afstekende kleur of in een andere nuance van de tint van de stof.

In het brandpunt der belangstelling zal de simpele zwarte japon van soepele, dunne wollen stof staan, die zich zoo buitengewoon

leent tot het aanbrengen van allerlei soorten garnering.

De handige vrouw met goeden smaak zal in staat zijn met zoo'n japon en 'n aantal kraag- en manchet-garnituurtjes, een paar kleine ceintuurs en een paar ellen lint een oneindig aantal variaties te scheppen, die de illusie geven van telkens weer een geheel ander toilet.

De eerste najaarsmodellen zullen veel driekwart mouwen vertoonen, even overblousend boven het nauw aansluitende gedeelte, dat vanaf even onder den elleboog den onderarm vrijlaat.

Zoolang de mooie najaarsdagen hiertoe gelegenheid bieden, zullen wij de wandeljapon of manteljapon kunnen dragen, deze zoo bij uitstek flatteuze dracht: de tailleunjapon, die, met vossenbont, hoed en handschoenen gedragen, geheel de plaats inneemt van het mantelpak.

De manteljapon heeft een geheel eigen cachet en verenigt in zich de strenge sobere snit van den tailleurmantel, gepaard aan den soepelen plooienvall van de zooveel lichtere japonstof, die mede door de gedeekte donkere tint, waarin dit kleedingstuk meestal wordt gekozen, een buitengewoon slankmakend effect teweeg-

brengt.

De eerste nieuwe najaarsmantels zijn recht van snit en hebben opvallend wijde mouwen, die met fijn gerimpelde ruimte worden ingezet.

Mantelkragen zullen zoowel van stof als van bont worden gebracht. In het eerste geval zullen zij eenige gelijkenis vertoonen met geplooid Pierrotkragen.

Dames met korte breede halzen moeten zich hieraan vooral niet wagen. Het zou een afschuwelijke vergissing zijn. Capes zullen nog worden gedragen, zoowel afzonderlijk als aan mantels.

Astrakan en vossenbont zullen met breitschwanz en apenhaar de bontgarnering vormen der verschillende modellen.

Binnenkort zullen wij u iets vertellen over de nieuwe kleuren van het aanstaande seizoen.

DE EERSTE NAJAARS- MODELLEN

ALS dit nummer verschijnt zijn we nog midden in den zomer. Immers, hoe vaak hebben wij het niet zien gebeuren dat September, ja, soms de eerste helft van October ons prachtig warm weer schonk, zooals wij tevergeefs wenschten in Juni en Juli?

Zij, die een late vakantie krijgen, voelen zich nog geheel en al ingesteld op al die gezellige, fleurige, zomersche dingen, die men bij uitstek in zijn vakantie pleegt te dragen, en zij die alweer terug zijn verwijlen met hun gedachten nog bij zon en zee en blauwe lucht.

Denkt er om dezen tijd van het jaar iemand aan winterkleeren?

De meeste huisvrouwen ongetwijfeld niet, maar de mode-ontwerpers, de fabrikanten en winkeliers zijn het, die achter de schermen rusteloos bezig waren met de a.s. wintermode, terwijl wij van onze vakantie genoten. En het resultaat van al dat ingespannen denken en werken zal nu binnenkort worden getoond op de eerste najaarsshows.

Dan zullen wij te zien krijgen wat men ons voor den komenden winter heeft toegedacht.

Een paar geheimpjes kunnen wij alvast verklappen:

De eenvoudige stoffen japonnetjes, die bij voorkeur 's morgens gedragen worden en die zoo heel veel beteekenen voor de werkende vrouw, omdat zij er verreweg het grootste gedeelte van haar dag in doorbrengt, zullen tweërlei snit vertoonen: er zullen er zijn die, bij uitstek geschikt voor het zeer slanke figuurtje, recht en slecht neerhangen en waarvan het tamelijk korte rokje zeer nauw is, maar er zullen er ook zijn bij de nieuwe modellen, waarvan de rok in gracieuze, hoewel niet wijde klokplooi valt.

42. Zomermantel met verbreedde schouder, waaraan een mouwvolant komt, welke met 'n punt in den rug eindigt. Revers met klein, staand kraagje. Verkrijgbaar in maat 42, 44, 46, 48. Benodigde stof: 2.75 M. à 140 c.M. breed.

43. Zomermantel met gewerkte halsbies. De mouwklep loopt door als rugpelerine. Verkrijgbaar in maat 40, 42, 44, 46. Benodigde stof: 3 M. à 140 c.M. breed.

Van alle in deze rubriek afgebeelde genummerde kostuums, die ontleend zijn aan het mode-album „Zomerpracht”, zijn patronen verkrijgbaar tegen den prijs van 50 cts. voor complets, 35 cts. voor mantels en japonnen en 20 cts. voor rokken, blouses, kleine avondjassjes en kinderkleding. Bij bestelling vooral opgeven het gewenste maatnummer. Bestellingen kunnen geschieden bij uw agent of bezorger; door girostorting op No. 142700; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels aan het

PATRONENKANTOOR „PANORA”
NASSAUPLEIN 1, HAARLEM.

waarbij 10 cts. extra voor toezending per post verschuldigd is. Men kan echter de patronen ook afhalen aan het bureau van dit blad.

NUTTIGE WENKEN

Een heel eenvoudig middel om vazen, karaffen en dergelijke goed schoon en helder te maken, is het volgende: oude couranten worden in kleine stukjes gescheurd. Met deze papiersnippers vullen wij de vazen, voegen er water bij en laten het zoo eenigen tijd staan.

Daarna flink schudden, het papier verwijderen en de vazen gewoon afwassen.

Bloemen, die bijv. na een treureis of autorit niet zoo heel mooi meer zijn, kunnen wij op de volgende wijze weer een frisch uiterlijk geven: den stengel even splijten en dan de bloemen in een grooten bak of vaas met kokend water zetten. De vaas of bak in een groote donkere kast of kamer plaatsen en daar eenige uren laten staan. Wanneer het water koud is geworden zullen de bloemen er weer frisch uitzien.

Zure melk is een prachtig middel om zilver te poetsen. Leg de zilveren voorwerpen er een half uur in, behandel de bewerkte gedeelten met een zachten borstel en wasch de voorwerpen in heet water af.

Vlekken door den regen op een vilten hoed gekomen kunnen wij gemakkelijk verwijderen op de volgende wijze: een handdoek uitwringen in heet water, dien over den hoed leggen en bij het vuur houden.

Wanneer de handdoek opdroogt, zullen de vlekken worden uitgestoomd. Maak den handdoek nogmaals nat en herhaal de bewerking tot alle vlekken zijn verdwenen.

Een heel eenvoudige manier om een roestige naald weer glanzend en bruikbaar te maken, is de naald tusschen de strijklakken van twee lucifersdoosjes te wrijven.

Een kleine hoeveelheid boter kunnen we tweemaal zoo groot maken, door er een weinig melk doorheen te kloppen. Dit kan te pas komen, als we bang zijn, dat onze voorraad niet toereikend zal zijn.

Deze aangelengde boter kunnen wij echter niet bewaren.

Wanneer we een kanten kraagje gewassen hebben en we hebben geen stijfjes bij de hand, dan kunnen we het even in melk doopen of in suikerwater. Na het strijken zal het juist stijf genoeg zijn.

Een eetlepel gesmolten boter, gevoegd bij het beslag even voordat men begint te bakken, zal maken, dat de pannenkoeken mooier van kleur worden en niet aan de pan blijven vastzitten.

man
der

Duizenden bestelden nu reeds

de nieuwe Winterweelde
en zij hebben gelijk!

Het vorige boek was binnen enkele weken uitverkocht. Jammer voor de vele dames, die wij moesten teleurstellen, maar er was niets aan te doen. Onze voorraad was op en nieuwe exemplaren konden niet meer worden gemaakt. Weér zijn we bezig de nieuwe Winterweelde's te vervaardigen. Nóg draaien de persen. Nóg is het mogelijk de oplaag te vergrooten. Binnen enkele dagen stoppen we echter. Wilt U zeker zijn? Bestelt dan nog heden! Binnen 24 uur na het uitkomen is dan dit schitterende modeboek in Uw bezit.

De prijs van „Winterweelde 1936” is

50 cent (niet-abonne's 60 cent)

Het modeboek bevat: mantels, japonnen, rokken, blouses, kinderkleding, haak- en breipatronen, vele artikelen, enz. Van elk genummerd model zijn knippatronen verkrijgbaar in alle gebruikelijke maten tegen den prijs van 20, 35 en 50 cent.

Bestellingen kunnen als volgt geschieden: Door bemiddeling van Uw agent of bezorger; afgehaald aan het bureau van ons blad; door girostorting op No. 142700; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels aan

Patronenkantoor Panora

* Nassauplein 1 * Haarlem * Giro 142700 *

MOE VAN 'T SPELEN